GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0718
4	Work Number	R 1509
5	Page No (From... To)	1 to 50
6	Name of the Work	AUSADA YOGAMULU
7	Subject	AUSADA

Aushadhayogamulu

ఔషధయోగములు

~~[illegible]~~

Transcribed from a MS. obtained from Sourastrasabha (Madhura) during the year 1953 - 54

అగ్ని కుమార యోగం.

శ్రీ శుభమస్తు.

రసేంద్ర గంధం। రసవా టంకణావ సమం విషం మోజయాలి త్రి
భాగం। తెపర్ద కెశాంవ వసే త్రిభాగం। మరిచ త్ర్యష్టావ గుణాం
విదద్యాత్। సుపక్వ జంబ్బీర రసేనసపృష్టం గుమా భవేదగ్ని
కుమార యోం। వ విషూంచికా కావతెసన్నిపాతే। దేయో ద్వి
గుం మిా ప్రమితః స్వవెర్కం। శ్రీపర్ణ ఖండ్టైనయుతా విలంబా। సె
తాంబిలం చాముపి వెత్వాత్రైకం॥

3॥ రసం పలిమెడు గంధకం పలిమెడు వెలిగారం పలిమెడు వత్సనాభి
పలిమెడు గవ్వల భస్మం పలిమెడు। శంఖ భస్మం పలిమెడు మిరియా
లు పలిమెడున్నర పిప్పళ్లు పలిమెడు నర యివి ఒన్నింన్ని బల్లాములో
వెట్టె నిమ్మపండ్ల రసం బోసి ౧ దినాలు విడువక మర్దించి। గురిగిం
జలంత్రైశి గుళికలు చేశి నిడన యెండ్బెంచ్చు। వేడులు కొంవిలా.
బాశి వెట్టుకాని సన్నిపాంతాం నకుఒల్లి పురసము తో వైబమాత్ర
యిస్తేను మిన్నలు మానును కాద్ఢ్ర కిన్ని జ్వరాలకు తమలపాకున
ముడిచిన మిరి మింగమేవది అం మీాద చక్కెర పానకం తాగించ్చె
ది జ్వరాలు మానును వాయువులకు పంచ్చు కాలకేవా యాము
తో గాని వులవకెట్టు తోగాని। యిస్తేను వాతాలు మానును॥

4. ప్రతాప లంకెశ్వరం। యెకెంము గంధాను లవార్థకుం
భాకె వె భాగం త్రిమ కావి మిత్రం। ముత్యాతా బ్రగంధాషణా
లోవాకంషావ వ [illegible] మోహాత్యులా భస్మ మిదం సుపిష్ట్రం।
ప్రసూత తానివి దంతవధం। ఆ దాంటు నాంపూర మ
సన్నిపాతే। నిమాంఖు వాంచై నిర్మిపఠ్ఠకెవా। సవార్దవసా
ర స్రవాణి వికారె। ప్రతాప లంకెశ్వరనామదేయ। రసప్రసి.

ద్ధా గిరిరాజ పుత్రి॥
ఔ॥ పాదరసం పలం। గంధకం పలంగ। పిప్పళ్లు మూండు పలాలు। అభ్రక
భస్మ పలంగ। వత్సనాభం పలంగ। లోహభస్మం నాల్గు పలాలు
శంఖభస్మం ౮ పలాలు అప్పుడు యీనిన ఆవు మూండ బాణం కొట్టి
న బూడిద పలంగ యివి అన్నిన్ని తెల్లమిలతో వెట్టి సన్నంగాను మ
ర్దించి। వెదురు కానిలో బాళి। పెట్టుకొనేది॥ మూండ కొ వాయు
వుల కున్న సన్నిపాతాల కున్ను అల్ల పురసముతో యిచ్చినను స
కలమైన దోషాలున్ను మానును॥

శ్రీ॥ సూతికా ఖరణం। మాంతకై। కాలతెహ మామ్రు। తీక్ష్ణతాం మ్రు
మృతం సమం। షడ్గుణ స్వామం శుద్ధగంధం। సర్వం నిగుండీ పూల
స్తైః। కన్యాత్మై చిత్ర రసాపి। మర్దయేదివస త్రయం। మూర్ఛావ
తార్క ముని భృంగి తిలపర్ణీం ద్రవణికాంత మాచి మహారాష్ట్రి
కం గుడూం గిరికర్ణికె దుత్తూర తులశి దంతి। వ్రహ్మాతీకం టకారికా।
సువర్ణార్క వరుణా ముంది। కంటభాయిరయా మృతా। యేతేషాం
భావయే। ద్రవైషు మేదిన నత్సుర్దశే। ముభ మా హింప మోయా
రవరం వాబాగపిత్త స్తైః। బావయెత్సప్త చిరసం। కంటకార్యా ద్ధేం
దిన త్రయం నెపాళబీమిమదినాన్నథకెభాం యెన దిన త్రయం। బా
వితం శాపితం మూర్ణం సుదునాస పామిశ్రితం। సూచికా ఖ
రణం నామ। రసప్రవర్తిత్రగబీతు। తాంపయెత్సూంచికాగ్రె
ణ సర్వేషాం సన్నిపాతకం। జ్వర శూలా థరాతీర్ణాం ప్లివా
నాం పాండురాగిణాం। ఆధ్మాన వాతాష మందాగ్ని కాస స్వాస క్షై
రాగిణాం। వం నిద కామిలాం గుల్మా। కెంట్లు శార్ద వాతరాగిణాం। శ్లె
ష్మా నాద్యస్తూల దెహానాం। అనుపానం పృథక్ పృథక్। పూర్వాక్తం యో
మి యొం సిధ యోగమ్రుదావృతం।

ఔ॥ రసభస్మం పలంగ। వైక్రాంత భస్మం సువర్ణ భస్మం పలంగ। అభ్రక
భస్మం పలంగ। ముక్తా భస్మం పలంగ। తామ్రభస్మం పలంగ। యీ ఆరింటి
నిన్ని సమభాగంగా సుశుద్ధి చేశి గంధకం పెట్టుకొని యివి అన్నిన్ని తెల్ల
ములో పెట్టి పావిలి వెల్లకెవాం యంబాంతను మూన్నాళ్లు మర్ద
న చేశి। గుంటగలగరాకు రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేసి తివెర్రి నీరసాన
మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి పాపట వెళ్ల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశిన
ల్లకాంచ్చి రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి మరాపి మొగ్గ రసాన మూ
న్నాళ్లు మర్దన చేశి। జాజి తి ష్మతి తైలం బాంతను మూన్నాళ్లు మర్దన చే
శి తెల్లగెంటన వెళ్ల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। వుమ్మెత్త రసాన మూ
న్నాళ్లు మర్దన చేశి। తులశి యాకు రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి।
నేలవంతి గడ్డ రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। ములక పండ్ల రసాన మూ
న్నాళ్లు మర్దన చేశి। పెద్ద ములక పండ్ల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దించ్చి।
జముడు వెళ్ల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దించి। జిల్లేడు వెళ్ల రసా
న మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। మావింగపట్ట రసాన మూన్నాళ్లు
మర్దన చేశి। వావడ తల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దించ్చి। వెర్రి శా
రివెళ్ల రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। మునగ చెక్క రసాన మూ
న్నాళ్లు మర్దించి। తక్కలి ఆకు రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। తిప్ప
తీగె రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। యీ యిందులో పెట్టేది ఆవేను
కను। హింగు రసాన మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। వెనకేను। శుద్ధి
పృతి కెవాం యంబాంతను మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి। జిల్లేడు వెళ్ల కెవా
యంబాంతను మూన్నాళ్లు మర్దన చేశి ఎండపెట్టి కల్వంలో పెట్టి
చూర్ణం చ్చేశి। యిందుకు సమభాగం। శుద్ధి చేశిన వత్సనాభి
పెట్టుకొనేది। యివి అన్నింన్ని కూండా చూర్ణం చేశి ముసుపటిన
లనే। వారవెండుమాశి। మరితక్కిన పిబ్బులు పోశి। వగవున

ంట్టిని మూఁడు దినాలు మర్దనచేశి। ఆవేను తేనునే పాళా
లు దెచ్చి పగలగొట్టి పప్పుచేసి ఆరింద్లలోని మొలకలు తీసి కొని
పాల్గ ఆకులనీళ్లు పోసి। కొలుపడిగా కొంచి వడులు కాని యీ
కషాయంచాఁతను। మూఁడు దినాలు మర్దనచేశి। మెండ్డించ్చితి
రుగా చూర్ణంచేశి యీ చూర్ణంలో గా రాతివేళ పరి
సుగా మర్దించి వేరు కానిలో వుంచుకు నేతి చూంచి కాసం
క్షుంద్ధాదైన రోగాలనున్ను। సన్నిపాతాలకున్ను। విషమరో
గాలనున్ను। గిన్నిత్త ఔషధం పూఁటి కానను ఒట్టెంచు। బాట్లునే
లుగారు సంధ్యవ ఆమందు వెట్టి పూఁటి ను పై దియీ ఔషధం
దేహమందున్న వరాలంద్రున్ను యెక్కిన రోగాలున్ను మా
నును। యిది మూఁచిక ఖరణ రసం ఔషధం యీ ఔషధంలో
పరికి యిన్నిరారు యెస్సైను వునర్మాదం వచ్చును యిది తెలిసేది.

శ్లో॥ సూతం సైంధవ తాళినం మణిశిల పాదిశ్చ వస్తు ధనం। వెపాళ
విష   మధుపలం నవ్యేశ మానం త్రుడం। నృత్యాసం జవిగాం
విశాష్ఠ   ణ పిత్తైన సంభూవితం। శ్లేష్మా శీతనరా ట
కేసర వరో స్ఫూంచిమణ వంత్యుకి। బంపర్మ ద్వార వివికిన్నర్
రోపింత వనకుంబైన కుంబైక సంప్ర ఘర్తం। బాసంప్ర హఠ
మతాం త్రిగడను వ్యార్తం సతసావ్యాతం। మూకత్వం వదిరత్వం
మునాహ్మద మపస్మారం బ్బదోష ధ్వంసం। కావంబైత్యును పబాగ
రంత్తే విష ఖూర్ణ సర్వం జ తక్షి ణోః॥

టీక. రసం పలం౧ గంధకం పలం౧ తాళకం పలం౧ మణిశిల పలం౧ హేమాక్షి
కం పలం౧ పాలతుత్థం పలం౧ నేపాళం పలం౧ వత్సనాభి పలం౧ వెలి
గారం పలం౧ యిప్పపువ్వు పలం౧ యివి అన్నికల్వంలో వెట్టిసన్నంగా
చూర్ణంఅంతా నాగుబాము విషం ద్రుంబాశి మూఁడు నాళ్లు

మర్దనచేశి మెండ్డించ్చితి సుకాని। మైనపు తోవిలా వెట్టుకొ
నేతి సంన్నిపాతాలకు వ్రంకోన్మరంత్రు మందు వత్తిన గి.రి.గురిగింజ.
త్తే ఔషధం తేలురుకానను వెట్టె   బాటు వెట్టేది యీ వాయు రమం
దు వెక్కిన వ్యాధులంన్నింన్ని మానును॥ హేమ ఖూపతి రసం॥

శ్లో॥ సూతల గంధం విషం తాండ్రుం। ప్రత్యేకం ద్విపలం తథా। రజితం పా
మఖ సంచ్చు। ప్రవాళం మౌక్తికం తథా। గోమేధికం తోవిలం చ్చు। శా
ఖావర్త నిచ్చు మాక్షికం। టంకణాం గగనం తామ్రం ప్రత్యేకం
తులమాత్రకం। నిగుండి నవహిం నాశాశ్య మూలణ్యాదిః। విమ
ర్ధయేత్। త్రిదికం వృధరనాన్నిచ। స్థాంగశీత ముద్ధరేత్। సేవమె
ధమపాంనేన। గుంజామాత్రం ప్రయోజ యేత్। సన్నిపాత ధనుర్వా
తే। పక్షవాత గళగ్రహే। పాండకాం సక్షేం యెకూతే। ద్వ్యాశోథ
ఖపంవిమతకం। హంకాంయాం పాంతు పిత్త ఘ్నం వాతశ్లేష్మకే
పాత్ధ్వనం। మెహాగ్ని కుమారోయాం। పుంజ్యాసాదే వనిర్మి.
త పత్త్యంతే చైవ ప్రధాత త్త్ర త్వంత దిక్షి రసభ తర్కరాం। గాత్రం
పంచాంకుల వీర్యం గాతే పశ్యతాంబూల ఖేక్షణం। తైల
క్షీరం గంజ వెసాన్న వంత్రుషాం తేలత్రు శవన॥

టీక. రసం౧ పలాలు వత్సనాభి౧ పలాలు తామ్ర భస్మం౧ పలాలు
గంధకం౧ పలాలు వెండి భస్మం౧ పలాలు। సువర్ణ భస్మం౧ పలాలు
పగడాల భస్మం౨ పలాలు। ముత్యాల భస్మం౧ పలాలు। గోమేధి
క భస్మం తులాయెత్తు। నీల భస్మం తులాయెత్తు। రాంఖావర్తం
తులాయెత్తు। హేమమాక్షికం తులాయెత్తు। వెలిగారం తులాయె
త్తు। అభ్రకం తులాయెత్తు। కాంతం తులాయెత్తు యివి అన్నిం త
ల్వములా వెట్టి వావిళ్లె తెల్ల కషాయముచాతను। మూఁడునాళు
మర్దనచేసెరి। చిత్రమూల కషాయం చాతను మైకనాలను

ర్దన చేసి। ఉద్ధసరంత సాయంమాతను। పైతనాడు మర్దన చేసి। జి
ల్లేడు పెళ్ళక సాయము చేతను పైతనాడు మర్దన చేసి గురిగింజలంత
గుళికెలు చేసి మెండించ్చే। కుప్పెలో వుంచి। కుప్పె వాతను బలపం
తో తికెను మూసి। చిలమంన్నిం ముక్కుండలో వాసి ఆరు ఆరు పెళ్ళ పై
డ పుయుసుతో బాసి ఉండుమీద కుప్పె పెట్టి కుప్పె నిండా యిసుకం బో
సి తీసుకొనియీ ఔషధం వెరుగు కావలసినప్పుడు చెప్పుకొని సన్నిపాత
రోగాలన్నియు మానును॥ పూర్వఖండాంత్రయం:
శ్లో॥ ఫల మృదుం వి విసుధార్ధకు మరి దాం త్రి:। తాన్మం వకొంతెని పి
తం పుగాతీ మృత్యర్ష వేష్ట దివపత్రయంం ప్పు యాష్నం। స వేషు యో
మిని య్యాం। నిష్పన్న చెతస్సా ఫలం పత్రాని చ వ్యాధి శవర్ణ। దయా
యంతరిత స్సా మాపా। బు క్తాహిం వల్లభ శయ ద్యావతీ। మదాశ్మ ది
నాం ప్రతిమి పింసా నిసమం పునా ని। సవార్ద నిపిత్యం ని ఖీవం తిప
ధ్యాం। ఆనంద దాయోన్సా। గృహా సరస ఖా యో ఖవతి యస్సా। వి
దార్భ యం।సవం ప్పు శర దప్పితా మృశ ధృ కాడుంన్ను పైండి తిప్పు
ప్పలరసాంన చేతనాడు మర్దం చ్చి। కలుపంధరసా చినపుంన్ని చ్చి
పుట్టిపానలా సగంయుసుతే ~~కా~~ వాసి ఉండు మీదను కు
ప్పె పెట్టి కుప్పె నిండా యిసుకబోసి పొయిమీద పెట్టి దిపాన్ని ని
పైతనాడు వుంచెది। తమలా గ్ని ని పై తనాడు వుంచెది। గాఢా
గ్ని ని పై తనాడు వుంచెది। ఆ పెను తను। తనకు తానే చల్లారనిచ్చి
కుప్పె తీసుకొని। పగలకొట్టి। కుప్పె పైన మండు తూంచుకొని
యెన్ని పలాలు వుండాం ఉండు కునాలుగో పాలు। పచ్చకర్పూరం
వెట్టుకునేది। లవంగాలు జాజికాయ కేసూరి యాంనాన్ని ఆపిం
డుకులాండా పాలు వెట్టుకునేది। మోనవేం చేసి వెరుగు కావలా
చెట్టుకుని। యీ ఔషధం పాతికె బెత్తుత మల పాకులో చెట్టుకునేది

నెది ఆ బింధను ఆన పాలతో గెది। శీర్ణ వర్ధనం ఉధికము గా కలు
గును। క్షయ రోగాలు మొదలయిన రోగాలకు ఉపశమనం విశేషం
చింతయిస్తేను సకలమైన రోగాలు మానును। యిది వైద్యుల సంప్ర
దాయిన ఔషధం। రాజయోగ్యమైనది॥ వసంతకుసుమాకరం॥
శ్లో॥ ప్రవాళ రత్నావి వసకేం చంద్ర:। త్రయో తంగాం హేమ పూంత్ర కం।
పతిన్నా రోగమాత మభ్రం చ్చ ప్రవాళం యోక్తి కంతథా। ధావపా
గత్వా వ్వా ఖ దండ్రేషు। స్వరాస రశ్ర ద్వాజలం నిశా। మోంచకెందర
సైస్సృప్త। శ్రమా ద్విన్నా శోం పృథక్ పృథక్। నతి పత్రంం రశే నాం పిమా
మాలత్యా కుసుమోదకై:। పశ్చాత్ ప్పుగ మదవిా చ్చై:। సుసిద్ధా
ధసరాంభ్నా ఖవెకుసుమాకర నామెయో। వసంత పవ పూనర్త
కా:। వల్లభ్యాయా। మధంశిన్నాం। శితాబ్జ మధు సంయుతం। పవి
పణి ధృస్సి। కామధం సుఖ దంతథా। మేహాఘ్నం పుష్టిదం శ్రే
ష్టం। వరంగావెన్నం రసాయనం। ఆయుం వృద్ధి కరం ప్రసుం ప్ర
హానన ముత్తమం। క్షయ కాస తృషా న్నాసు। రక్తపిత్తా క్షిరో
గ ఖీ। శూలవాశ్ర్మ మయ వ్వారం। మూత్రపూతాశ్మ రిపా
రం। యోజ్ఞం నకరం మిదం దిన్నాం। కాంత్రి శ్రు ఖలవర్ధనం। శా
ల్యాన్నం పిష్ట భుక్తం చ్చ। గన్నాం తా ప్రమదాం శతం॥
ఔక: సువర్ణ భస్మ ౧ పలాలు। వెండి భస్మం ౧ పలాలు వంగ భస్మం ౧ ఫలం
కాంత భస్మం ౧ ఫలం। సిస పత్మం ౧ ఫలం। రస భస్మం ౪ పలా
లు। ఉభ్రకత భస్మం ౪ పలాలు। పగడాల భస్మం ౪ పలాలు।
ముత్యాల భస్మం ౪ పలాలు। యివి ఉన్నియు కల్వముల్లో వె
ట్టి। అన్నిపాలు బాసి। పైతనాడు మర్దన చేసి। చెరుకు పా
లతో వాడకై నాడు మర్దన చేసి। ఉద్ధ సరం పైతనాడు మర్దన
చేసి। మంచి గంధం చేత పైతనాడు మర్దన చేసి। తులు వెలరసాన

వైతనాదుమర్దనచేశి పచ్చిపసపురసాన ౧నాదుమర్దనచేశి।
ఉరింటచెక్కలరసాన వాతనాదుమర్దనచేశి। తెప్పాటి యీతమె
తనాదుమర్దనచేశి। బిళ్లలుచేశి। యెడనె యెండించి వెరువుకొ
విలారా బెట్టుకునేది। ౧గురిగింజలంత్తె ఉపుషదం। తెనెకలు తేన
రతాయిస్తె ప్రమెయాలు ఉన్నిన్నిపొనిను॥

శ్లో॥ రాజమృగాంగం॥ రసభస్మత్రయోభాగం భాగైకం హేమభస్మకం
మృత   శిలాగం। దశతారకం। యితి భాగస్లాయాం
శుద్ధం యెకత్ర త్రావిమర్దయెత్। తాటపూరయెత్తైన
। షడ్వ్రాటేనమకంగాద్రానిష్మాద్రిప్పందేతంనిణా
దయెత్। శుష్కంగజపుటెపక్వాత్। సాంగశీతసముద్దరేత్। రస
రాజాజమృగాంకాయంవ తుగ్గందిద్దిత్యయాంపనకా। దశ
పిప్పలిసస్త్రౌత్రింయ మరిచైక్రొనవింశతిః। సఘృతం దాపవిత్ర్వ
క్షయం। రాజయక్ష్మప్రశాంతయె॥

టీక. రసం౧పలాలు। సువర్ణభస్మం౧పలం। వెండిభస్మం౧పలం। తా
మ్రభస్మం౧పలం। ముత్యాలభస్మం౧పలం। మణిశిలా౧పలం। గం
ధకం౧పలం। తాళకం౧పలం। యివి ఉన్నియును కల్వమలో
వెట్టి తెవియనూరి యూపాడిగవ్వలోనుంచియాగవ్వల
మాతను వెరిగాకరంమేకపాలు బోశినూరి। యాగవ్వలు వాయి
మూయమెత్తి। యెండబెట్టి మెకతుండలోను నాలుగువేళ్ల వెడ
లపుమట్టుబోసి। ఉందుమీదగవ్వలుయుంచి ఆండిందాకిరికి వు
ప్పుబోసికుండపైని వెట్టిదిమ్మపెంచి। చిలమన్నించి। వటుపుతం
జైశేది। తనకుతానే చల్లారిన వేళకుచేనుకోని గవ్వలతోగూడా
నూరిపొడిచేశి తెరాటములో యుంచుకొనేది। క్షయాలన్న కు
పిప్పళ్లుం౧మిరియాలు౧౯యి౧నూనెపుటిగానూరి ఉండలో

నాలుగుగురిగింజలుమెత్తు ఉపుషదం వెట్టి తేనెబోసి వెంపాలా
కంగాయియ్యాను। సకలమైనక్షయాలుమానును। యుందుకుప
థ్యం॥ ఆవునెయ్యిన్ని రాజనపు అన్నమున్ను। నేతివంగపింద్దెలు
నున్ను। ఆవుపాలున్ను పెట్టించేది। ప్రసాపిడె ఇటుండుకు బంగారు
పళ్లెంగాని వెండిపళ్లెంగాని వేయకుండా కొనవనగాకిన ఉరింటకొగాని।
యుండులో ప్రసాపడేది। ప్రసాపడేటప్పుడు యిరుపాశ్వాలనే
తిదీపం। వెట్టేది। ముందర దిష్టిపళ్లెం వెట్టేది॥ త్రైలోక్యచింతా

శ్లో॥ రసంవజ్రం హేమతారం తామ్రతీక్ష్ణకం మృతంగంధకం దికా
త్రికం భం   ప్రవాళం తాళకం శిలా। శాదితం మిసఘం సవర్ణం
సప్తాస్థాయిధర్దృఢం। చిత్రమూలకషాయెణాబానాదిక్షే
దినత్రయం। దినగుంజిపి   దత్రావెష్యాంగశిలం విచూర్ణ్య
యెత్। చూర్ణం తుల్యం మృతం సూతం. వెణాంతం సూతపాది
కం। శిగ్రుమూలత్రిస్త్వె వె స్వర్ణం। సమస్త పారం విమర్దయెత్।
చిత్రమూలకషాయెణాం బానవాదెకవింశతి। ఆర్ద్రకేస్వరసైః
సప్త। త్రితయం పాయాత్రసైః। జంబీరమాతులుంగైశ్చ సప్త
వారం। విభావయెత్। సూక్ష్మచూర్ణం తతంతతః తో౯। శృత్వా
చూర్ణం పాదాంశటంకణాంతరా వత్సనాంబ్బిత ప్పవర్ణం।
తత్రనిక్షిపెత్। లవంగం నాగరం తద్వాత్। కణాజాతి। పలం
పృథక్। ప్రతెక్షం వత్సనాభస్య। తావాదాంతం చూర్ణితం క్షిపె
త్। మాతులుంగద్రవైస్సర్వం సర్వమేతం ప్పలాశయెత్।
వమెగాంజామిథంపాది। తదిక్షాత్రివిహెందిసుక్షౌత్రంవ
ర్ధకతదావై। శాంతిపదిన్నాగుది। స్యాతంఉనుపాన విశేషణాం।
సర్వరోగప్రశాంతయె। వహ్నివిపరీయాత్ పలం కుటుతౌ
తెంజౌ। మహాద్వావెదవేశ్యాం। వర్ధయతెవిషం త్సా। వర

రతిదాన్యావిదత్తేతసూంః। ఉపానంవనిహంతివృత్యవథ్వి
తపుషెంప్రదత్తే న్యజింజాసంక్ర్యం తయాతెక్ష్మయాంక్ష్మపయాతె
జాసంవృనిష్టాసయెత్। పాతాన్గ్రి। ప్ర[illegible]సాదిశూలహం
దుగ్రహణారక్తాతిసారవిమెతి మెహ్లకాఖులాధరం
వ్వారి ధ్యరహం కాభాహావిమోశరం యాకాంక్ష్యప్రభగందర
ఝ్నురగవాసకార్యం। శ్రీకృష్ణనితాంసంధిన్యాసంధ్యారుజాని
హంతిహాసాత్రైలోక్యచింతామణిః॥

చేత: రసభస్మం ౧ పలం। వజ్రభస్మం ౧ పలం। సువర్ణభస్మం ౧ పలం। వెండి
భస్మం ౧ పలం। తాంబ్రభస్మం ౧ పలం। వుక్కుభస్మం ౧ పలం। అభ్రకభ
స్మం ౧ పలం। వత్సనాభి ౧ పలం। గంధకం ౧ పలం। ముత్యాలభస్మం
౧ పలం। శంఖభస్మం ౧ పలం। పగడాలభస్మం ౧ పలం। హారితాళం ౧ ప
లం। మణిశిల ౧ పలం। యివి అన్నిన్ని కల్వములో వెట్టి మెత్తనగా
నూరి। ఆవెనక చిత్రమూలం కషాయము చాతను ౭ దినాలు మ
ర్దన చెశెది। జిల్లెడు పాల చాలతను ౭ దినాలు మర్దన చెశెది।
వావిలవేరు కషాయం చాతను ౭ దినాలు మర్దన చెశి। అడ్డ
రసం రసంన ౭ దినాల్లు మర్దన చేశి। యెండవెట్టి మూస్యం చెశి। వ
ల్లారిన వెనక యిందుకు సమభాగం రసభస్మం వెట్టుకునెది। యీ
రసభస్మంలో నాలుగోపాలు వైక్రాంత్తభస్మం వెట్టుకునెది। యి
విముసగవెల్లికషాయం చాతను ౭ దినాలు మర్దన చెశి। చిత్రమూ
లం కషాయం చాతను ౧ దినం మర్దన చెశి। అల్లపు రసాన ౭ ది
నాలు మర్దన చెశి। గంజాయాకు రసాన ౭ నాళ్లు మర్దన చేశి।
నిమ్మపండ్ల రసాన్న ~~[illegible]~~ నాళ్లు ముమ్మారు మర్దన చేశి। మాదిఫలం
రసాన ముమ్మారు మర్దన చేశి। చూర్ణంగా నూరి యిందుకు
నాలుగోపాలు పెప్పిన వెలిగారం వెట్టి యీ వెలిగారం శుద్ధి

చేశిన నాభిపెట్టి కాని అన్నిన్ని కలియనూరి యిందులో కలి
కెఅంగడిమందులు లవంగాలు సాంటి పిప్పళ్లు జాజికాయ
లు యివి పాతికెడు ప్రత్యేకం జ్ఞానువత్సనాభి సమంగాను పెట్టు
కునెది। యివి అన్నిన్ని తెనె పిప్పళితోను నాలుగు గురిగింజలం
త్ర ఔషధం యిస్తెను శ్లేష్మరోగ్యయాలు మానును॥

శ్లోకం పంచామృతం॥ రసెంద్రసిమూరసం వర్ణకాంతం సిందూరక
ష్ణంబసి। పంచ్ఛధారం। పంచామృతాఖ్యం క్షయపాండురో
గం। మదాండ్రకు రోగాప్రహాణి నివాంత్తి॥

చేత. రససిందూరం ౧ పలం। సువర్ణసిందూరం ౧ పలం। కాంతసిందూ
రం ౧ పలం। అభ్రకసిందూరం ౧ పలం। వెండిభస్మం ౧ పలం యీ అయి
దింన్ని కూడా కల్వముల్లో వెట్టి నూరి। కరాటముల్లో
వెట్టుకుని। క్షయరోగాలకు పిప్పళి తెనెగూర్చి ౧ రూక యెత్తు
యీయాన్నం వెయ్యను క్షయాలు మానును। పాండురో
గాలకు లవంగం జిలకర్ర। కాత్రిమజ్జం పొడి యిందులో
ఆవునెయిపోసి కలిపి రూక యెత్తు ఔషధం యివ్వను పాం
డురోగాలు మానును। గ్రహాణికి లవంగం వెల్లుల్లి జాజి
కాయజిలకర్ర అతివస। యీ వంతా వెచ్చుచేశి పొడి చేసుకుని
అందులో తెనె తోసి కలపి రూక యెత్తు యీయ ఔషధం
యివ్వ గ్రహాణి విన్నాధులు మానును। మరి తక్కిన రోగాలకు
అనుపాన విశేషాలు చాతయివ్వను సకలమైన రోగాలు మా
నును యిది పంచామృత సిందూరం యిది వైద్యులకు అను
కూలమైనది. చెకూడిన ఔషధము.
సంధివివిరసం॥ హింగులాద్భుత కృష్ణానాం। సమాంశాని భవకస్థైః।
శతలాయెనపాన్నై కృ॥ సర్వజ్వర నివారణం॥

అనుపానవిశేషేణ సంయువని యుతిస్మృతః॥

టీక. శుద్ధిచేసిన యింగిలీకం 1 పలం। శుద్ధిచేసిన వత్సనాభి 1 పలం। పిప్పళ్లు 1 పలం। యివిన్ని కల్వములో వెట్టి నూరి। అల్లపు రసాన మర్దన చేసి పెసల గింజలంత మాత్రలు చేసి యెండించి కొంటెములో వెట్టుకొనేది। 1 మాత్ర చన్నీళ్లతో యిస్తే సుతాప జ్వరాలు తీరును। మరి అనుపానవిశేషా త్రిభూతను సకలమైన రోగాలు మానును। యిది సంధివిని రసం॥

శ్లోకం॥ స్వచ్ఛందభైరవం॥ సమభాగశ్చ సంగ్రాహ్య సూతసాంమృత గంధకం। జాతిఫలం చ్చ భాగార్థం। కృత్వా కుర్యాశ్చ కజ్జలిం। సర్వార్థం మాగధీచూర్ణం। కల్వయిత్వా విషాపయేత్। గుంజామాత్రం దద్యాగుంజావ। నాగవల్లీరసేనవా। ఆర్ద్రకస్వరసే చైవ యాదోదోషవశేనవా। సితజ్వరే సంన్నిపాతే। విషాబ్వాం విషమజ్వరేః। మందాగ్నిం చ్చుసి ~~[illegible]~~ జ్వరారోగే। జ్వరే జీర్ణే చదారుణే ప్రయోజ్యాం శేషజానామ్నా స్వచ్ఛందభైరవః॥

టీక పాదరసం 1 పలం। గంధకం 1 పలం। వత్సనాభి 1 పలం। జాజికాయ 1 పలం। యివి అన్నిన్ని కల్వములో వెట్టి చూర్ణం చేసి యీ చూర్ణముతో సగం పిప్పళ్లు పొడి వేసి కవి యీ సూరికారమైన తమలపాకుల రసాన వ్రైకసారు మర్దన చేసి అల్లపు రసాన వ్రైకసారు మర్దన చేసి పొడిగా నూరి కొవిలో వెట్టుకునేది సీతజ్వరాలకు తమలపాకుల రసానమున యిచ్చేది। సన్నిపాతాలకు అల్లపు రసాన యిచ్చేది విషమజ్వరాలకున్ను అల్లపు రసానే యిచ్చేది। విషూచికలకంగాలతోను యిచ్చేది। మరి వతికరన జ్వరాలకు అనుపాన విశేషాల చేత యిస్తే సకలమైన జ్వరాలు మానును॥

శ్లోకం ఆనందభైరవం॥ సాంభాస్త్ర హింగుళకం నాగరకం మరిచి సమ్మర్దగ్ర్ నింబంతరసే దివసత్రయం చ్చ। ఆనంద భైరవ మిత పరిప్రమాణం

నానానుపాన హసవిశద సకలాం నయుయు ఘ్నం। పాలా తెర। హింగులీ కం విషం దోషం। గంధకం టంకణాం సమం। జంబరనీరే మర్దయేత్। నరసమానందభైరవ॥

టీక వెలిగారం వరహా యెత్తు। యింగిలీకం వరహా యెత్తు। పిప్పళ్లు వరహా యెత్తు। వత్సనాభి వరహా యెత్తు। మిరియాలు వరహా యెత్తు। యివి అన్నిన్ని కల్వములో వెట్టి నిమ్మపండ్ల రసాన మూడు దినాలు మర్దించి గురుగింజమాత్రం। గుళికెలు చేసి పదన యెండించి వరహా పెట్టుకునేది॥ అనుపానవిశేషాల చేతను సకలమైన వ్యాధులకు యీ ఔషధం యివ్వవచ్చును। యీ ఔషధం సకలవైద్యుల సమ్మతం॥

విరవిత్రయ రసం శ్లోకం॥ పాదరస్యచ భాగష్టేచ। షట్ప్రుట ద్వాదశత్రయం। శిలాతాళక గంధాణాం। భాగసంఖ్యాయథాక్రమం। సర్వమేకత్ర సంమూర్ఛం దాండి ~~[illegible]~~ ర్నైం పుష్పజద్రవైః। త్రిదినం మర్దయేద్భస్మ నాచికూపాం వినిక్షిపేత్। వాలుకా యంత్ర మధ్యస్థ పాచయేత్ దివసత్రయం। విరవిత్రయ మహాహేయం సంన్నిపాత కులాంతకులాంతకః। అనుపాన విశేషణ ప్రయోక్తవ్యం భిషక్వరైః॥

టీక॥ పాదరసం పలాలు 1। మణిశిల పలాలు 1। గంధకం పలాలు 2॥ తాళకం పలాలు యివి కల్వములో వెట్టి చూర్ణంగా నూరి దాశమపుష్పాల రసంతోను మూడు నాళ్లు మర్దించి। గుళికెలు చేసి గాజు కుప్పెలో వోసి దాని బలము వెట్టి చీర మన్నిచ్చి పెట్టి కుండలో ఇసుక వెళ్ల పోసి యీసుక వాసి అందులో మధ్యకుప్పె పుంచి। కుప్పె నిండా యిసుక వోసి దబ్బు ఓంచి। మట్టి చీర మన్నిచ్చి। పొయిమీద వెట్టి కమలాగ్ని మూడు దినాలు వండించానే చల్లారనిచ్చి కుప్పె తీసి కానవే దుదు కావిలో వెట్టుకునేది॥

సన్నిపాతాలకు బిల్వపురసానయిచ్చేది। మరితక్కిన జ్వరాలకు అను
పానవిశేషాలచే నియ్యేది॥
శీతభంజరసః శ్లోకం॥ ద్రాక్షం మరిచం సూతం। యష్టి పాషాణనాగరం। తారపత్రరసై
మర్ద్యం। కుక్కుటీపుటపాచితం। మధుచ్ఛైపేత్తం తితో భావ్యం।
గుంజామాత్రం ప్రయుక్తతః। శర్కరస్యానుపానేన దేయం సితి
జ్వరాపహ॥
టీక॥ పాలతుత్తం వరాయెత్తు। మిరియాలత్తు వరాయెత్తు। గంధకం వరాయె
త్తు। రసం వరాయెత్తు। యెర్రపాషాణం వరాయెత్తు। శొంఠి వరాయె
త్తు। యివి అన్నిన్ని బిల్వములలో వెట్టి। కొంకరాకు రసాన మైకనా
డుమర్ధించి ముద్దచేసి యీ ముద్ద మూసలో వెట్టి పైన వేరమన్ని
చ్చిగుంట్లలో శ్రీగుంట్లలోను। యిసుకబోసి అందులో మూసపెట్టి
మూసకాసరాసుండ్డాయిసుకబోసి అందుమీదను పదిపిడకల
తోతను పుటంవేసేది। వల్లారివేసుక మూసదీసుకొని పసలగా
ఫ్పైఅందులోని మందుతీసుకొని కల్వములో వెట్టి। మొంచానంద
బాసి। యీ ముకపు మర్ధించి। గుంజామాత్రం గాళిగెలుచేసి నీడనే
యెండబెట్టి వెరురు కావిలలో బోసి వెట్టుకునేది। వచితెంకులకు చక్కె
రతో మైక మాత్ర యిచ్చేది। పథ్యం పెసలకిచ్చె బోసేది। యీ రీతిని
మూడుదినాలు యిచ్చేది చలి తెంక్కలు చాతుర్ధినాలు మొను
ను యిది శీతభంజరసం॥
మహాజ్వరాంకుశం రసం॥
శ్లోకం। శుద్ధసూతం విషం గంధం। ధూర్తబీజం త్రిభిస్సమం। చతుర్ణాం
ద్విగుణం వ్యోషం। దేయం గుంజాద్వయం తతః। జంబీరకస్వా
మజస్తు। అర్ధకస్యరసస్తావ। మహాజ్వరాంకుశోనామా జ్వరాది
మంను శాస్త్రవేత్। ఏకాహికం ద్విహికం చ్చ చతుర్ధకం విషమం సం

న్నిపాతాద్భవం హంతి సత్యం సంశయః॥
టీక। శుద్ధిచేసిన పాదరసం వరాయెత్తు। వత్సనాభి వరాయెత్తు। శుద్ధి
చేసిన ఉమ్మెత్తవిత్తులు వరాయెత్తు। గంధకం వరాయెత్తు। యీ
నాల్గింటిని సమభాగం వెట్టుకుని। యిందుకు ద్విగుణం శొంఠిపిప్ప
లి మిరియాలు వెట్టుకుని కల్వములో వేసి నిమ్మపండ్లరసా
న మైక నాడు మర్ధన చేసి। అల్లపురసాన మైకనాడు మర్ధించి। గు
రిగింజంత మాత్రలు చేసి నీడనే యెండబెట్టి కరాటన వెట్టుకొనేది।
జ్వరాలకు అల్లపురసాన యిచ్చేది। యెకాహికం ద్వాహికం త్రి
యాహికం చాతుర్ధినాలు। శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు కషా
యం చేసి అనుపానం చెప్పేయిచ్చేది। మరితక్కిన
జ్వరాలకైనన్ను దోషాలకైనన్ను అనుపానవిశేషాలచేత
ను యిస్తే సకలమైన జ్వరాలు మానును॥
ప్రతాపమార్తాండరసం॥
శ్లోకం॥ విషటంకణనేపాళం క్రమవృద్ధి హింగులం। రసం ప్ర
తాపమార్తాండం। సత్యం జ్వర నివారణం॥
టీక॥ వత్సనాభి వరాయెత్తు। వెలిగారం వరాయెత్తులు। నేపాళం వరా
లయెత్తులు। యింగిలీకం వరాలయెత్తు। యివి కల్వములో వా
సి నిమ్మపండ్లరసాన రెండునాళ్లు మర్ధించి। గురిగింజంత
గుళికలు చేసి నీడనే యెండబెట్టి। కరాటములో వెట్టుకునేది।
వాతజ్వరాలైనన్ను। జీర్ణజ్వరాలైనన్ను। ఆగంతుజ్వ
రాలైనన్ను। యీ ఔషధం। మైక మాత్ర యిస్తే। అల్లపురసాన
యిస్తే సకల జ్వరాలు మానును। యీ ఔషధం వేడి ఔను।
అందుకు పథ్యం క్రమంగా వెట్టి యిచ్చేది॥
శ్లోకం। ~~[illegible]~~ మృత్యుంజయరసం॥ శుద్ధం టంకణం గంధం విషం

షం। ఫలత్రయం తాళకేంత్రుసమాంపలం। నేపాళంత్రురదధర్దసం।
౩౦ శుకేస్వరసైనైవ। యామమేకంచ మర్దయేత్। గుంజామా
త్రం వసిస్త్రతాగా చాయాశుష్కం వ్రణారయేతు। వటమేనం
ప్రయుంజీత। శృంగవేరరసేనచ। గువాంకురగులకూల।
స్త్రీయంకాఖంప్రదామిలాః। సరర్వంజ్వరహారంసితం। దా
హాతాపనివారణం। ఘోరాకాపాళమితి ఖ్యాతం। స్వయం దా
గార్జునోదితం॥

౨౩. పాదరసం వరాయెత్తు॥ గంధకం వరాయెత్తు। వెలిగారం వరా
యెత్తు। వత్సనాభి వరాయెత్తు। కాంఠ వరాయెత్తు। వెల్లిప
ప్పువరాయెత్తు। తాళకం వరాయెత్తు। యివిఅన్నిన్ని సమభాగం
వెట్టుకుని యందుకు సగం శుద్ధిచేసిన నేపాళం వరాయెత్తు
వెట్టుకునేది। యివిఅన్నిన్ని తెరియనూరి। అవెనకేమో దుగ
చక్కరసావవ్రుతేనాదుప్పైతేనాదు మర్దనచేశి। బురిగింజలంత
గుళికలు చేశినీడన మెండించి వెదులుకానిలా వేసుకొనేది
యామాత్ర అల్లపురసానగాయిస్తే సీతజ్వరాలున్ను। అజీర్
నజ్వరాలున్ను। తాపజ్వరాలున్ను అభిఘాతజ్వరాలున్ను। వా
తశూలపైత్తశూలగుల్మయక్ష్మయామలరోగాలున్నూను
ను। మరిన్ని అనుపానవిశేషాలచేత యిస్తేను అన్నివ్యాధుల
గువిన్నాదులున్ను మానును। యాగాళామాళమాత్రులవై
ద్యులకు ఆస్త్రైన ఔషధం। యివినాగార్జునవుత మలినాది
సిధమైన ఔషధం।

శ్లో॥ శంఖక్షారగుళికలు॥ శుద్ధసూతంవిషంగంధం। పలాంశం। మర్ద
మేదృఢం। మరీచం మాగధీకాంఠి। హింగు వెకత్ర్యాయం త్ర్య
యం। పలాష్టకం పంచలవణాంచించాక్షారం పలాష్టకం।

~~పంచలవణాం~~ సప్తభాగం తం శుద్ధశంకం శంఖ మరామ్లైన
మర్దయేత్॥ ఆర్ధకస్వరసైర్భావ్యం। విష్కమాత్రం వటిక్రి
తం। పంచగుల్మం చమందాగ్ని గ్రహణీరోగనాశనం।
అజీర్ణనామశూలవ్రసుక్తిశూలాతిసారజిత్॥

౨౩॥ శుద్ధిచేశిన పాదరసం ౪ వరాలయెత్తు। గంధకం ౪ వరాలయె
త్తు। వత్సనాభి ౪ వరాలయెత్తు। మిరియాలు ౧ వరాలయెత్తు। పి
ప్పళ్లు ౧ వరాలయెత్తు। శొంఠి ౧ వరాలయెత్తు। ఇంగువ
౪ వరాలయెత్తు। పంచలవణాలు ఏడున్నూ క పలాలు।
చింతచెక్క బూడిదె ౮ పలాలు। శంక భస్మం ౭ పలాలు।
అవిఅన్నిన్ని నిమ్మకాయపులుసునవ్రుతేనాదు మర్దన
చేశి। అల్లపురసాననైతేనాదు మర్దనచేశి। వరాయెత్తు
వటకాయలప్రమాణాచేశి వెట్టుకునేది। వైతగుళిక అల్లపు
రసాన యివ్యాను గుల్మాలున్ను శూలలున్ను అజీర్ణా
లున్ను। మందాగ్ని అతిసారాలున్ను మానును॥
భృంగ్యాదిచూర్ణం॥ శ్లోకం॥ భృంగ్యంనాగంతథ్యామ
రిచమగధజాకాగరంవాజిగంధా। భృంగ్యాసాదికనా
గంధ్యాయుఃమిదకుసుమందార్రావిడివెదభాగం। శ్లోమాణాం
చాష్టభాగంతదపిమగధజాభాగదః। షోడశాం
దాతాత్రింశద్భాగవిశ్వాచతురధికయుతం వాజిగంధా
చపష్టిసవర్ణతాత్ర చూర్ణం। సమసితసహితం। నిత్యమే
కత్రుమాత్రం। పాణ్యాదిద్రావితానకేశార్ణప్రబలమపిగ
దాంకశ్వాసమూర్ఛాంతిప్యుతిపుంరుప్వంబల్యాంచపిత్తం
జయతి నృపగదం సజ్వరం సర్వరూపం। భృంగాద్యాయో
గరాజం ప్రపలకేరళః। పూజితం। పూజ్యపాదైః॥

టీక: లవంగపట్టవరాయెత్తు। నాగకేసరాలు ౨ వరాలయెత్తు। యాల
కులు ౪ వరాలయెత్తు। మిరియాలు ౬ వరాలయెత్తు। పిప్పళ్లు ౧-
వరాలయెత్తు। శొంఠి ౨ వరాలయెత్తు। పెంన్నెరుగెడ్డ ౬ వరాలయెత్తు।
శర్కర ౧౨ వరాలయెత్తు। యివిఅంన్నింన్ని కొట్టి చూర్ణంచేసి యీ
చూర్ణనను సమంశర్కర కూర్చి। రెండున్నర వెలిగంజెడు
చొంన్నిళ్లు గాని ఆవుపాలు గాని పుచ్చుకొనేది పాండు మొదలు మా
నును॥

యేలాది చూర్ణం। శ్లోకం॥ యేలాంపత్రకకేసరం మలయజం
త్వక్ స్వాత్రమాంసి శటీ। ద్రాక్షా షంఠిపిప్పలీ దారు హరియుగళం
తాళీసజాతీఫలం। కర్పూరం గరు చందనాఖ్య మధుకం దారుక్షా
పరం యెష్టీనాం। ఖర్జూరం ముసలి ప్రవర్ణ వవరత్రై యష్ట్యా గంధ
మృతా। తిక్తా జాజి కాయని నాను గాఖ్య తగరం। తతాలకైరా
తకం। బాహ్లు త్వల రేణుకా మృతలతా సారం సమం చూర్ణి
తం। పాత్రత ద్విక్షిత శర్కరాం జ్ఞాసహితం శ్లేష్మంచ్చ పిత్తంజ
యేత్। మూర్ఛా చర్ది మరావతం శ్రమపారం తాక్ష్యాగ్ని సం
దీపనం। నాదం కొన్నెర యాన్యాన స్వరనిభం బాలార్క వర్ణ హారుపు
ఖం॥

టీక యాలకులు తామరపూలు నాగకేసరాలు మంచిగంధం। లవంగపట్ట
లవంగపత్రి। జటమాంశి। కస్తూరి పసుపు। శొంఠి పిప్పిలి మిరియా
లు కొత్తిమల్లి। దేవదారు చక్కెరమరివేరు వట్టివేళ్లు। తాళిశపత్రి।
జాజికాయ। కర్పూరశిలాజిత్తు। కర్పూరం। అగరు చక్కమాని
చందనం। నాగరముస్తె। అతిమధురం। ద్రాక్షపండు యిప్పపువ్వు క
ర్జూరపండు। నేలతాటిగెడ్డ నలజెరువెళ్లు। చల్లగడ। పిప్పళ్లు పెన్నె
రుగడ్డలిప్పతిగె। కటుకరోహిణి। మంచి జీలకర్ర। మంచిపసుపు।

తవక్షీరి। భద్రముస్తె। గ్రంధితగరం। తక్కోలాలు। నేలవేము।
సెంటు బారంకి। నల్లకలువగడ్డ। రేణుకలు। యివిఅంన్నింన్ని సమభా
గంగా కూర్చి। చూర్ణం చేసి వస్త్రకాళితం చేసుకొని। యీచూ
ర్ణానికి సమంతిప్పసత్తు మన్ని కూర్చుకొనేది యీచూర్ణనకు అను
పానం। శర్కర తేనె నెయ్యి ఆవునెయ్యి। యీ నున్న కూర్చి ౨ వరాలయెత్తు
చూర్ణం మాత్రం కూర్చి పుచ్చుకొనేది। పైత్యాలున్ను శ్లేష్మాలున్ను
జ్వరాలున్ను క్షయలున్ను మానును। మరిన్ని యీ యోగానచెప్పి
నవ్యాధులన్నిన్ని మానును। యీచూర్ణం సకలమైన వైద్యులకున్ను
సమ్మతమైనది:

ఖర్జూరాది చూర్ణం। శ్లోకం॥ ఖర్జూరం మలకీబీజం। పిప్పలీచ
సిలాజిత్తు। యేలా మధూకపాం షాగాంక్షీ చందన యష్టికా।
గోక్షురం కర్కటాదివాలుమూ షణ్ణాం దంప్లుకతావరి। ద్రాక్షా
గోక్షురదధీ జాదిసమం శర్కరయా సహ। క్షౌద్రాక్షాదికకైన తంత్రి
త్రంశయాత్ర క్షైభ్యా శ్వేతం అంగ్ధా వాళి శరాది పాం నేత్ర
జం నర పాదజం। శేషాం దృష్ట్వా జననం। వందినాగవలబుకేసు
తం॥

టీక ఖర్జూరపండ్లు నెల్లివిత్తులు పిప్పళ్లు। కర్పూరశిలాజిత్తు। యాల
కులు యిప్పపువ్వులు। పిండిదొండవేళ్లు। ద్రాక్షపండు। మంచిగం
ధం। పల్లేరుముండ్లు। బూశకర్కరగెడ్డ। దూలగొండివిత్తులు। పెద్ద గుమ్మడి
విత్తులు। చల్లగెడ్డ। కొత్తిమిల్లివిత్తులు। లవంగాలు। దోసగాయ
విత్తులు। యివిఅంన్నింన్ని సమభాగం కూర్చి కొట్టి చూర్ణం
చేసి యీ చూర్ణానికి సమంజీనిశర్కర కూర్చుకొని। మూ
డు వేళ్లు వచ్చిన చూర్ణం పశు కదు సుతీర్ణముగా పుచ్చుకొనేది। యిం
ద్రియోగాలు। మూత్రకృచ్ఛ్రం అన్ను। రాతిగట్టున్ను। శర్కర

మెహాలున్న। అంగ్గదాహముంన్న। శిరోదాహముంన్న। తండ్ర
మంటయున్న అరికాళ్ల అరచేతులు। మంట్లున్నా హితెబాధ్యలున్న
అరోచకాలున్న। ఇవిమొదలయినవ్యాధులుమానును। మరిం
న్ని వీర్యావర్ధనం సంతానం వెనివారికిసంతానంగలుగును:
పైత్యాలకు ద్రాక్షాదిచూర్ణం॥ శ్లోకం॥ ద్రాక్షాలాంజసితాత్వ
లంసమధుకం। ఖర్జూరగాళికా। పిప్పలీవాలకాబ్జ
చందనంనతం। తాళులజాతిఫలం చాతురెజాతకకేస
ధాన్యకమిథంచూర్ణంసమాంశంశితా। పాత్రైర్భక్షితే
మాత్రవేన। విధివత్। పిత్తస్యదాహాంజయతి। పాండుణామ
లరక్తపిత్తముదరందాహజ్వరారోచనం। యక్ష్మాక్షీణాం।
రుధిరంమహావారణాంవేత్నాంధీవాపహారక్తార్శమర్ద
ధవృద్ధివిభ్రధిసారంద్రాక్షాదిచూర్ణమంతమం। పితంవ్యాధిహా
రం[illegible]క్తృణాం। హతకరంసంపెష్మాత్వాంసర్వధా॥
పేక ద్రాక్షపండ్లువరిపేలాలుతెల్లజిల్లెగెడ్డ అతిమధురం। ఖర్జూర
పండు। సుగంధిపాలవెళ్లు। తవక్షీరి। గనుగివెరువెల్లిపప్పుమంగ
ముస్తెలు। మంజిష్ఠసెంధవంగ్రంధితగరం। తకొలాలుజాజికాయ
లవంగపట్టయాలకులునాగకెసరాలు। పిప్పళ్లు। కొత్తిమ
ల్లులవిత్తులుయివిఅన్నింన్నిసమంగాచూర్ణించికొట్టివస్త్రఘా
ళితంచెసుకునియిందుకుసమంసర్కరకూచిరి 3 వెళ్లప్రమాణం।
చన్నిళ్లతొగానిఆవుపాలతోగానిపుచ్చుకొంటెయునయెపై
త్యాలున్నపాండురొగాలున్నజ్వరఅరొచకాలున్న
క్షయాదులున్నప్రమెహాదులున్న యివిమొదలైనవ్యాధులు
మానును॥
చందనాదిచూర్ణం॥ శ్లోకం। [illegible] చందనమ్పాశిరయాష్ట్యాబ్ద

దాన్యార్కచాత్పలచోరకైః ధాన్యకంమధుపుష్పంచద్రాక్షా
ఖర్జూరకసంతథా। చూర్ణంక్రాఖపివేద్ధ్రాం। ప్రాతఃశీతాం
తాంపిబెత్। త్రివిధంరక్తపిత్తంవ్రరక్తగుల్మంమసృక్ష్టరం। అంగ్గ
దాహంశిరోదాహం। నెత్రజంతరపాదజంణామిలాంచ్చ
ప్రమెహంపుపైత్యకజ్వరణాశకం।
పేక॥ మంచిగంధంవట్టివెళ్లు। అతిమధురం। మంగముస్తెలు। మాచిప
సుపు। కలువగడ్డలుసన్నకచొరం। కొత్తిమల్లివిత్తులు। యిప్పపు
వ్వు। ద్రాక్షపండు। కఖర్జూరపండు। తామరగెడ్డ। తవక్షీరి।
జిలకర్ర। సుగంధిపాలవెళ్లుయివిఅన్నింన్నిసమభాగంచూర్ణ
త్తాడిచూర్ణంచెశియాచూర్ణానకుసరగాపాలువక్కెర
గూంచ్చుకొనిరెపొదిమూడువెళ్లప్రమాణం। చంనీళ
ళ్లతోపుచ్చుకొనెదిచెక్కెరతొనయినవపుచ్చుకుంటెను
ఇవిదానివైనరక్తపైత్యాలున్నరక్తగుల్మాలున్నమెహాలు
దుండు। అంగ్గదాహాలున్న। శిరోదాహాలున్నకరపాదా
లున్నపాండుకామిలపైత్యజ్వరాలున్నయిమొదలైనరో
గాలుమానును॥
వృశిరాదిచూర్ణం॥ శ్లోకం॥ వుశిరంజీరకంపత్రంకుష్ఠాది
త్రిసమేపసి। యెలాహరెణుకంద్రాక్షకుంకుమంనాగ
కెసరం। పద్మకెసరకర్పూరంలవంగ్గచందనద్వయం। వాసాఘం
మతికెలాబుంచ్చఅశ్వగంధశతావరి। గొక్షురంకర్క
టష్యంచ్ఛజాతిఫలంచోరకంచెలానిసమభాగాని। త్రి
గుణాంశ్యతశర్కరా। మాత్రాంద్విజామధుఃపెతం। క్ష
యెత్సాతలుధితః క్షయంశ్చరక్తపిత్తంచ్చ। పాదదాహమన్న
ద్దరం। వివిధాంసాగ్రప్రమెహంచ్చసొమరోగంవశుక్లజం।

మూత్రఘాతం మూత్రకృచ్ఛ్రం వాతకుండలం తథా। సర్వాంగ
దాహశమనం రక్తార్శో విపశ్యతే॥

టీక వట్టివేళ్లు। జీలకర్రలవంగపత్రి। చెంగల్వకోష్టం నేలవుప్పు నేలతా
టిగెడ్డ। యాలకులు లేతకలు ద్రాక్షపండు కుంకుమపువ్వు
నాగకేసరాలు। తామరపువ్వులలోని కేసరాలు। కర్పూరం। లవం
గ్గాలు మంచిగంధం। చెమరా। కాడపిప్పలి బిరియాలు ఇప్పపువ్వు
లాంజులు పెన్నేరుగడ్డ వల్లగడ్డలు పన్నీరు ముండ్లు కర్కటశృం
గి। జాజికాయ తక్కోలాలు। సన్నకేసారం యివి అన్నిన్ని
సమభాగంగా మెత్తని చూర్ణం చేసి వస్త్రకాళితం చేసుకుని యీ
చూర్ణమునసమంతి పసత్తు మూర్చకును యంతటికిన్ని సమ
భాగం కలకండ మూడు తులాలు కలిపి మూడు వేళ్ల ప్రమాణం చూ
ర్ణం తేనె నెయ్యి ప్రతిపాకం వేట్టి ప్రసాదించిన। యిందున గుణా
ము మహ్యోరోగాలు మూత్రకృచ్ఛ్రమవసమూత్రాలు రాతి కె
ట్టు ప్రమేయాలు పైత్యాలు ఒంగదాహాకర పాతం। క్షయం
జ్వరం రక్తవాంతులు పాండు కామిలలు యివి మొదలైన రోగా
లు మానును బలము మాత్రాన్ని యిస్తును: యివివుదిచిన్నా
దిచూర్ణం:

లవంగాది చూర్ణం॥ శ్లోకం॥ లవంగమేలా మరిచం। విడక్రిం జా
జీవిడంగం। పునపుష్కరం శుంఠ్యా। చూర్ణం సమాంశం త్వర మర్థ
భాగికం సితా సమం చూర్ణమిదం ప్రవరం చేపాణాం జయ్యో
త్యం శ్వవిధం శ్వాసం। కాసం సోర్ధ్వ హిక్కారుచి పీనస శోషః

టీక. లవంగాలు యాలకులు మిరియాలు కాండ్రి సెంట్లు బాలంతి। వాయు
విడంగాలు। తుంగముస్తెలు పుష్కరమూలం యివి అన్నిన్ని సమం
గా కొట్టి చూర్ణం చేసి యీ చూర్ణమునకు సగం పిప్పలి పొడి

గుంచర్ 3 వేళ్ల చూర్ణం తేనె బాతికెవవాణ్గా పుచ్చుకొనిన। ఆ
యిదివిదాలదగ్గులు న్నువుళ్ళు సాలు న్నూ అరోచకాలు న్నూ
మానును॥ విడంగాది చూర్ణం దగ్గు పుళ్ళలకు వాయువులకు
కెంచులకు॥

శ్లోకం॥ విడంగం నాగరం గాప్న। పిప్పలి పింగ్లా సైంధవం। భార్గీ క్షారం చ్చ
తుర్గాం॥ పిబేద్ఘృతమాత్రయం। సకేపినలశైలాసి కాసపిహ
కోపిక్న మాంద్యానుత్॥

టీక వాయువిడంగాలు। శొంఠి। సన్న అజిరాన్నపిప్పల్లు। యింగువ
సైంధవలవణం। గంటు భారంగికి। యివి అన్నిన్ని సమభాగంగాను
కొట్టి చూర్ణం చేసి యిందులో వాముకాటిగుంటు భాగం యవ
క్షారం కూర్చి కొనిదాని నెయ్యి పాకం చేసి పుచ్చుకొనిన। దగ్గు
పుళ్ళు సాలు అరోచకాలు కెంచులు అగ్ని మాంద్యం యివి అన్ని
న్ని మానును:-

వైశ్వానర చూర్ణం శ్లోకం॥ లవణం యవానా దీప్య। సకనా
గరముత్తరోత్తరం ప్రవృద్ధం। సర్వసమాంశం హారితకి చూర్ణ
వైశ్వానర సాక్ష్యే॥

టీక॥ సైంధవం గ౧ మొత్తము జీలకర్ర వరాల యెత్తు। వాము మంటా
లు మూడు వరాల యెత్తు పిప్పళ్లు 4 వరాల యెత్తు। శొంఠి 5 వరాల
యెత్తు యివి అన్నిన్ని చూర్ణం చేసి యీ చూర్ణానకు కరక్కాయ
యలపొడి 15 వరాల యెత్తు కలుపుకొని యీ చూర్ణం నెయ్యి
గాని వేన్నీళ్ళలోగాని పుచ్చుకుంటే వాతాలు న్నూ అజీర్ణాలు న్నూ
మానును॥

కర్పూరాది చూర్ణం॥ శ్లోకం॥ కర్పూర లవంగ కృత కక్కోల జాతి ఫలద
శెప్పమైః। లవంగం నాగరం చైవ మరిచం చ్చువ్వా చిత్రకం। చా

సర్వం శితాంస సమం పాత్రం। రాజయక్ష్మ క్షయ కాసఘ్నీ। పేత్రీ శ్లేష్మ
సగుల్మార్శోరి సర్వ కేంతమయావహం॥
టీక॥ తెల్లపూర్వరంలోద్ధంగుచ। తెక్కు పాలుఖాళికాయలు లవం
గ పత్రంగ్గ్రాయ శొంఠి మిరియాలు చిత్రమూలం। చవ్యం యి
విసమ భాగంబు చూర్ణం చేసి యా చూర్ణానకు సమం శర్కర గూర్చి
తేనెతోగాని ఆవునేతితోగాని పుచ్చుకుంటె క్షయరోగము కా
లుదగ్గు పుల్ల సంవాంతి గుల్మలు గ్రహదప్పరాలుం నష్టమౌను.
యిది తెప్పరాదియ చూర్ణం॥
శ్లోకం॥ పంచకోలవట పంచ్పు। యవానీ క్షారయుర మిరి వం। సరాము
టం। జీలకూర తరేద భావితం। పాచనం ప్లుల ఘు దీపనం పరం॥
టీక పిప్పళ్లు। పిప్పళిమూలం చవ్యం చిత్రమూలం శొంఠి తెల్లప్పు। గాజు
పు సైంధవలవణం। బిడాలవణం। సౌవర్చలవణం జీలకర వాము।
సర్జిక్షారం యవక్షారం మిరియాలు యింగువ యివి యెన్నియిన్ని స
మభాగంగా తీసుకుని చూర్ణం చేసి యీ చూర్ణం మాది
పండ్లరసంతోగాని దాడిమపండ్లరసంతోగాని తెలయుచే
సి। కాత్రవేసలలోవుం యిమునియూ మెంతులేపాదిని మ్మ
కాయంత్ర పుచ్చుకొనెది దీపనంగలుగును। గుల్మలు గుణమో
ము శూలవాయువులు రోగాలకొలుమొదలైనరోగాలు మాను
ను॥
శృంగ్యాదిచూర్ణం॥ శ్లోకం॥ శృంగిఫలత్రయ కటుత్రికకంటకారి
భార్జీ। సపుష్కర జటిలవణాని తేనాం చూర్ణం। పిబేద
ష సిలెనావైహిం కా సాస్య సాగర్వాతకనాగుచిటివిశేషు॥
టీక. ~~శొంఠి పిప్పళి మిరియాలు పామంసైంధలవణం తెల్లజీలకర్ర~~
~~యిచి వసయుంమున్న దరణాల మెత్తు చూర్ణం చేసి యా~~

కర్కటకశృంగి। కరక్కాయలు తాడికాయలు నెల్లిపప్పు
శొంఠి పిప్పళ్లు మిరియాలు వాకుడువేళ్లు గంటుభారంగి। పు
ష్కరమూలం। జటామాంసి। సైంధవలవణం యివి యెన్నియిన్ని కొట్టి
చూర్ణం చేసి ఆ చూర్ణం చిన్నచి మూడువేళ్లకొచ్చిన యామాణం చ
న్నీళ్లుపుచ్చుకొనెది॥ దగ్గు పుప్పసాలురోగాలు కాలుమాను॥
అష్టచూర్ణం॥ త్రికటుకం యమోదం। సైంధవం। జీరకద్వ్యం। సమ
ధరణాద్య తానాం అంమో హింగం నాగ। ప్రథమ కబళ బాజ్యం
సర్పిషా చూర్ణకాయం జనపతి జఠరాగ్నిం। వాతగుల్మాం
వినాంతి॥
టీక॥ శొంఠి పిప్పళి మిరియాలు। వామం సైంధవలవణం। తెల్ల
జీలకర్ర। యివి 2 వసయుం న్నధరణాల చూర్ణం। చేసి యా చూర్ణా
నకు మెంతిమిఠా భాగం యింగ్గువ వెచ్చి కెలుపుకొనెది। యా
చూర్ణం మూడువెళ్లకొచ్చునంత్తే చూర్ణం అన్నములో నెయ్యి
కుని వెయి జాని కెలుపున ప్రసామె డెది। దీపనం కలుగును। గుల్మం
మానును। యాం చూర్ణం మంథియుతెచ్చిమూరు కొనెది॥
తాళీశచూర్ణం॥ శ్లోకం॥ తాళీశపత్రం మరిచం నాగరం పిప్పలి
శుగా। యథోత్తరం భాగవృద్ధ్యా త్వగేభాగే చాద్ధభాగికే
ర్ధృష్టా। దీపనం చూర్ణం। కాసశ్వాస గుణాకకర్కరం జాస సానస
రం చ్ఛర్ది ప్లీహా నాహం సాగాద్యర్శశూల జిత్। పాండుమైరోతిసా
రఘ్నం మూడవాతానుసేపనం॥
టీక॥ తాళీశపత్రి వరహా యెత్తు। మిరియాలు వరహాల యెత్తు। శొంఠి
నాలుగువరహాల యెత్తు పిప్పళ్లు వరహాల యెత్తు తవక్షీరి ఒక వరహా
ల యెత్తు యివి యెన్నియిన్ని కొట్టి చూర్ణం చేసి పిప్పళ్లకు రెండుభాగాలు శర్కర
ర కొంచ్చి కొనెది। యా తాళీశ చూర్ణం భాగసుచ్చుకుంటే శూలకు

వాతింపశంక్షేతద్ధు। ఉటుగనతత్తైలతు। వాతింపుశంక్షేలాతుం
డాభాగసంఖ్యమెపాటటువేశనాలుగనతెయుండాసర్వంకెపా।
పుపాపతెను। ఉరాచవాలుతగ్గుపుష్పపాలువాంతిపురాణ
జ్వరాలుఉగ్నిమాంద్యాలుపాండురోగముడవాతాలుయుతిమెల
దివైనరాగాలమానును। యాతాళీశచూర్ణం రాజయోగ్యమై
నదివైద్యులకుభూషణమైనచూర్ణం॥

తాళీసగుళిగెలు వేశిత్రమా శ్లోకం॥ తాళీశపత్రం మరిచం శుంఠి కానాం పలం పలం పిప్పలీ తన్మూ
లయోర్ద్వైద్విత్రిపవెనకాం ట్లాంశ। పలత్రయం చాంతు జార్తమూ
జీరంచ। కేసారంశశక్లైణాచూర్ణేతం గ్రిదెనవటుకాంక్ష్కృత్వాత్రి
గుణేనసఖాఖవేత। మత్య్మొషరసాతిరిష్ట మిస్తుపె యూంపయో
సువెక్షి। వాతక్షైమాత్మతచర్ది। గ్రహణీపాండుఘృతాం। జ్వర
శ్చాయుఘపాండుత్వం। గుల్మణాపాశ్వయూశసాంప్రజైపినసస్యా
ము। కాసనాంచనివృత్తయా। ఉషయామాగరస్తానెతద్యాతత్రై
పవిత్రహం। చద్యార్డషుమిపత్యోషు। చేలుగుణాసితాస్యేతా।
పత్యైనవటంకార్తమురివానాలుగుకెససితయాసహ॥

టీక॥ తాళీశపత్రిపలం శొంఠిపలం పిప్పళ్లు పలాలు। పిప్పలిమూలాలు
౨ పలాలు శొంఠి ౩ పలాలు లవంగం ౧ పలం। పత్రికం ౧ పలం యాలకులు
౧ పలం వట్టివేళ్లు ౧ పలం యివిఅన్నికొట్టిచూర్ణంచేసి వస్త్రకాళితం చేసు
కొనియా చూర్ణం ౧ పాలుమన్నబెల్లం ౯ పాళ్లుమన్నయూరెండున్నూకలి
యునూరిఅంపాడిపిష్టుచెట్టు। రెండువయాడ్పుంగ్లులు। వెన్నైనండేదిం
తీసుకొనికెలయుపిశికి। వెలికివేయుచేమరు కానిగచ్చకాయంత్రవేశి
గుళిగెలుజేశిపెట్టుకునేది। వెచ్చగుళికెరెండేప్రసాపదెది। యూం
మొగముంటుచెప్పిన రోగాలన్నిమానును। ప్రసాపదముర యూ
ఉపుషదాపుట్టుకుండె తిరిగిన్ని ప్రసాపడవచ్చును.

చిత్రకాదిగుళిగెలు శ్లోకం॥ చిత్రకం రామఠపాఠం పాన్యషం లశునపంచకం। ఉజాజదాన్య
కం పిప్పలీస్తనకంతధికాధికం। క్షౌరద్వయంపువర్షణం। పస్య
షిన్తిశరపుంక్షకా। యేతానిసమభాగాని సూక్ష్మచూర్ణాని
కారయెత్। జంబీరక్షేరసెనాథ। ఘుటకార్తకారయెద్బుధా। పక్వ
శ్చుక్త్రీ ఘుటకార్తశికాంవేదకామతం త్రితః। వపిసశః। కాంక్షేత
భాతక్తంభుక్తంభుక్తంమజక్వతె। పార్శ్వశూలవ్యాధూలంఅమ
శూలం। విశినాంశమెత్। యుక్తేష్టి వికాగుల్మం। ప్లీహోదరభగం
ధరం। విషాచక్తం జ్వరాంధ్ర రాతెగ్రహణీగతేషు॥ నామఘుటికాసం
ప్రవర్తితా॥

టీక॥ మామిడిగింజలుయారగవంతమారెడుపండుతెలగపండుశొంఠిపి
ప్పళ్లుకాడపాలుతెళపుల్లరితివిస। ఉలిమోదంజలకరపైంథవలవణం
యువిఅన్నిసమభాగంగా సూర్ణచూర్ణం చేశియూచూర్ణంకేళ్ళ
ములూనిపెట్టిగంజాయూకురసాంనవికవిాలుమర్దనచేశిపెట్టుకొ
ని। విమ్మకాయంతతీశి రాంపిన్నాకులూపెట్టిపైనిఅకుమూశియుచ్చు
కకాళ్లిత్తీసుకునిఅవుమజ్జిగచూశి మూరివుడికింబాపుట్టుకునెది।
ఉతిసారాలున్నుగ్రహణీనెత్తురువంతకెడుపుశూలలు ఉజీర్ణ
గ్రహణీఉరాచకాలు ఉన్నకెపాలుయెందలైనరోగాలన్నిన్నిమాను
ను॥

గ్రహణికి దాడిమాష్టకం శ్లోకం॥ దాడిమస్యపలాన్యష్టౌ। తక్రరాష్టపలాన్యతం పిప్పలీపి
ప్పలీమూలంచ యవానిమరిచంతథా। ధాకంజరకంశొంఠిపుత్రే
కం పసమ్మితంకర్షమాత్రం తుగాక్షీరిత్వక్షత్రైభాగవికేసరం। ప్రత్యే
కం కాలమాత్రస్యాతే ద్యుచూర్ణంచ దాడిమాష్టకం। ఉతిసారం క్షయం గుల్మం
గ్రహణ్యాదం చ్చగళాంతు యూర్ణింగతాగ్ని దీపనం కాసంచూర్ణమి
దం ప్రశామ్యతి॥

టీక॥ పిప్పళ్లు। పిప్పలిమూలం। శొంఠి మిరియాలు కొత్తిమల్లి జీలకఱ్ఱ
ర యివి మొదలైనవి యొక్కొక్క పలాలు తవక్షీరి నాలుగు వరాల యెత్తు। లవం
గపట్ట। పత్రియాకులు నాగకేసరాలు యీనాలుగున్ను రెండు వర
హాల యెత్తు। దాడిమపండ్ల తోలు మునిమిడి పలాలు యివి యిన్ని చూర్ణం
చేసి యీ చూర్ణం దాడిమాష్టక చూర్ణమనే పేరు పెట్టుకొనేది। యీ
చూర్ణం నాలుగు వరహాల యెత్తు పెరుగులో గాని పండ్ల రసంతో గా
ని పుచ్చుకుంటే అతిసారాలు క్షయాలు గ్రహణి అగ్నిమాంద్యం యివి యె
న్నిన్ని మానును॥

పంచాగ్ని చూర్ణం శ్లోకం॥ మొరోర్చస్త కొంధనాన బాఠదావ క్రమవృద్ధి చూర్ణం। వైవిధ
షడితస్మృతి తెనాంధ్రం। అష్టీంగుల్మగుదబలబగంధరఘ్నం। పం
చాగ్ని నామ। జఠరాగ్ని కరం నరాణాం॥

టీక॥ చెంగల్వ కోష్టు పుల్లమజ్జిగపెద్దలు చిత్రమూలం అడవితంగెడగడ్డలు నక్కతోక
గడ్డలు అయిదున్ను సమభాగం తూకం చూర్ణం చేసి। ఆ చూర్ణంతోనే
మజ్జిగతో నాలుగు వరాల యెత్తు పుచ్చుకొంటే గుల్మాలు నిగుణ్ణవ్రణ
ప్లీహాలును మానును. దీపనం కెలుగును మూలరోగాలు మానును॥

త్రిగంధాలు కల్కం (?) శ్లోకం॥ ధాత్రీ విశ్వం త్రిసుగంధము స్తా విజ్ఞాషంచ్చ పథ్యా త్రివృతా త్రిపా
జాపత్రి మాగం। మాణిక్య వృతం శర్కర యా సమేతం పుష్టి దకే పిత్తకరం నరాణాం,
వర్ణం. పిత్తఘ్నమంథాజ్వరమగ్రకాసం శ్వాసారుచి కైశ్య గదం నివారయంత్రి॥

టీక॥ నెల్లిపప్పు। నాయువిళంగాలు। లవంగపట్టపత్రికేం యాలకులు ముంగమ
స్తెలు శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు కరక తెగడ యివిసమభాగంగా తూకం చే
సి చూర్ణం చేసి యీ చూర్ణం పొటాటనక్కతోగడవైడ రెండు పాళ్లున్ను యి
తిరిగదుమము గా తూకం యెంత యుంటే నంత శర్కర కలిపి నాలు
వరహాల యెత్తు చూర్ణం తెల్లపాలతో పుచ్చుకుంటే పైతాలు కైశ్యాలు అ
గ్ని పెద్దసాలు ప్రమేహాలు అగ్నిమాంద్యాలు నిలుకళ్లు సాగు కాయమ్మ

మానును॥

లవంగాది చూర్ణం శ్లోకం॥ లవంగ యాలక కాకాతవ యష్టీం। సితాద్విగుణం క్రమ భాగయుం
పిటిగాపయరకం త్రయకామిల పాండు శరాఖ్రమునుతు॥

టీక॥ లవంగాలు వరాయెత్తు యాలకులు ౨ వరహాల యెత్తు పిప్పళ్లు నాలుగు వరాలయె
త్తు తవక్షీరి ౮ వరహాల యెత్తు అతిమధురం ౧౬ వరహాల యెత్తు యివి యిన్ని చూర్ణం
చేసి యీ చూర్ణానకు ద్విగుణం శర్కర కలుపుకొని ఆ చూర్ణం నాలుగు
వరహాల యెత్తు అవుపాలతో పుచ్చుకుంటే కామిల పాండు క్షయాలు పైత్యాప్ర
మేహములు మానును॥

కూష్మాండరసాయనం॥ శ్లోకం॥ కూష్మాండ ఫలపు శ్లో కూష్మాండ కామాదాము। వపవన
విధి ప్రస్థకుమారకజ్యోష్ఠ త్వక్। త్రి సైత్యం దెవిపక్వ సమరిచగడ కొంతి.
జాజీత్రిగంధవై పేటయుం వృద్ధమాగాము విలగుడరకత్రివర సస్పష్టాశ్రీ
నాం తృష్ణాకాసాస్వతకరు మెళుమూంపదిర్దానాం ప్రశస్తం॥

టీక॥ పెద్దగుమ్మడికాయ తెచ్చి పసగా ఛట్టి సన్నగా తరుగు కాని పై చెక్కులు
తీసివేసి। తరిగిన ముక్కలు వక్కల్లో వేసి రెండుపళ్లు ఆవునెయ్యి పోసి యి
అదాని మగాదంద కాని మును పుగా అంగడి మందులు చూర్ణం చేసి
పెట్టుకునేది। యిందుకు తెలిసేమందులు శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు యా
మాదాంతి మాదు పలాలు। లవంగాలు ౧ పలం యాలకులు ౧ పలం
జీలకఱ్ఱ ౧ పలం తవక్షీరి ౧ పలం యివి యిన్నిన్ని చూర్ణం చేసేది। కొంచెవె
యిలలో వేసి కెందనవ తెప్పగా తరియ పెట్టి దింపు కాచి ౨ శేరు జీని శర్కర
వేసి తరిపి ముద్దగాం చేసి రాతిరాత్రిలో వేసి కాట్టి తినుకానిది తిమ్మంపలో
పెట్టుకునేది। యివిమ్ము కాయంతేముద్ద రెంపాండ్ల ప్రసాదవేది। యీ
కూష్మాండరసాయనం బాలులకు వృద్ధులకున్ను యుక్తగా నిచ్చును। యిం
దుకు మానె రోగాలు రక్తపైత్యాలు। యెముకెనుపుట్టిన వాతి వెక్కిళ్లు ౨ చెద
యిచ్చి సమర్థత వినిస్త్రీలకు వీర్యనష్టమైన వారికి అంగ్రదాహాలు దగ్గు వ

స్త్రీసాయుపాతిరోగావతంమొదలైనవానిపోలుమానును॥ యిదిమహా
ప్రశస్తము॥

పిప్పల్యాదిరసాయనం॥ శ్లో॥ పిప్పల్యాస్సప్తరాత్రః ప్రస్థం శర్కరాయా
స్తథైవచ। విడంగం నాగరం నాగకేశరం మరిచం త్వచం। చతుష్పలం ప్ర
దద్యాన్నాం। పిప్పలీమూలమేవచ। చత్వారింశత్పలాన్యేవ తథా త్రికటు
పలం తథా। ఆమలక్యాః పలం ప్రోక్తం గోక్షురస్తథా। సర్వమేకత్రసం
చూర్ణం మధుప్రస్థద్వయం క్షిపేత్। ఏకాదశాహాత్కృతం శాపం వర్ధనాల్ప
మరావతేత్। పిపాసం ప్లీహసాధం మందాగ్నిం చ నియచ్ఛతి। ఆగ్ని
బాహ్యం నిర్మితం పూర్వం పిప్పల్యాదిరసాయనం॥

టీకా॥ పిప్పళ్లు ౧౬ పలాలు శర్కర ౮ పలాలు ... వాయువిడంగం ౩ పలం మిరియా
లు ౧ పలం శొంఠి ౧ పలం సెంటు బార్లంకి ౧ పలం। పిలకర్ర ౧ పలం। త
తక్కియాలుపుడికపలాలు పిప్పలిమూలం ౪ పలాలు చక్రాంక పలా
యాదిత్రిమూలం ౧ పలం। శుద్ధి చేసి ఆ పిప్పళ్లు పలాలు గుంటగలిపి ...
కుటాడి పలాలు యివి యిన్నిటి చూర్ణం చేసియా చూర్ణంలో మ
ధునిరుకుఫుటాని। తేనె పట్టుమాసి కలిపి నిమ్మకాయంత ముద్దరోజు
ప్రాతఃపదునైదు దినాలకున్నాయు వాతపాండురోగాలు గుల్మాలు
మందాగ్ని తంటప్పరసం వెడనిలారికిన్ని మంచిది యిది పిప్పల్యాదిరసా
యనం॥

ఖండపిప్పలీమోదకం॥ శ్లో॥ ఖండప్రస్థంకణాచూర్ణం। కుడుపం షట్ప
లం ఘృతాత్। క్షీరాద్వికసహస్రం ప్రక్షిప్య సాధనం కతనేత్। తతో
మం। తేధానా త్రికటుజాతకసామ। ఖదిరయా మరిచా జాజి
మాంస్యా కదిరజి రకం। నిశాకాంకం త్రిఫలంక్షిప్యదీపతే క్షిప్యేతానా ఖండపిప్ప
లీ। దీపనీ వర్ధనీ చైవ బల్యా సర్వ్యాష్టావమపిత్తనాశనీ॥

టీకా॥ పాతబెల్లం ౧౨ పలాలు మరిన్ని   పలాలు వెట్టుకొని। తూమెదు ఆవుపా

లతోను కలిపి వడిగట్టుకొని యందులోను। వల్లెగడ్డల రసం ౧౦ పలా
లు ఆవునెయ్యి ౮ పలాలు యివిఅన్నికలిపి మూడుపాలుయెూదవెట్టి సంస్కా
రం ఉనుతిస్తాపక్వమాయెనంటే యందులో నక కలిశకెలుత్రిపాలు
పిప్పళ్లు పుడి నాల్గు పలాలు నెన్లపప్పు వరాయెత్తు కొత్తిమీర వరాయె
త్తులవంగపట్ట వరాయెత్తు లవంగపత్రికం వరాయెత్తు యాలకులు వరా
యెత్తు నాగకేసరాలు వరాయెత్తు శొంఠి వరాయెత్తు మిరియాలు
వరాయెత్తు మంజిష్ఠ కర వరాయెత్తు జటామాంసి వరాయెత్తు వంద
పట్ట వరాయెత్తు యివి చూర్ణం చేసియా చూర్ణం కాగే బెల్లము
లో యుంచి। తేనె పక్వంగా వచ్చెనంటే ఆపులుదయా చూర్ణాలు
కలిపి పక్వానది చాలు కాని ఆరనిచ్చి తేనె కమ్మనాలుగు పలాల తేనె
పోసికలిపి తెమ్మెవేసి గుండుమానుఆ తేనె తెల్లవారి పూటను
తిని తెసి గుండెగుమ్మడి। ఆమ్లపిత్తాలు అన్ని మాంద్యాలు తొలచ
లగాంతి రోగాలు దసపుష్టి వల్లమానును॥ యా
ఖండపిప్పలి కేషధం సకలమైన వారికిన్ని ప్రియమైన ఔషధం॥

బలాదితైలం॥ శ్లో॥ త్రిత్రింశద్బలామూలం। ద్విదర్
కుంభే చ గచ్ఛవిపచేత్। అష్టభాగవశేషాంశ్చ। కషాయమేవ పిత్తా
తు। త్రింశద్భాగ్మంతు దందత్యాతక్ంచ్ఛ తైలదవతీరమె।
త్రిఫలం శృంగవేరం చ మరిచం స్పాచతుష్పలం। పిప్పల్యాదికదు
బార్ధం చ చేతనాయాః ప్రమంచితః। ములష్టీకాశసత్రస్య। ము
వానిర్ధం కేసరక్ష్మాచ। విపచేత్ పిప్పలీమూలం చిత్రకం చ పలం తథా।
పృథక్త్రిజాతకషట్కం చ। క్షీరకం చ పలద్వయాః। సమార్గంఇద్మ్
విపచేత్ మందాగ్ని పుష్పసంక్షిప్యైత్। ఏతాం షష్టిబాదితైలం ప్రసర్వ
చర్మవికారణాం। భుక్తాన్నదామగాగుల్మ సర్వాగమా చపినశాన।
హృద్రోగాసకృత్మిసాస। ప్లీహాసార్గగతామయాన్। ఆశార్ంజి

పాండురోగంస్తు। హన్తా త్రిఫలావిశేషతః॥

టీక చిత్రాపత్రి వెళ్ళు ౨౦ పలాలు దెచ్చి సంన్నంగా కొట్టి కడవలలో వేసి మొన
మందం వీళ్ళుపోశి। మూమెడుగా కాంచి వడియాగట్టుకుని యీ వీళ్ళ
లో ౧౦ పలాలు పాత బెల్లం కలిపి వడియకట్టుకుని మానలో పోశి
పాయిమీద బెట్టి సంన్నపుమంటను గాచి లేహ్యపాకానకు వచ్చిన
అప్పుడు యిందులో కలశె మందులు మిరియాలు ౪ పలాలు పిప్పళ్ళు ౪ ప
లాలు। చన్గాంచెక్కె పలం। తాళిశపత్రి ౧ పలం। నాగకేసరాలు ౪ పలం। పి
ప్పళీమూలం ౧ పలాలు। లవంగ్గపట్ట చవరాలు మెత్తు। లవంగపత్రి చవరా
ల మెత్తు। యాలకులు చవరాల మెత్తు। మంచిజలకేశర ౧ పలాలు। యివి
చూర్ణం చేశి విస్తరాకు కొంచెము కాని ఇందులో వేశి అల్లం నాల్గుపలాలు
పెట్టుతీసి సంన్నంగ్గా తరిగిన వక్కలు ఇందులో మూడు వేశి కలియబెట్టి
పక్వంగా వండి దించుకునేది। చల్లారిన వెనక తేనె పళ్ళుపోశి కలియ
బెట్టి యీ లేహ్యం ఉదయకాలంగుండెడు పుచ్చుకునేది రాత్రి ఉదయకాలు
ఒకి సారాలు లేహ్యళ్ళు పాండుకామిలలు మొదలైన రోగాలు మానును॥

చింత్రాది లేహ్యం॥ శ్లోకం॥ చింతాపత్రస్య తాంబేర్ధ్యం తాం కృష్ణ
లాహిత్తకం పల్గ్నా। త్రిదార్వి తాం దీప వెల్లస మాగరతీమా। గుడ
పాం తస్యాష్టసప్తతింశ్చ। అర్ధకేశతలాని ప్రోడశ పలాని క్షిప్త్వా వలా
క్షమధు ప్రస్థద్వయం తప్తా విలోడయేత్తాద్ధాత్రీ నిధాయ క్షేం యు
ధా ఫలం విధిః। హంతి బలపాండు కామిలగుల్మ ప్లీహోదరహవృ
ద్రోగణాం। లోకే హితార్థయా మహామాంత్రి హితం చింబ్బా
ది లేహ్యం॥

టీక॥ చింతాకు నూరుపలాలు దెచ్చి కడవలో వేశి యీ ముప్పై పలాలు పా
లయినమువేశి। మొనమంతం వీళ్ళుపోశి పాయిమీద బెట్టి మూ
డుదినాలు సంన్నపుమంటను మూమెడుగా। కాచివడియగట్టి యీ

వీళ్ళలోను ౧౨ పలాలు పాత బెల్లం కలిపి వడియగట్టుకొని పా
యిమీద బెట్టి, సంన్నపుమంటను గొంటివేశి యీ బెట్టి నాను లేహ్యా
పాకం వచ్చే వంట్టైతే। అప్పుడు ఇందులో కలిశె మందులు। శొంఠి పి
ప్పళి మిరియాలు ౨ పలాలు చిత్రమూలం ౧ పలం జీలకర ౧ పలం యి
విచూర్ణం వేశి యీ చూర్ణం ఇందులో వేశి కలియబెట్టి। అల్లం
పొట్టుతీశి సన్నంగా తరిగిన వక్కలు పదారుపలాలు। వేశి కలియ
బెట్టి పక్వానదించి చల్లారనిచ్చి తేనె ౧ పళ్ళుపోశి కలిపి ధాన్య
పుటాన ౧౧ దినాలు వుంచి వెనకతీసుకుని। రోజూ ఉదయకాలం
లేహ్యతీసుకుంటే। పాండుకామిల క్షయరోగాలన్నియు తేదు
వుపిప్పులు మానును॥

శుంఠ్యాది లేహ్యం॥ శ్లోకం॥ శుంఠి ద్వాది మూలాం తులాం శతం
స్త్వీజయా। పక్వాం స్వేకుంభ్తే పచేత్। పక్వా తేద్ది స్త్ర్యా మూ
శతస్తావ తులాం। ముష్టిం జ్జీ తుఖార్జవా। పాంత్రిణో పలానిచ
త్వాఘపలాస్తావాష్ట సిద్ధాజయే। లేహస్త్వాస ముర్గావి ఖండ
మరుచిం దాసంశిరానవ్య శ్రాఙ్జ్ఞా॥

టీక నాలమలకసమూలం ౧౦౦ పలాలు దెచ్చి తాక్కుముండలో వేశి
మూలుకలకొట్టియుకొట్టి వేశి మొనమంతం వీళ్ళుపోశి కొంచి తూ
మెడుగా వంచుకొని యిందులో పాత బెల్లం ౧౦౦ పలాలు కలియ
గూర్చి వడియగట్టుకొని మానలో పోసి పాయిమీద బెట్టి
వమలాగ్ని మంటచేసి గుపక్వంగా రాగా యిందులో కలశె
మందులు లవంగపట్ట। పత్రికం। యాలకులు। నాగకేసరాలు యివి
నాల్గింన్ని ౧ పలం శొంఠి పిప్పళి మిరియాలు ౧ పలాలు యివి అంన్ని
న్ని చూర్ణం వేశి యీ చూర్ణం ఇందులో వేశి కలిపి పక్వంగా వండిదిం
చి। చల్లారనిచ్చి। ౧ శేరు తేనె బోశి। కలిపి। యీ లేహ్యం ఉదయకా

గుండెదురేపుమాపు పుచ్చుకుండే కోళ్ళువచ్చినాలు మానును॥
శివేయరసాయనం॥ శ్లోకం। ఇతే యాంతులాం పకొాజ్ఞాల దాక్రాతె
షైశెషితే। శతావరిబివారేక్షురసక్షిరాథణాన్వితం। శర్కరాకార్థతు
లాంపక్వాథపుష్టౌ మధునవిపృతి। త్రిజాతకంచ్ఛుఖమూరం। చంద
నంకారఖాస్యాయం ముస్తాపత్మకేపిత్రిచేత। దాత్రిచాత్మల
చారస్థైతి। యెతేషాం పలమాదాయసర్వకక్షుతతాప్యలం। ప్ర
స్తంక్షౌ త్రిస్తసంయుక్తం। దేహాయెత్యాత రుధతని। పిత్తామోన్నత
విణారేషూశిరాభ్రమణామూర్చతకా। పాస్తపాదాంగదాహం
షు। శక్తేపిత్తామయెషువా। తర్దిణాసక్షయం పాండుణామిలాజ్ఞా
రవింకసం। యుదంరసాయనం శ్రేష్టం వత్రుపాక్షంత్రుబాంషితం॥
టీక మూన్నాంగు ధాగసపమూలం 100 పలాలు దెచ్చి తుండలుగా వేశియెనిమిదం
డ్లనీళ్ళు బొశితూమెడుగాకాచివడియకేళ్ళుకానిమొండలూబొశి।
ఆలంతులూవల్లగెడ్డరసం 3 శేర్లు। గుమ్మడివెళ్ళరసం 3 శేర్లు చెరుకు
రసం 3 శేర్లు ఆవుపాలు తూమెడుబోశియాన్నై పలాలు జీనిశర్కర
వేశికేవియపెట్టి పాయుమూతపుంజి సన్నపుమంటనువండు తాపుం
డగాయుంతులూతెవాకెమంతులు। ద్రాక్షపండు ఖర్జూరం పిప్ప
ళ్లు పత్రికేంలవంగపట్టయాలకులు ఖర్జూరపండు మంచిగంధం
సుగంధపాలవేళ్ళు। మోమనామి। తుంగముస్తెలు తామెరకేసరాలు
వెన్నపప్పు తెలువాగెడ్డలు తవక్షీరి మంచి జీలకర్ర సన్నకచ్చూరాలు
యివిసగనుగగి యెత్తుకొట్టిచూర్ణం చేశివస్త్రకాళితం చేసు
కొని ఆంతులూవేశి కేవియపెట్టి శెలుఆవునెయ్యి బొశి। పదెదు
తేనెబోశి। కేవియపెట్టి పక్వానదించి చల్లారనిచ్చి ఆంతులూ
పుంబుకొని మంచి దినమందు ఉదయాతే గుండెదు పుచ్చుకుండే ఆంతువమూ
పెరాగాలు పునన్నదాలు ఉపస్మిరాలు రక్తపైత్యాలు శిరోభ్రమణ

లుమూర్చలు వాంతి ఉరోవకాలు క్షయాలు। జ్వరాలు దేహా
కోపలు పెట్టుమాంతులు దగ్గువచ్చినాలు నరపాత అంగ్లదాహాలు
మొదలైన వ్యాధులన్ని మానును॥
సంతానకేళ్యాంగఘృతం॥ శ్లోకం॥ వరావిశాలాపృథిలాం దేవదారువేర
లవాలుకైలం ద్విపా ద్విధా ద్విరజనిద్విస్త్రిరాపవివనత్రైం। బృహతికుష్ఠ
మంజిష్టనాగకేసరదాండిమైః। వెల్లాతాళిసపత్త్రైలామాల
తిమంకుళాప్పత్రైః। సదంత్రి పద్మకెహేమైః కేశాంశైశ్చ క్షిప్త
చూర్ణితైః। ప్రస్థచాతగ్రహెవాన్నదా। క్షీరసవసమ్మిశ్రపాస్త
సుపాండుకెండూ విషకామ మేహా మేహాజ్వారెగదె। ఉశిత
కెతస్మాల్పరజసి। దైశ్పాపహాతి వేతసి। భూతోపహతచిత్తానాం
గద్గదానాముచెతసాం। శస్త్రం త్రిణాంచ్ఛువందస్సానాంధనాము
యూర్వలప్రుదం। అలక్ష్మిపాపరక్షొఘ్నం సర్వగ్రహనివారణం।
మహాకళ్యాణకంసర్పిఃశ్రేష్టం పుంసువనేషువ॥
టీక॥ త్రిఫల తాటిపుఖదత్తలు। విశాలపాపటవేళ్ళు। పెద్దయాలకులు।
దేవదారువెతకు। మూరుగురామవేళ్ళు। సుగంధపాల। మామిన।
మంచిపసుపు। మానిపసుపు। కాలపొన్నవెళ్ళు। నేలపొన్నవెళ్ళు।
ప్రియంగు। గ్రంథితగరం। వాకుడువెళ్ళు వెంగళ్ళు కోష్టం మంజిష్ట
కేసరాలు దాడింబ్బకాయలు యాలకులు ఆరగంగాలు తాళిశ
పత్రిచిన్నయాలకులు జాజికాయ జాజిమొగ్గలు దంతిగెడ్డ తెగడ
వెళ్ళుతామెరగడ్డ మంచిగంధం కర్పూరం యామందులు పైకెటి కా
కెటినాలుగువరాల యెత్తు కేవియగాపెట్టి తుండలుగా వేశి యెనిమం
దంనీళ్ళుబోసితూమెడుగాకాచివడగట్టుకొని యాంతులూ ఆ
వుపాలుతూమెడు వెన్నకాయల రసంపదెదు యెళనీర్లు పదెండు।
వల్లగెడ్డలరసం పదెండు। ఉసిరికగెడ్డల రసం పదెదు। మూరుగువకుర

రసం పడెను పెద్దగుమ్మడికాయ రసం పడెంను। వెలుతురసం పడెంను।
కలబంద రసం పడెంను। ఆవునెయ్యి యిద్దుం। యివి యిన్నింటికి డి.వ.వి
యింకాక। మునుపు కషాయాలకు పెట్టిన। మందులు నాగ్గెకి వరాల
మెత్తువంటుపనకు మాత్సర్యకుని కాట్టె మార్దంచ్చి కవస్త్రకాచితంచ్చి
క యుప్పిడి నెయిలో కలియబాళ। పెయిమీద పెట్టి ఘృతం అగ్నిగాను
మంటపెట్టి పరోరు దినాలుగా కనిచ్చి నాలుగాయ నాదు మంబుడు
పాకాంతార్తీనమ్మడు పాకానాం పండి దించ్చి ధాన్యంరాశిమీద పెట్టి
ది। మంచిమట పాత్రలో మందు ఉరవెలిగుట్టె నెయ్యి పుచ్చుకొనెది.
కోపు మాపు పుచ్చుకొంటెయా ఘృతానకు కలిగిన గుణాలు చెప్పెదా.
బాధాలు విడిపోను। ప్రతిబంధకాలు విడిపోవును। పునస్సర
ఉ x ధనార్థలు రక్తపుష్పాలు పాండుకామిక్షయాలు పాంత
వెంకులు తేటలు విసర్పాలు మూర్ఛాదాపాలు పెట్టుమత్తు
ఉన్మాదయాలు నీరుకట్టు బంధకాలు విస్ఫోటకి కలుగును। మెగతనం
వెనివారికి మెగతనం కలుగును। సమర్థ్యం లేనివారికి సమర్థ కలుగును
బిడ్డలులేనివారికి సంతానం కలుగును। సకలగుణాలు కలుగును యివి
కల్యాణ ఘృతం॥

శ్లోకం॥ శతావరీఘృతం॥ శతావరీమూలతులాశ్చతస్రస్సంప్రపీడయే
త్। రసేన క్షీరతుల్యేన పచేద్ఘృతమాఢకం। జీవనీయైశ్శతావ
ర్యా మృద్వీకాభిః పరూషకైః। యోన్యసృగ్దోషశుక్రదోషఘ్నం పుంసా
పుంసాం వనకపరం। క్షయక్షయమృక్కృత్రం కాసశ్వాసాపారిమ
బంకాబిలాం వాతరుధిరం విసర్పం స్వరభేదకం। ఉపస్థరా
ర్గతాయాలు దాదాషాంప్సు నాశయేత్ ఏతమేవ వయుస్థ్ఫిర్తుం
టి పసి యొజ్జ్యపి సాధితం॥

టీక ॥ పిల్లగెడ్డలు మూడు పలాలు బెచ్చిపోలు తీసి తొక్కి రసం పిండుకుని

యీం రసం తూమెడు। ఆవుపాలు తూమెడు। ఆవునెయ్యి తూ
మెడు। యీ మూడుం మట్టికలియుతాకాబోసి పుట్టికుండలోను
ఘ్రత పాయిమీద పెట్టి సన్నపుమంటమగరించి పెట్టికలియ పెట్టి
కుంవ్వసుంఘ్రాణంచేటి। యింమలు నాకలకె కలు పుష్పాయపాలపెళ్ళి।
దాకాకిక్షీరదాకాకిమెరమర మెథ। కాకుపెసలు కాలుమినుము।
సుషభకం। జీవరం। ఉతిమధురం। పిల్లగడ్డ ద్రాక్షపండ్లు। చిట్టింతపండు।
తీవక్షీరయివి నాకయోకటి ప్రతిదింగపలంపోంమెనకు మాత్సర్యకుని ఆవు
పాలు బాకిసంస్థాంగ్గా మూరిఆనెతిలోకటి పిమ్మడు పాకానవండి
దించి కుని వడియగట్టుకునియా నెయ్యిరొట్టె మాపు ఉరవెలిగుండె
దు పుచ్చుకుంటెరక్తపైత్యాలు శుక్లస్రావయాలు శ్రీలకు బగందరా
లు మోహాదాలు నానపుట్టినక్షీణరకాయాశుల ఏనష్యాలుయివి
మొదలయినవన్ని దొలమాసును॥ యీ శతావరిఘృతానకు చెప్పిన
మందులు సాంగ్గంగ పండితలయారిరాగాలన్నిమానును॥
ప్రమయాలకు కదళీసంధఘృతం॥ శ్లోకం॥ కదళీ ~~సంధం~~ కందనిధా
నే। ప్రమానం తులాం పచేత్। తథ్యాభ్రాగావశేషస్స్యాద్ఘృతం
ప్రియపుష్పం। విలాక్షీ। త్రిఫలామాసింకపథపలశచందనైః।
సరళానోదకైః। కంటిప్పగాద్యావారిగళేన సాధితం పాయిరాగ
ఘ్నం శుక్లైశుక్రజిత్॥

టీక ఉరింటిగెడ్డ నారికెలాయి తొక్కి రసం పిండుకుని। యీ గెడ్డనారి
పలాలు। తొక్కిన దిన్ని। ఉరింటిపుంపియా కి పలాయి। యీ రెండు మట్టి
మూడాకుండలో వేసి నయిదుం నీళ్లు బాళి తూమెడగా కాచివడియ
గట్టుకాని యిందులో మునుపుట రసం కలియబాళి। ఆవుపాలు తూ
మెడు కలియబాళి ఆవునెయ్యి తూమెడున్ని। కలియబాళి। యింది
లోకలికె కలు త్రివాన్యా। యాబకులు లవంగచెక్క। వెలగపండ్లు

మంచిగంధం। దేవదారు। తామెరగెడ్డ। నల్లకలువగెడ్డ। ఉత్తరేణిగెడ్డ।
గోట్టెగెడ్డలు। చెంగల్వగెడ్డలు। ముణుతామెరవేళ్లు। మరిచేపూడలు।
రావివిత్తులు। ఉత్రేపట్ట। తెల్లబూరుగనాచెక్క। యెర్రలొద్దుగపట్ట।
జంబునేరేడుగింజలు। మంచినేరేడుగింజలు। మద్దిచెక్క। ఉసిరికతం।
తెల్లతుమ్మపట్ట। జువ్విపట్ట। మామిడిపట్ట। పుప్పివేళ్లు। వెదాండం। మోదు
గపట్ట। నందివర్ధనపువేళ్లు। రేగుగింజలు। కడిమిపట్ట। మరిపట్ట। యిప్ప
చెక్క। ఉసిరికతం। యివిదానికటాకటిదిఫలం। చెక్కలు మూర్భపా
లతో ముప్పుసన్నమైతె వడబోసి ఆ నెతులతో మూర్భపక్వమవండిదింపు
కునేది నెయ్యగోయకట్టుకుని ఆరవెతిగుండెపుప్పుకుండె ప్రమేహా
లు ౨౦ యున్నిదీనికట్టు ౨౦న్ని రోగదాహాలంపన్నతంటలంపన్నమామసు॥
పిపుల్యాదిఘృతం॥ శ్లోకం॥ పిప్పలిం త్రయవద్ధాక। నితీకా హారి వి
మలతతామలకీవిః। విల్వానింబపిచుమందాలావెసైః త్రివృత్త యాతివిష
స్థిరయంచా। ఘృతమూలవిదాంతిసాధితం। జ్వరమగ్రవిషమంచాతి
ము ఖం భిలు చంద్ర శతాపరుంస యోగర్ మధుంచాశ్రూశిరాలుఖం
త్రియం।
టీక॥ పిప్పళ్లు। కాడశపాలవిత్తులు। నేనాయులచెక్కలు। కటుకరోహిణిసు
గంధిపాలవేళ్లు। మారేడువేళ్లు। మంచియాపయానెలాదిమెలు। మంచిగంధం
ఖాజకాయలు। వట్టివేళ్లు। త్రికంట్లు। అతివస। కాలపుంన్నవేళ్లు। నేలపుంన్న
వేళ్లు। యివిఅంన్నిన్నిగకుపవిమెండేకమూర్భఆవుపాలతో సన్నంగా
నుబ్బిగట్టి కొండలగెతి। ఆవుపాలుమూమెడుబాకతెచ్చి। ఆవునెయ్యి
తూమెడుమంచినీళ్లు తూమెడు। మూడాబాకపోయిమీదకట్టి సన్నమంట
వెస్తెము పోదుదినాలు। కాచినాలుగోదాదు చెక్కనకానతిండి వండి
దించుకుని వడియగట్టి యుంచిలాపద్దికొల్యశంచెకతెచ్చి। రేపాంట
పూలు ఆరవెతిగుండెపుప్పుకుండె పాతవెతులక్ష్మయాలుదెపాపాలు

పాండురోగాలు శాపాలుమాసుసు॥
అష్టమంగళంఘృతం॥ శ్లోకం॥ పత్తాలంశారిభామస్తా మధూకంతకటు
రోహిణీ। వృశ్చకంచం చందనం దైవపిప్పలి ఘృతమాషమంస ర్జాహాతహా
కంపాయధ। వక్షామన్నపుష్టి వర్ధనం అష్టమంగళకం నాము ఘృతం. సర్వ
ప్రపూజితం॥
టీక॥ చెతిపాట్లు। సుగంధిపాలవేళ్లు। లంగమస్తులు। అతిమధురం। కటుకరో
హిణి। వట్టివేళ్లు। మంచిగంధం యీ మెనిమిదిరకాలున్ను। రాకటి
కాకటిదినాలుగు వరాలమెత్తు మూర్భం చెకచట్టకొకతం। కెకవెట్టుకు
నినూమెడు। ఆబిందులలోకెతిపి ౬౦ తులాలను ఆవునెయ్యిని పక్ష్మ
బాకమంచినీళ్లు మూడాబాకతెచ్చియుచెట్టె పోయిమీదపుంచమూ
డుదినాలు సన్నపుమంటను వండినాలుగోనాదుపక్వానవండిదిం
పుకుని వడ్డిపిడతలాల్యంచుకుని రేపాంటపూట ఆరవెతిగుండె
పుప్పుకుండె అంతర్గత జ్వరాలు యుగాతజ్వరాలు మామసస॥
రేపాంటక్షమనాలు పుష్టికుంన్ని నుదెపాంబలు సుమా॥
పంచాధిఘృతం॥ శ్లో॥ ధాన్యాకసైన్ధవ రక్తకణాం సింధూరతది
శాఖాన బస్త్రైసాధ్ర మధుం పలప్రమితభాండిసిధసపంగ్ధం ఘృతం।
తాంసస్నానసహాద మెమం చరు చిత్రాల్ మంజిష్ఠ మపాండురో
విర్య క్ష్మిపా శ్లాఘము హా జ్వరాగ్ని సదనం రక్త ప్రపీతానహా॥
టీక॥ అడ్డసరం ఆకులరసం ౪ అడ్డలు ఆవుపాలు ౪ అడ్డలు ఆవునె
య్యిపఛ్ఛన్నర। కరియాబాక యుంచిదానికి తెలకుపొడి
లుజీలకర్ర పిప్పళ్లు సైంధవలవణం కాంచి। చిత్రమూలం
యవక్షారం యివిదానికొకటి వగకుపవిమడేకవంపనికమూర్భ
కాట్టిమూర్భం చెకచట్టకొకతం చేసుకుని నెతులలో కెతిపిపోయమీ
దచెట్టెసన్నపుమంటను దినాలువండి ౨౦ దాదాడు చెక్కనిప

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

రితం।

టీక॥ మారేడువేళ్లు। నన్నారివేళ్లు। తక్కలివేళ్లు। పాదిరివేళ్లు। దుండి
లపువేళ్లు। నేలములకవేళ్లు। కాలపాంన్నవేళ్లు। నేలపిన్నవేళ్లు। పల్లే
రువేళ్లు। పెద్దములకవేళ్లు। చిట్టముదపువేళ్లు। గాలిజవేళ్లు। తిప్పప
వేళ్లు। చెంగల్వకోష్ఠు। వెంపయూవేలు। ముంజ్లకేసుపువేళ్లు। కేటకరావి
పిండి। మానిపసుపు। లేయిశాంబ్రాణి। తంటెకవెండవేళ్లు। పపార్
టకం। తవశివక్కు। కొంముగపట్టు। యివినాకటాకటి। ప్రత్యేకంగాను
పదిమండెకవెక్కుసుమూర్జనవియగాట్టి సంన్నంగానుయెనమం
డ్యంవేళ్లువాసిమెండలానమంచులెఅంతలానవెకిపియిమాంద
చెట్టిసంన్నంగామంటసు। లేగారితాలుమెదుతివాయు। కొగనవె
మకమెదిబతాలిబాదుమామెండ్లైతెమవడియకెట్టుకునియాకె
పాయమలాను ఆవునెయ్యి రెండుపళ్లుంన్ను ఆవుపాలు రెండుపళ్లుం
న్నుమూడాకవియబాకయింతలానాకూరు త్రవ్వాలు తవశివక్కు।
మంగమన్నెలు। నెలవేము। సన్నరాష్ట్ర। పిప్పళ్లు। మానివందనం।
యివినాకటాకటిపదిమిడెకనెక్కుమగుమాళాదివాసంచెకి। యీ
బాదంవస్త్రకాళితంచెకి ఆవుడినెతిలానాకవియబాసిగరండెమ
కలయబెట్టుమంన్నా। సంన్నంగామంటవెన్నముాలుదివాయువంటి
మూడోనాడుపక్కనపక్కానతింన్నుకునివడియకట్టుకాని। యీ
ప్పులంరెపాడిరెతెలిగుండెడు పుప్పుకుంటెనపయిన్నంవస్తుపట్టి
నకుప్పపుటన్నా। పులుగుకెరావకేడిగుణాయంన్నావాతా
యంన్నపొండుకొవరాలగండమాలయంన్నా। నారిపుండ్లున్నా। ప
తితాయంన్నా। దిన్నాటులయన్నా। సుల్లాకాశలన్నా। మునిశ్రీపస్నరా
యంన్నప్రమెకక్రినాయన్నగదరాయవుంరికాయన్నా వాతగాయ
మూలకాగాయమెదలైనరాగాయమానును॥

జంబూష్పతం। శాస్త్రం। జంబూ వదలంబరవల్కు జంబదిగజంపా
రం ప్రసూనంత్రథా। నాంరికెళవ్రణం వృత్తపృష్టతదళకెండంతథాబి
శృతం। లాక్షా వానర్బిమిశ్రితంమధుయుతంరాతిలస్థితం పా
యమె। శ్వగ్ధారస్పృక్ప్రథారాష్ట్రపిత్తపికతామెహ్యాహ్వశం పిడకాః॥
టీక నేరెడుపట్టు తెలిపట్టు మంత్రిపట్టు దెంకాయపుపుష్పి రెరిండగెడ్డ యివి
నాకటికాకటి పదెకపలాలకేశపియంబెట్టివడియగట్టుకాని। యిం
దులానా తెల్లకక్కెరనాపలాలవెకికాంచెదవెన్నా నాకానకు
వేస్తినాలుగుపలాయి। కేకచూర్ణంచెకిపెకిపక్కాన వండదిలు
కానితెనెపండెండుబాకివెపుగాకదిపిచెపాండిపూటలెరెవెలి
గుండెడుపుష్పకుండెసుపెయంబాండంన్నువగందరాయన్నమాను
ను॥

మహానారాయణతైలం॥ శాస్త్రం॥ నారాయణం నాగబలం
వకాంవకపితకాప్పామురటంకమహామార్గరెశ్వగంథామ
తారఖా। జమూంతటాంగ్నిమూలం। లక్ర్మూలంవరాకతం।
శ్వింగరాజం। గజూరింన్నుశతృమూలంపునర్నామహిబ
లాంనాలిబలంబదరాసహిదాదికా। సాలపర్ణీపృశ్నపర్ణీ।
ప్రసాతి। ధ్యాయగాస్థురం। బెల్లా। శిగ్రుమండశ్యోనాకి। పాట
లాటుండుకైమర్సాతి। వృలుంబరవటప్లక్షపిప్పులంకదంకాలతం।
మధూకమాంమ్లసర్జంబుజంబూర్ధ్యాయమరాజ్ఞార్వం। అంకా
లకంప్రియాళంవృక్షంతంబప్లంతింతకంతథా। మటజందిపపు
క్షేష్చేకపిత్థవస్రసారపిర। దశపలాఖ్యాగార్గ్సంక్షేదిసాయా
పబాజనే। షుటకాషకకంరారాపవెదశాషకచేకొతం। షట్ప్రస్థ
దివపార్జిన్నపాత్రేయోజయెన్మతిమార్గవిపక్ష। అశ్వషధానాం
బిజాగాబి। కెడువేత్యాయమానెపెటిన్నపాచబిద్గ్న

నైమ్యద్రాక్షాంపటోలీ। రాస్నాచపిప్పలీమూలం చిత్రకం
చతురాలభా। పాఠావిషంగలిప్రియంగివాజిక్త్రిష్ణామహౌషధం।
కటుకాతివిషాదార్వ్యపుష్కరాతకపుకేశరాం। శ్వేమాసారివా
ముముత్కంబానింబాస్సైంధవంశేటి। శఠీగేతాజీవంతి। నాగకే
సరకేశవ। శైలుంత్రిఫలాతవనక్షీరపురీద్రవేలాంమ్రుజాజనే। స్థి
రాస్నాంవంతిముంబాపావిశ్వాశల్పపకేషయేత్। చందనంకుంకు
మాశరం। ప్రియంగుంజలజాంగకంమమశ్రీగరుపత్రారం।
తపాలవిషకాంశకం। జాతీఫలంవతకాళలంలవంగంపత్రికేప
వం। యెలాహాసినవప్పుకెప్పుపత్రంగంరత్తచందనం। ఏతేషాం
కార్షికాన్భాగాన్। మాషకంయుక్త్యావనిక్షిపేత్। సుగంధంకుంకుమ
వైంశాన్ప్రక్షిప్యపునరాపాచయేత్। దినత్రయంతతాపృంగం। వస్త్రా
దానేనమోజయేత్। ఏతైతైలంమహాశీర్షంనవ్యంమాత్రతఃవస్త్రా
షు। మోజితంప్రసభంపాస్సాన్నాతతాయోశ్చితాన్నదార్।
ప్రస్పైవదులకావాగరంద్రాక్షం బాహుమృష్టగభామయాన్। యు
క్త్యాంబస్థాతిక్లైకాంగంగతి ~~మాయే షన్। ఆమధావాంతు~~
~~భాగానాముమధత్రయంమావచేత~~ స్నాయమింపాతం। అర్ధ
వృద్ధిపరితాయాంసల్పసానాన్సక్తామయాన్। ఆశితాన్
త్రిజాన్వతాళాశంకస్యాపైత్తజాన్। వింతంతిష్టంబాధరా
గాన్ప్రశస్తం। తైలముత్తమం। ఆయుష్యంపుష్టిజననంపాభాగ్యం
వవివర్ధనం। మహానారాయణాభిధాముతైలంసర్వత్రపూజితం।
టీక జింబికవేళ్లు। ఒడ్డసరంవేళ్లు। తెలంటకానిలవేళ్లు। గాదరంటివేళ్లు। గం
టుత్రెనువేళ్లు। పిన్నెలుగడ్డ। సుగంధిపాలవేళ్లు। పామువిరివేళ్లు।
వనవనగిద్దలు। జిల్లేడువేళ్లు। లవంగపట్ట। గుంటగలంగరామి। తి
ప్పతీగె। ములగవేళ్లు। మారేడువేళ్లు। నెల్లివేళ్లు। తుంబలంవేళ్లు। పా

దరివేళ్లు। తుండుగువేళ్లు। ఉత్తివేళ్లు। ఝుడ్రిపట్ట। కానుగాంగుపట్ట।
యుప్పపట్ట। మాలుడిపట్ట। ఏండగుపట్ట। తుంమనేరేడుపట్ట। కానిసే
డుపట్ట। మద్దిపట్ట। పుండుగవేళ్లు। వెలంగవేళ్లు। గానంత్రముగాఏనె
వెట్టువేళ్లు। యివానికొంకటి ప్రస్థ్తికంగ్గాను పదెకపలాలుచెతృను
మూల్సిన్। సంన్నగానరియగాట్టియవిమూల్పరిలానెకరసాయు
లనీళ్లు। బాకివుయిమీదవెట్టి మెదడిపాలుసంన్నంగామంటనె
స్తుంన్నరెండామూలలకి పాయంతిస్తేఅవితెనువడియగట్టుకునియం
తులానుపదిపళ్లనూనెబాకియానానెనుకు నయమడిఅడుపా
యబాకియుంతులానుకలకెకలర్ద్రావాలు। తుంపరంస్పుసం
న్నరాంస్తు। పిప్పళ్లు। పిప్పలీమూలం। చిత్రమూలం। తింటకసింధవేళ్లు
ఆగరుకాండివాయువితంగాలునలుగాడుగవత్తు। తపనిపట్ట।
గంటుభారంగికాండికెటుకరాపింకి। అతివసమానిపసుపుదె
వదారువత్తు। గజపిప్పళ్లు। మిరియాలు। అతిమధురం। నెలవే
ములైంధకలవణం। కస్తూరిపసుపు। అష్టవగలపాలవేళ్లు। నాగ
కేసరాలు। మంజిగంధం। బురువచందనం। కుంకుమపువ్వు। వట్టి
వేళ్లు। ప్రియాంకణం। కురవెలు। అగరువత్తు। మద్దిగుగ్గిలం। త్రిష్టం
అగరువత్తు। కాత్తమరి। తమలపాకులు। ఏడరసంభూతుతాడిమేలు।
జాజికాయలతకాల్లులు। లవంగాలు। పత్రికం। లవంగపట్ట। యా
లకులు। జటామాంసి। మంచిపసుపు। నవం। ప్రస్తకువెట్టు। పచ్చపట్ట
గెంటుయర్రనిశ్రీగంధం యివికేటకొకటి। నాలుగేకవరాల
యెత్తుతూగావార్చిన చెరిపస్త్రగాకలంవెంటుకునియాతైలంలో
బాకితరియావెట్టి। యెదు.దినాలుకమలాన్నవండి। యెనిమిదా
నాడు। కాళ్త్రవట్టునువడియగట్టుకానికంతులా తుంకుపుపు
వ్వు। వరావెంత్తు। సాంబ్రాణిరవరాలయెత్తు। కస్తూరిరవరాల

యెత్తు। కాంచిపిప్పలి మరియాలు ౨ వరాల యెత్తు। యివిఅ
న్నింన్ని యూర్చి వెళ్లి తైలంలోన్ని వేసి। తరువాత వెట్టి దిన్నాన్నపుటాన
పదిహేను దినాలు విప్పి। ఈవిధతేను యీతైలంలో పరిపేపు ఎన్ను
కునేది పైని చమరేది। చమరితే పతలరోగాలు మానును। యీ
నారాయణతైలముందు చెప్పిన రోగాలంన్ని మానును॥

లక్ష్మీనారాయణతైలం॥ లక్ష్మీనారాయణం కాలపాకారండ।
ఖలాత్రయం। బల్యాకాశ్మర్యతర్కారీ। పాటలాటుండుకావి
చ। శారిబాద్వయం పాటలీప్రసారణీ వర్షపత్రం జశేషిణాక్షీరకేష్మ
రజుకంటి। వాకాము పరోపియబిః। అశ్వగంధా త్రివృద్ధంతి నివిది
స్నూమృహికుచి। కాశ్మనికుండవిహింస్రం। మహాబలవిదారికా।
కులాటకాతగస్త్యం త్రిలతాపుష్పలతాప్లాం। కేమ్మాకాల
లసిలపుష్ప। లఘ్యామకరలుం। తరావివక్తకాదాగక్షేపుర్ణపు
కర్చలుప్పయం। ఫలః మెరాటల్తైహిమపలుగంధాశృగంధికా।
హరితలం జర్ణహామీక హరతన్నాలర్పల్లిపైః। మెలాదిప్రసారణీ
మాజక్షేదిట్లుప్పణాబిక్రకైః। బాలరీశకంబనిమహోర్గహరి
ఖశ్రీకంధీంబకైః। సైన్ధకాసనమండూకాః। కరిరాజనిబలక్షేధృత।
సింధువాహారకాహార్గసకాతజంఘింత్రావాలణి। కాపసగ్నిసుర
సాంధాదనికాముకసురకృష్ణైలపుదత్తైల మిత్తైకబరిరత్తైరీ
ష్టాగుల్తైష్టార్తైరీయమార్గకారశేషస్తిర్తి। కతాంయిషుప
రిస్మ్యతా। కతాంయస్నావలుదార్గింశం। తైలమేతండకిన్నసు। ష్ఫ
పేప్రయోధితంవాపి। దాపయెన్నలిమోర్గబషర్గ। వూషమూ
లనులుద్ధాణాం। యువనితాగమద్ధిణకైః। కాపిరేక్షిపసత్రైరభ।
కతాదదాశ్రలిపసహా। పృశ్నిదర్త్యసమాత్రం। ప్రభదాశ్చామృతి। మార్గ
ఖషట్రఐకాపయాభగదిన్నవారిన్నిహాకృదాగుణాలైకాకేతైః।

కాకాలివిక్షీరణాకాలవిపలిసురదారుబిః। జనంత్యకాకబాలా
శ్రీనకోగత్పసర్పవత్రయం। మాంసితకాలజలదాహింగురాత్న
శ్రాదిష్ణుకైః। శైజానలిసజబరసం। జీరకషడ్భిసిద్ధైః। సిహవర్గ
లయవక్షీరంబధికాచసముత్ప్సైః। నాగకేసరకైవేయంవేల్లా
బాలరచలాత్రయం। శ్రీమేధా। స్రంధికంచవేంరాస్నాహరారాచు
లప్రవైః। కాంచికరువకతాకస్పృయక్షీరశృకైరరంజబీపిమస్త
గ్రాలపక్వైలసరమంబుదీపేత్స్తైః। యష్టితత్తునబంస్పృక్తిత్రణారి
ణాప్రయాణకైః। విదారిపయనంరాక్ష్మగంధావములయజకం। కుంతు
మాగలుకస్తూరిమెదైశ్రీపైస్తుబూరిదైః। సర్వతైలక్షీమపాక
కంతైలమధ్యేవినిక్షిపేత్। త్రిస్నాణీచసుకం దినికాకనాశప్రదా
పయెత్। దనాని పంచవష్టాకృదిత్యాదకారోత్సదేశయెత్। ముంద్రం
మందాగ్నినాతైలం। దివారాత్రంమితధృతం। పక్వాసిద్ధంవ్యక్ష
యం। సుమునకాసనాల్ప్యామవతారయెత్। పంచమానేనవత్రణా
షష్ట్యరంధ్రేసుయంత్రితైః। పిడితంకాథుకాత్రస్తుకేసూత్యగరుకుం
కుమైః। ఎతైశ్చకలుధార్ఘైవాసయెత్సుమనోహరైః। కేలకై
శ్చంపకాదధాన్యాస్తుసురభిగంధనాతప్పర్వశైః। పాయనవనవస్త్రాం
శ్రేవేపణాపిచదాయిణి। తైలేనానేననచ్వేషంవాతపిత్తకఫాల్ప
జీరాగాణాం నాంనాంతయెత్ నాంకుతమాగత్రియతాంశ్ర
మైః। అశ్యాణాంహస్తినాంన్యాణాంబూరిహాత్రహతాత్మనాం। అరా
మరోగాత్యర్తబాగేషుయురిహాగంపవనాబ్దః। కెపపేణాకయా
యూంతివకుంతావక్తుత్రమంకేరపం। తేత్రపైపత్రియామెఖ
సమానేణాత్మశక్తితః। అథలంవృహాముస్తంభంపక్షేమూతంబ
రాత్తనం। పునాత్మతంచస్మృత్తిష్వంకం। అప్లీలాదరమత్మరి। మాత్ర
మైబ్రాణిసహార్గలసిప్రతినగనిమపి। వృద్ధిప్రీత్రదిగులాన్మార్గా

[illegible]

చీర [illegible] సుగంధిపాలవె [illegible]

[illegible]

మునగవిత్తులు గచ్చపప్పు । గానుగ గింజలు । వెంగళ్లతోష్టం । గుగ్గులు
ధూపం । లవంగపట్ట । పత్రితెం । గ్రంథితగరం । వత్రుముస్తెలు । పక్కుతెల్లా ।
అతిమధురం । కటుకరోహిణి । నవముస్తకు వెళ్ళు । కాష్ఠిరగింజ ।
కుంకుమ పాయంటివేళ్లు । పెన్నేరుగడ్డ । సాగదవిత్తులు । ఉగిసి వెతుకు మల్లె
గంధం । సంపంగి మొగ్గలు యవి వేగమైకేటిని శవరాల మెత్తు కొట్టి
యావత్తుం మైళ తైలంలో వేశి కాచియుంచెట్టి । విప్పకొన వాత్రార్థే తైల
మరవెళ్ల పాయసాదివెట్టి । సన్నపు మంటను । గిరిఓటు శ
తైలం కాచియుంచెట్టుకుంచియున్న మెంత్తూరి దినాలు ఉకపోరాలాల
లు పారంగులి కుండాపుడిలంగాను కొంచి పరాది వంశాదు మంచి
ముసారార్ధన పత్కాన దింబి కొత్త బట్టను వడియగట్టుకొని
యూ తైలంలో । కుంకుమపువ్వుకేసర్తూరి । పచ్చకర్పూరం కృష్ణాగరు । సాం
బ్రాణి యవి అన్ని సమానం వేశి తైలంలో వేశి మంచి పరిమళం
గలపుష్పాల మాల వాసన గట్టి । యూ తైలంలో పతిరోజు యువన్ను
ము నస్యం పాయ వస్తాము । తలకు వేశి కట్టవస్తును । పెన్ను పట్టిస్తేను ।
వంటి చాల వాయులు లలల మెప్పు న్నవాతాలున్న ముఖ మంటున్న
వాతాలకు యునికాకే మరింన్నియా లక్ష్మీనారాయణ తైలానవ
ప్రినరాగాలు పోనును ।

మహాపంచ్చాతర్క తైలం ॥ శ్లోకం । ఆతర్కం సమూలమాదాయని పృష్ఠ
స్యాఠ సాంర్ధకం । ఆతర్కక్షీరం స్నుహీక్షీరం ప్రస్థం ప్రస్థం పృథక్ పృథక్ ।
తిలపవార్ధతైలం పృథక్ ప్రస్థ యుంక్షిపేత్ । యెరండ
శ్వేతమయాగ నిగుండిలిం త్రివృత్పులా । విజయా తేరణి కోకర్ణ ।
మేలంచెమెరటని కాపతుగంధా శ్వగంధాపల తామృతలతాపు
థిక్ । సంశుద్ధ స్యారసం ప్రస్థం యుక్తేవాగ్నాయ సైధ్ధ్య । వృధ్విం
ద్వినాస్ప్రయత్నే సకాక్షీరం వటి గ్రంథాం । పాణిన్యూపరశపురి

కల్కం చపంతరి పిప్పలీ పంచ్చకాలతారి వ్రిప్స్యానతాలా సపర్దపత్ర
యం । కాలానుసారి శైలేయ జాంగర కేసర క్యాంధన త్ర్యయం ।
నిర్గుండ్యాతగరాం కాలధశమూలఫలా త్రయం । ప్రస్నా
క్షేలాని సంమూల్యం తైలానాలాని క్షిపేత్ । తాన్సాధ్య సిద్ధ
విజ్ఞేయం పూతవింశతిరోగ మెట్టి పేక్ । మహాపంచ్చాతర్కకు నాము
తైలమేతద్యు పాపాదాతః సంధిగతాన్ వాతాన్ సర్వాంగ్గతాంగ్గ
మూలాన్ । నాశమ్యాయా సుముంతరం యాయః । మదితం బాహుపహా
నతం ॥

టీకా ॥ జిల్లేడు సమూలం తెచ్చి నలుమంచి సానకు పిండుకొని యూ
రసం గట్టి కేడవలానమూతి యంతులా జిల్లేడుపాలు పావు రెండు
పళ్లు । జెముడు పాలు రెండు పళ్లు । నూనె మూమోలు । ఆరుదేహ
కురసం రెండు పళ్లు ఆవ నూనె మూమోలు జిల్లేడు ఆకు రసం పళ్లు
కానుగాకు రసం పళ్లు కొండపున్నె ఆకు రసం పళ్లు మైలాంటె
కొట్టే ఆకు రసం రెండు పళ్లు త్రిమూలం రసం పళ్లు వావిలా
కు రసం పళ్లు లింగాకు రసం పళ్లు పెరుముష్టి కేశాయం పా
ళ్లు తకు ఆకు రసం రెండు శెల్లు మానవింగాకు రసం శెల్లు
వెకొండాకు రసం శెల్లు । విలాకు రసం శెల్లు । ముక్కు వి
ముంట్లాకు రసం రెండు శెల్లు । పెన్నేరుగడ్డ రసం శెల్లు । యూ రసా
లనిన్ని కేశియుయూతి యెనమందం । మెకపాయువాతి । యంతుకు
కలకు త్రివృద్ధులు । సంనరాష్ట్ర । దేవదారు తపశ నకుకై
లవణం । గజపిప్పళ్లు । పిప్పలి మూలం చన్గం । శొంఠి మానిపసుపు ।
మంచిపసుపు । గ్రంథితగరం । యు తెల్ల అవాలు మంచి ఆవాలు ।
కాలానుసారి । గాడిపుప్పు । దాతివాల అగరు వస్తు మంచి గంధం ।
మానివందనం వావిరివేరు । గారంటివేళ్లు । వులగవేళ్లు । మారేడు

వేరు। గుమ్మడు వేరు। తక్కోలివేరు। సాదిరివేరు। దుండ్లలపవేరు।
కాలపున్నెలపున్న నాకుదువేరు। పెద్దములకవేరు। పన్నెరువేరు।
చిట్టిముయుమంటవేస్తే వచ్చెది। ఈయిదానాదుమంబి పక్వాన
దంచ్చిమంబిమెసానాత్తర్న శరీరానపట్టించి తలకే 60 డిది।
సకలమైన వాతాలు మానును। యీ తైలం వాతాలకు మంచిది॥
విషముష్టి తైలం। శ్లోకం। విషతిందుఫలమజ్జా ప్రస్థ యాగ్నా కర్షికస్య।
స్వరసవిధుమ వారిప్రస్థమేకైకశస్తుకనకవరుణాబి వాపల
విగార్లంద్కికొసస్యా। సురసమరగ గంధారైజయంతిరసాం
పురగపిపరి। తెల్యప్రస్థమాగైకసవర్ణం విషతిందుఫలమజ్జా తైల
మప్లెన యుక్త్రం। స్వరసమపిచ వింప్తాపిలు శైకెయనాత్ర్యప్రవ
మచసర్జక్షీరవిత్రుభ తైలం। సకలమపి మిళి వ్యాత తైలమల్యం
విపక్వం। లశునసరళయు సిద్ధార్థమస్త్రం। కలకమరిచ యవా
నిలాంగవిమారవెల్దా। కపిలమూజగమార్జవన్యపూతి కేశ
త్రాధరూనమిళికజోనాంకెల్యయుక్తంసు। సారతిసకలవా
తార్తిమిూరరూపాన పాతిస్త్రపుతినమనుకెళపకెప్రఘ్నయుక్త
స్వజంతాపి॥

టీక. విషముష్టి పండ్లరసం తూమెడు జిల్లేడు ఆకురసం గపడి। మునగా
కురసం గపడి। నిమ్మపండ్లరసం గపడి। వావిలాకురసం గపడి। మా
దీదింగ ఆకురస గపడి ఉమ్మెత్త ఆకురసం గపడి వావిలి ఆకురసం
గపడి। కైముడా కురసం గపడి। మొల్ల ఆకురసం గపడి। వెన్నెరుగ
డ్డరసం గపడి। తక్కళి ఆకురసం గపడి। వింతాకురసం గపడి।
కారుగాగాకురసం గపడి। ముల్లగొరంటకురసం గపడి। అల్లపుర
సంగపడి। యీరసాలు ఇన్నిన్ని కలియపాకి గట్టెకు ఒడలాయిం
దులోన కలకెకెల్యక్రిణాలు వెల్లి। దేవదారు ఉత్తరేణిధారం। వస

ల్లికోష్టం సైంధవలవణం। తెల్లఉశాలువస। వల్లకంజుయు। మరి
యాలు శొంఠి వసవల్లగడ్డ। కస్తూరిపసుపు। వాయువిడంగా
లు। ఆగరు తక్కోలాంజనం। పిప్పలిమూలం గ్రంథితగరం। గంటు
భారంకి గ్గి। వస్త్రం। చిత్రమూలం। పచ్చరాస్న। సదాపాకులు
పిప్పళ్లు। సంపెంగిమొగ్గలు। కాంచి। ముష్టికంజుయు। యింగువ
జాజికాయ యివిఇన్నిన్నిదానికయెంకెటి నాణ్గెసిన వాలమెత్త
నా చూర్ణంచేసి ఆయిలోనవేసి కలిపి। పొయ్యిమీదపెట్టి సన్న
పు మంటను సాంగుర కుండ నుగరండెన కలియబెట్టు కాని
నాయగుదినాయకొచ్చి ఆయిదానాదుమంబిపక్వపదియ్యి
వడియగట్టుకొని యింతులోన కలిశె పరిమెళాలు సాంచుల
దాకృత్త్వా అగరుఅత్తర్ కరూరంల వెగ్గాయవిరిగెద్దయివిదా
కలెకెటి గపలం వెక్కసుమూనాన్యాస్మీవేళ్లధానప్రుటన
గుదినాలుఖుంచె దినాయపుంచి। ఆవెనుకదీసుకొని। వా
త్తాముంసూగతలసంప్రా। ఉంటి। నక్షోంవేశితోకెకడం పెట్టితేను
సకలమైన వాతాలు మానును। వైతానవుండెదియీ విషము
ష్టి తైలం సుప్రసిద్ధమైనది:
సాతవేకులకు తైలం॥ శ్లోకం॥ లాక్షారసం సమం తైలం చతు
ర్గుణం। అశ్వగంధాదిచాగారు। కొంత్రకుష్టాచంద్ర వై। స
మూర్ధాలార్ధసాదిరాత్రిశతాంశము భిశైస్వైః। సిద్ధం
లాక్షాదికంపాంమ్మ। తైలమభ్యంజనాదిదిః। సంజ్వరఘ్నార త్రే
మోనాధా। శ్వాసాడివస్త్రరపావనుత్। యక్ష్మరాక్షసభూ
తఘ్నం గర్భిణీనాంప్రశస్యతే॥

టీక॥ లక్కరసం ఒపళ్ల మంచినూనె కెళ్లు పెరుగుమీగడ కిప్పంయిత్తం
యివిఇన్నిన్ని కలియపోసి యిందులోన కలిశె కెల్యక్రిణాలు

పెన్నేరుగడ్డ పసుపు దేవదారు రేణుకలు నెంగల్లుకోష్ఠం తుంగ
ముస్తెలు। మానిపంచదనం। పాంగ్రేళ్లు। కటుకరోహిణిసన్నరా
ష। చల్లగెద్దలు। ఈ ఔషధములనన్నియు కొంతకొంత ౧-౮। వరాల
యెత్తు చూర్ణంచేసి అందులో కేవియు యీడు। నేపి పిళ్లు
మీదపెట్టి। సన్నపుమంటను ౩ దినాలు మండనీయకుండా
మంచిమున్పాకాన వండి పక్వాన్నదిగాని కానివడియగట్టు
కొని ధాన్యపుటంన ౧౧ దినాలు వుంచి వెనకతీసి కొని ఈ తైలము
ను తైలంలోనికియిస్తేను పెళ్లికిపట్టించి తలమును ఒంటెద్దా ముదా
కాసు నానవిఱ్ఱు ఆమీద ఒటుపసుపు వయిపెట్టేది। తలమెవె కే
నాడునరాల్ పెకనాదుశే కాయనపువినిపెట్టు మానుకాబేది।
యీప్రకారాన మండలం పట్టించవలెను తలమైన పాలజ్వ
రాలమునునా। సుంతికాదిశాయిస్తమానునా। సర్వరో
ప్రీలుము యివ్వవచ్చును।

వాతపిత్తజ్వరాలకు బలతైలం॥ శ్లోకం॥ వాస్తికేబీసమూలక్కౌ।
ములాంబరిమాత్ర షట్గశం। తద్ధర్ధంస పాదేవి చవల్లా మూలం
తత్రైవచ। ద్రాక్షా ద్వయంజెపక్వేం వయుష్యాగాన శేషితం। ఆ
శ్వగంధామధూకం చ కటుకరోహిణి చందనద్వయం। గోరు కేశా
నప్రిం వెళంలాక్షా మూర్వా నురధ్వజం। ఏలా శాం కేశ్యం తాదా
నప్రుత్త్నైకం పంచవిష్టకం। తైలం ఘృతం వా ముతి మూర్ఛ సుపక్వా ముప
కారమెత్! శతకాహిం జ్వరంహాంత్తి పానా ఖ్యాం జనన ష్యోయాః।
౯౩ బలకొత్తుసమూలం మూలు పలాయతాకి బూవలాన వేశ యింది
లోను సహదేవిసమూలం ౧౧ పలాలు। కొట్టివేశేది। చిట్టిముట్టివే
ళ్లు నిమ్మపెరాముట్టివేళ్లు వున్న యీరు నాన్నా ౧ పలాలు పిండివడిగట్టివే
శేది। అందులోనేయి యాంవెళ్లు మాత్ర। నయిలుం పువిక తూసు మూదా

కేవియు మాత్ర కేశాయిం వేద్దది। యీకెశాయిం ౨ దినాలు కా
చి। యింది కేశాయిం ఈ యిదెన వడియగట్టి కుండలోను మాత్ర
యిందులోను మంచినూనె గాని ఆవునెయ్యిగాని రెంటిలోను
పెకటియే మిదు మాత్ర। కేవియు కేవిపి యిందులో కు కొలుబొద్దాసు
పెన్నేరుగడ్డ బలకొత్తుగడ్డ నాలుగు టిగడ్డ ఈ ఔషధములకు కటుక
రోహిణి। మంచిగంధం। మురపత్రం చందనం। సుగంధపాలవే
ళ్లు। తుంగవేలు। వట్టివేళ్లు పాంగ్రేళ్లు। దేవదారు। లత్కు। యిన్ని
కటుకకట్టి ప్రతిరెండు కాసులు। పరిమెడు కెంపాసు కూరా చూర్ణం
చేసి। ఆచూర్ణం అందులోనే వేశి కేవియు వెట్టి। గరిడైను కేవియ
వెట్టు నిప్పు పెయిమీద వెట్టి సన్నపుమంటను మూడుదినాలు
కాచి పక్వాన్నదిగాని కావడియగట్టేలోని పరికొంచ్చి చన్నగరిడె
లు తలమీదన్నివెళ్లకు మొన్నపట్టంచేది। పరికెంపు యీరా మూడే
కాలవిషమజ్వరాలు పోవును:

వ్యంగాములకతైలం: శ్లోకం॥ వ్యంగాముల కేశపక్వపుస్తతైలం పలం
మ్మమధుకస్య। క్షీరాధకేనపక్వేంగులా కానపికా తిలంకెబతి।
ఒంటెంమనం ఉంటుకలెబదిరమంబధ్రంతై తద్రైవచలరత్తా
ఉపాంతమా మాపారనా భ్రశితి యు పాసప్త రాత్రేణ:

టీక॥ గుంటగలగరాకు రసం ౧ పడి। నెల్లికాయల రసం ౧ పడి మూనెరెం
డు పళ్లు। ఆవుపాలు కపళ్లు యిన్నిటిన్ని కేవియు మాత్ర పోయిమీ
దవెట్టి సన్నపుమంటను ౨ దినాలు వండి। యిత్కు పక్వానదిం చ్చి
వడియగట్టుకొని యీ తైలంలోన వరికొంచ్చి కొలతు మొన్న తలకు
మునెళ్లకింద్ద మంచి దియీ తైలానను పీతరోగాయున్నవే త్రంగా
గాయున్న పోవును:

పూతికాతైలం:- శ్లోకం॥ పూతికేమాస్యరసాంధికాతిలఖవం। కేశ్ర

[illegible]

[illegible]

వ్యాఘ్రీకాంపిల్లైః। మంజిష్ఠా ఘనసార యష్ట్యాహ్వటుకాలతాః
లజ్జాతిఫలా। శ్రీవంద త్రిఫలా జటిలగరుకురియష్టి చందనకార్
తైక్తిపి సోసిరాంబ్బు దహారయుక్తమృగనాభిందినాత్రలాం
బాలరఖపితైలం నెత్రశిరోత్రిదోరి సపయుం సిద్ధం కుమారిర
స పి॥

టీక. కేలు వందరసం తీగమెదురు। మంచి మానెగెద్దలు। అవిసాలు మోమెదు।
యా దేవదారు వాకిలుండిలోనివేశే తెల్ల శ్రీవారాలు మంజిష్ఠి ని
లాంజనం సుగంధిపాలవెళ్లు। తుంగముస్తెలు। కటుకరోహిణి। లేతా
లావు ఖాజికాయలు। మంచిగంధం। కరకతాంటి వృశిరకెలు। జటా
మాంసి గ్రంథితగరం। వంగల్లు కోష్ఠం। లవంగాలు లవణపట్టి। పత్రికం।
యాలకులు నాగకేసరాలు। వట్టివేళ్లు। కురువెలు। అగరు వక్కరాతి
నార। సంపెంగి మొగ్గలు। వచం। కస్తూరి పసుపు। సన్నకవాకాలు। సరా
పవిత్తులు। నల్లకలువగడ్డ। తామెరగడ్డ। సముద్రము దుంపలు। యివివాటి
తోకటి నా ఈగిసి వరాల యెత్తు నాన్నం చేసి యీ మాన్యం
అండలోనివేసి కాచి పిదప యిమూడు వెట్టి। మృగాగ్నిచాలమంటపె
ట్టి। నాల్గున్నాడు మంచి మృదుపాకాన వండించుకొని వడియగ
ట్టుకొని యీ తైలంలోను కస్తూరి సన్నవల్లకపూరము న్నపుట్లెన
గ్గలుంచి। యివివేసి యీ తైలం తలకు అంటించ్చెవిలో పడికించి
యుంచైది। మూడు దినాలు తలను తైలం పూరవిచ్చి నాల్గునాడు
సీకాయ వెట్టి తలగడిగెది। యీ ప్రకారాన ముప్పై మండలం తల
కు పట్టించను నేత్రరోగాలున్నను శిరోరాయులున్నా అంతర్గత
మైన పైత్యాల వల్ల పుట్టిన వుష్ణాలు మానును॥

వాతాలకు స్నేహకర తైలం॥ శ్లోకం॥ స్నేహకర్త పత్ర ధత్తూర కా
రంటి సింధూవారకం। స్థూ... పత్రాన్ని మూలం స్వరసేనా స్వర

సంపచేతి మెరం తైలం తిలజం। అజాక్షీర సమాయుతం। లశునం
హింగు షడివూర్ధం। రాంస్నాదారు పునర్నవం। సపర్ణం కుందురుకం
ప్యం। కరు తైలాం సాధితం। పృతగ్ని నాశం తైలం సర్వాణి
మయాపహా॥

టీక అడకుజ ముడుర సం పండుజిల్లేడాకుర సం। వేకాళ్లు ఆకురసం।
గారంటాకు రసం। వావిలాకు రసం। జిల్లేడాకురసం। బ్ర
మూల రసం। యీరసాలు వొక్కటొకటి ప్రస్థం కంగాను రెండుశే
రులు నూన్యె। యిందులో నూనె నాల్గుశేరులు। ఆ మధ్యంనా
ల్గుశేరులు మేకపాలు పదారుశేర్లు। యీసంటా కూడా కల
పాలి। యిందులో శెరకు తెల్ల శ్రీవాయు। వెల్లుల్లి। హింగుపిప్పలి
మిరియాలు। సైంధవలవణం। సన్నరాస్త్రి। దేవదారు వకుడు। గలం
జైరువేరు। అవాలు। అతిమధురం। ముల్లంగి విత్తులు। వసా చాల్ల
కోష్టం। చిత్రమూలం। యింగువ। యియివివొక్కటొక్కటి నాల్గే
ధరాల యెత్తు కొట్టి మాన్యం చేసి అందులోకలయవేసి।
పెయిమీద వెట్టి సన్నపు మంటను పాంగా గాకుండా కలయ
వెట్టు చున్నమూడు దినాలు కాగనిచ్చి। నాల్గొనాడు మంచి
చిక్కనిపక్కాన దించి వడియగట్టు కొని యీ తైలం తలకు అ
ట్టించ్చి శరీరానకు పట్టించి మర్దనచేయను। సకలమైన
వాతాలున్న మానును॥

లశున పిష్టి॥ శ్లోకం॥ పిష్టాన పూర్ణత్రి ఫలత్రయం లశున పలశతం।
పాకి కాచ్చో షలాంగ్లాం। దివక్షార ప్రంధి వాజ్ఞనదీ ముశివ
నిశాపంచ్చ షడగ్నిదీప్యా। కురసా తైలాజ్యమాసింకుదు
బమపిలిభా। వర్ష పాదాంఘ్రిపాండ్వ। పక్షంసరక్షేచ్ఛిరా
ముసారనాపి। బలిత్రాత క్రముష్ణాదకేంధా। జయలశున పిం

ద్రాయాసవాటిగ్గికాంగనూళతం। అశ్వవాతం సిరోళూలగు
ల్మం బాం ప్రస్వవి వృద్ధి॥

చే.క॥ పాళ్ళుతిపిన వెల్లుల్లి పాయలు నూటపలాలు। శొంఠి పిప్పలి మి
రియాలు। ఇంగువ। సధ్విక్షారం। యవక్షారం। పిప్పలి మూలం। గంథ
బాజీ। వంగల్ల కాష్టం। సదాపవిత్తులు। కొత్తిమిర్లు। సైంధలవ
ణం। కాచలవణం। బిడాలవణం। సౌవర్చలవణం। సముద్ర
లవణం। పొంగింపు ప్రమాణం। యివి వాతకు టొకటి। పలిమిడెక
వెక్కను కూరాల్చి కొట్టి మూస్ఖర్ణం చేసి। రొళ్ళా చేసి వెల్లుల్లి పా
యలు మాడా చేసి కొట్టి మిగిన చేర్చి ఒండు లాగ ఒద్దించి మర్ప.
లు యంత్ర్పు కాట్లు తేగా చేసి కొట్టి మెత్తనైతే అమెండిచేసి వెలి
వేపలలాగ చేసియుండి లాలించి దుకేటు లుమానెమాశి రెండు కెరుబు
అసు చెయ్యవలాశి తలయపి శికి పెట్టు కానిచిపాటి చిమృత యాం
పెదండు ఉరపు ప్పుకు నెరి। పల్లగావుండెలి। యామంబుచారి
నువ్వాంకాలా యుపులు మెకాంగ్గ వాతాలు న్ను అశ్వవాతా
లున్ను శిరాపాతాలున్ను ఒంట్రికి షైలిసాలున్ను। గుల్మాలున్ను
మరికొన్ని రోగాలన్ని మానును॥

స్నేహ పాళ్ళం వాతాలకు తనపాలకు: క్షాకేం॥ వుం। నాగెరు
డవిం చెప్పే కుల దినదశ్య స్నూర్తికెళ్ల కెరసాలైక పార్ల్ స్నైకి స్ప్రదా
లాఫల మునికరణాల్ స్నూపర్ పాంకాల చైత్ర। రాంసాన్నమైయు
బుళిస్త లలకున పచ పింగుసి దూడయుచ్చెల్ల సర్వ స్నేహి
వీధ్ర కంపటువుడలేం పాట్లలం। వాత యాజి॥

చే.క పాన్న విత్తులు। అమిదెవుప లకులు। తెంపగింజలు। పాగడగింజ
లు। గన్నుపప్పు। పండుతెంగాయలు। కానుగ విత్తులు। పత్తిగింజలు।
ముసుగ విత్తులు। యుప్పుగింజలు। ఆగిశ విత్తులు। ఖసపవిత్తులు। వు

డుగవిత్తులు। ఆవాలు। దుంపరాష్ట్ర। వంగల్లకాష్టం। పుటవ
పిండి। మర్వలు। వెల్లుల్లి పాయలు। వస। యింగువ। సైంధలవణం।
జిల్లేడు వేరు పట్ట। యివి సమంబుసమ భాగాలుగా కొట్టి। మూ
స్ఖర్ణం చేసియూ ముస్ఖర్ణం గెట్టి మట్టు నువాళ్ళం గానుకట్టి నూనె
నైన్యు అముదెంయూ మాదలంబూన్న తెలలు బాశి। ఒండు లాగ
ను పాళ్ళం నానవేసి। కాంచు మెత్తను సకలమైన వాతాలు
దారాలు మానును॥

మంచమునాంజనం॥ శాక్తం॥ మరిమాలుల క్రెం॥ కరంజ బుబ
జం త్రిమర్ఫ ద్రాక్షాత్తర వ్యంగ తాలి మెన పిష్టం త్రిమిరం। పటలం వి
పాటిసా చం। వ్రణానుక్తానచారెకా పాంబరెహా:

చే.క పండుమిరపకాయలు। వరం మెత్తు। నెళ్లిపప్పు ౨ వరాల మెత్తు।
కానుగగింజలు ౨ వరాల మెత్తు యివి కెళ్ళమూలాన పెట్టి గంటలం
గరాసుకనా నన్న పెతనా దుమర్దింబాచి తరికెలు చేసి పీకనుయెం
డించి పెట్టుకుని చిమ్మపట్టకని నగా చి చమపాయగా చి తెనెా
గాని రాచి కన్నుల వెయ్యను తిమిరం పటలాలు కన్నుల పువ్వులు
శేచికటి దళ్ళ కావెదికి రాకుమండు మెందక్తైనచెప్పు రోగాలు
మానును॥

కపూర్రాంజనం। కపూర్రం స్పటికం వరామరి చందనం కావి శా
సైంధవం। ముద్ధపిలకరాహింజి జల నిర్యాస పిసంపాదాస్సైరితం।
తాక్షైన కుమమథాజనం। చను దృఢం సంచాలూస్ఖర్ణం సమృదై
లం స్తావ్రైరా పివిమిత్రి లంప్ర గళికార్నె వెతామయాన్యాశ యె
త్॥

చే.క పచ్చ కర్పూరం। పటిక రాతి సాడి। గన్నగాచి నసాడి। పండుమి
రియాలు। మాని పసుపు। మంచిపసుపు। సైంధలవణం। పాలల

త్రం। పిత్తరాహిణి। సముద్రసురుసు। తెలివిరాయి। గరుడపచ్చ
శంఖం పొడి। విలాంజనం। లవంగాలు యివి పాతికటేటివరాం యె
త్తువంతున కల్వంలోవేశి సన్నంగా పొడిగానూరి ఆవెనతేనెను
గఆమురపాననుపైతెనా దుమర్దనవేశి ఆవెనతేను నిమ్మపంటరసా
నపైతెనా దుమర్దనవేశి ఆవెనతేనతేనెలోనైతెనా దుమర్దనచేశి
పెట్టుకుని తనివేయ వేశి పెట్టుకుని తైనేలాగారాయితేమ్మలకు వేయాలి
సకలమైన నేత్రరోగాలు పోవును॥
బిల్వమూలాంజనం॥ శ్లోకం॥ బిల్వస్థమూలం సురస పుష్పం।
నలం తేంజ పృష్ఠలం సురాపనాం। ఫలత్రయాం వ్యోషవిశాల్యాయాం
మ్బు। బస్త స్పుమూత్రేణ సుసూక్ష్మ పిష్టం। బుజంగులవాలాంతి
తపృష్ఠకానాం। విషంహరోత్యాక్షికదష్టనాశనం॥
టీక॥ మారేడువేరు। లవంగాలు। గ్రంథితగరం। తెల్లగలిజిత్తులు। దే
వదారుచక్క। కరక్కాయలు తాంటికాయ నెల్లిపప్పులు కాండ్లి। పి
ప్పళ్లు। మిరియాలు। మానిపసుపు। మంచిపసుపు। పిత్తరాహి
ణి। యివి పాతికటేటి వరహా యెత్తు వంతున శొంఠి మానవ్యూర్ణం
చేశి యామానవ్యూర్ణం కల్వములో వేశి గొర్రెపంచితానమూనా
ళ్లుమర్దన చేశి। కణికలు చేశి నీడన యెండించి నిమ్మపు
లుసున రాచి కెమ్మలవేయును కెముడెనేనాలాగానికటిలాగాని। వీ
ళ్లతోగాని వేయు। ఏమలపాకురసాన వేయు। కెమ్మలలోగా
లుపటాలాయి। చిమిర్లమునేత్తు గానేదియాంత్రి పుండ్లుపు
రలు యిన్నిన్నిమానును॥ మరిన్నితేలు విషంమొదలుక
టు నెర్రికాటు విషంయందులకు నిమ్మపులుసున రాచి వేశే
ది॥
తిలపుష్పాంజనం॥ శ్లోకం॥ ఉశితిలపుష్పాని షష్ఠిపిప్ప

లితండులం। వింశ [illegible] ముకుళు మరిచాని పతుదర్శ
శం। బద్ధ్మ సూరేణ సోంపేహాయముష్టంజాకారమె
ర్ణ। సప్తతినేత్రరోగాణాం ప్రమోక్షోముఖపస్థతైశ్రైః॥
టీక. నువ్వు పువ్వులు। పిప్పళ్లు దాని రెత్తులు ఇంపన్నజాజిమె
గ్గలు ఇంపండుమిరియాలు బెల్లుల్లి కిశింతరాలు యివి కల్వము
లోనవెట్టి తాళి ఆకురసానమువైతెనాదుమర్దంచి కణి
కెలు చేశి నీడను మెుండవెట్టికానిని నిమ్మపులుసునగాని తేనె
తోగాని రాచి కెమ్మవెట్టెది। ఇంవిధాయినేత్రరోగాలు పో
వును॥
చంద్రోదయాంజనం। శ్లోకం॥ హరీతకీ బిభీతకం పథ్యాబాణి।
పిప్పలీమరిచాని చ। విశంగం బద్ధమస్తానసప్తమంతిశ్ల
వేష జం। సైంధవం బద్ధకం వైవ। ఉచాకాష్టమూరితట్టి। విభీ
తకస్య బీజాని శంఖనాభస్య చందనం। పిలా। మెుతానిసమ
భాగాని ఆజామూత్రేణపేషయేత్। వితాంతం పటలం చైవ
పుష్పాణి పటలానిచ। వితాంతి మూసంష్మ। సప్తరాత్రా
ణి నశ్యతి॥
టీక పెద్దపసుపు। వెంపలి జాజికాయలు। పిప్పళ్లు పండుమిరియా
లు। వాయువిడంగాలు బద్ధముస్తె యిపెట్టు వాపిన కాండ్లి సైం
ధలవణం। బత్రమూలలవణ। వంగల్ల కాష్టం। కరక్కాయ
రింజలాని పలుకులు। తాంటికాయలాని రింజలానిపలు
కులు। శంఖనాభంమదిశిల। యివి పాతికటేటివరా యెత్తు
కాండ్లి మేకపాలలో పిప్పళ్లు వరాల యెత్తు। యివి కల్వంలోవెట్టి మేక
పంచితం పాసిరదినాలు మర్దించి కణికలు చేశి నీడన యెం
డించి నిమ్మపులుసునగాని తేనెతోగాని రాచి కెమ్మలకు వెట్టి।

కెచెతటిన్ని। తెన్నులతోంటియున్నకాకాయింన్ను పటిలాయింన్ను।
పుప్పులుయెరుపుంన్ను। దుమార్ంసాయింన్ను కొట్టెరెప్పలున్ను
లూంలిపుండ్లున్ను యివిమొదలైన నేత్రరోగాలంన్నిన్ని మానును॥
యీవిందిశాంజనంలానుపచ్చకర్పూరంవరాంయెత్తు వెశెది.
నేత్రరోగాలంన్నిన్ని మానును॥
దెవాంజనం॥ సింధుమాగధికేపూర్తరం పురాణం తింత్రిణీఫ
లం। కెరంజబీజ సంయుక్తం దివాంనక్షేత్రరర్త్యోక్॥
టీక సైంధవలవణంవరాంయెత్తు। పిప్పళ్ళువరాంయెత్తు। కొసుగరిం
జలువరాంయెత్తు పచ్చకర్పూరంవరాంయెత్తు। యివితెల్లంలూ
వెట్టి పాలబింటపంట్టిరసాంన మెతకనాదుమర్ధించి వెన్నపూసు
సైతెవరాంయెత్తు। తెనెబొట్లిమర్ధించి కెరాంటనవెట్టుకొనెది। పె
సలగింజలంతమందుకన్నులవెట్టును సకలమైనరోగాలుమాను
మాం। కన్నులకువెప్పుగామున్ను బుంకెది.
గ్రహణికవాటం। శ్లోకం। రసేంద్రగంధాతివిషాభయాబ్ద। క్షా
రద్వయం మొచరసైనతస్వ్యంజయాదికంచిరరసేన క్రుష్ణం। పిండి
కృతం సాన్నిధ్య హంతికవాటం। సర్వాతిసారగ్రహణీవికారం
సశూలమాంద్యానలరుజంనిహంతి॥
టీక రసంవరాంయెత్తు। గంధకంవరాంయెత్తు। అతివసవరాంయెత్తు।
కరక్కాయవరాంయెత్తు। శ్వేతసింధూరంఅవరాలయెత్తు। సం
ధిక్షారంవరాంయెత్తు। యవక్షారంవరాంయెత్తు। యివియింన్నిన్ని
తెల్లంమలూవెట్టి మాన్నింబెశి। జీడగవర్కరసానమెత
నాదుమర్ధనవెశి। గంజాయాకురసానమెతనాదుమర్ధన
వెశి। నిమ్మపులుసునమెతకనాదుమర్ధనవెశి। గురుగింజలంత్తెశి।
గుళికలుచెశి। మెతకగాళిగి తెనెలవంగంతో యిస్తె మస్త్రగ్రహణిరో

గాలుమానుమానును॥
శ్లోకం॥ రససింధూరం॥ శ్లోకం॥ పారదం గంధకం చొల్లం జంబీర
సమర్ధితం। త్రిపలాచిత్రకం చైవ। కుమారీమధుసిమధు। సహా
దేవీసారాసారాదిశ్రుతువిటకం। యెతెషాం స్వరసై స్స
మ్యాక్। భావయెపంచవోషక। కెయూంకుప్పాం విశిష్టె పా
వాలుకాయంత్రమధ్యతం। త్రిదినం గాఢమెర్వాస్వాంగ
శీతళవెత్। యంత్రగాపసముంవరం। సర్వయోగెషుయొజ
యెత్। గంజాముత్రంయుతంసితాఖ్యా। మధునాదాపాఖ్యాభ
ఘ్నంక్షేయపాండుకామిలాంశ్చాసకాసహారణం సర్వప్ర
హాణ్యామయం। వాతంశూలతరక్తమెహం హారణంధృష్టం
పరంకాంత్తిదం। యీతాశ్చ్వాసగందరప్రణాదహాంశూలం
స్పృతుష్టామయం। రసాంమొనమిదం దివ్యం మునినాంపరికీర్తి
తాం। రససింధూరవిధానం రసరాంజెనతెలితం॥
టీక పారదసంమెతకపలం। గంధకం ౧ పలం। యీరెన్నుకల్లంమలూ
వెట్టినిమ్మపంటిరసాంనమెతకనాదుమర్ధనవెశి। తెలబండిరసా
నమెతకనాదుమర్ధనవెశి చిత్రమూలరసాంనమెతకనాదుమర్ధన
వెశి। కరకలాంటిపుశిరికలంకేపాంయీనమెతకనాదు
మర్ధనవెశి। కృష్ణతులసిరసాంనమెతకనాదుమర్ధనవెశి। యి
పుకానలరసాంయీనమెతకనాదుమర్ధనవెశి। సాంపతాడిరసా
నమెతకనాదుమర్ధనవెశి సహాదెవిరసాంనమెతకనాదుమర్ధనవెశి।
ఆపుపంగాలితంలానూబింతపులుసుకావాశి। దంత్రివెళ్ళుఆవాలు
పిప్పళ్ళివిచెదాలవణాం। కరుమాపం। యివిమూరినెతపచ్చిపైను
వెబింత్తవత్తిచెశి వెయ్యూబాశి ఆసనాంనమెత్తింతెను। త్రికటులు
మానును। మరిన్నిపెచ్చిబగడ్డమలకెళ్ళుమలశి పిప్పళ్ళు మెర

ఆపవిత్తులు। యింతమట్టున్నవెయ్యకేవియనుబాశి। మూరెడువల్తి
చెక్కమెండిట్టు ఆసనానమెత్తింపవళ్లయిమూసుకా। మరిన్ని
వెళ్లం। కాంది పిప్పళ్లి తరకొత్తులు యివిమూర్ఖంచేసి దాడింపప
ట్టురసానవేసి విడిచి వుంటలు చేసి నిత్యమున్నమనే వెల దడపి
ఆసనానమానివిడి। యురుసనీళ్లుబాసి। మూడువేళ్లుగానుకా
చిఆకేవాయంశిలాజిత్తులనబాశి। సూర్యపుట్టన మొండవెట్టి।
ఆకేవాయం యుగిరి ముద్దపాకమైతే। యింతులాకేలశెళ్లు
షదాలు। తరతెలాంటిపు శిరితెలుపనిమెందున్నరకాతుదువెళ్లు।
పనిమేడు। ఆకులకెలుపనిమేడు। లవంగం ఆరపలం। పత్రశంకి
యులు పనిమేడు। తవక్షీరి ఆరపలం। తెకాట్టితెశృంగి ఆరపలం। యిం
తమట్టున్నమూర్ఖంలుచేసి పంచదారలింపలాయితే నెఒదప్పుల
ఆన్నిన్నికూడాకెలయుమర్దించి। పెద్దపాకంత్తవెన్నన పాలిక।
బాజనాత్రం వుచ్చుకొనేది। జలోదరం బల్లగుల్మం మూలల
ఆసవైనాళ్లున్నవుతరరోగాలు యున్నిన్నమానును॥ వైతమండలం
కైవింస్తైది। నిత్యవైకపూటలాని తెపుచ్చుకునేది। బంరవి ఆర్జీ
నం ఆసనరోగాలు ఆరిశలుమానును। పల్లూమండేది। వులవకేట్టినే
యిలావల్లపడితంపులుసుకుమారతియ్యకూరయిదిపత్యం॥
ఆరకాళ్లు ఆరకెలాలు నీళ్లుకాచి ఒంటుకుగానిమిడివిత్తులు। కాచిన
పాలు। జిల్లేడువెళ్లు। మునగవెళ్లు। వైముదుకాంప్లులు మూరెడుపర
గు। జడిగింజలు। నెలమ్ములకేసమూలములన్నిమేతువగవేరు। వేపా
కువాన్నింపపట్ట। కాడశవక్కు। వుత్తరేణువిత్తులు। పుష్కరమూలం।
తిరిగాట్టువేరు। కాముగాకు। కామగవేరు। యవిపలాలుమూదిన్నీళ్ల
లోవండి। గోమూత్రం యింగువ పుటిపాకంపెట్టి యుయ్యకు యిం
చెక్కినవిబ్బాధిమానును। పంచగుల్మాలకున్నవిదుములకు। యిం

గువవరా మెత్తు వసవరా లమెత్తు బదాలవణం ౨ వరాల
మెత్తు కాంది ౪ వరాలమెత్తు। జాజికాయ ౪ వరాలమెత్తు।
తరకత్తులు ౬ వరాలమెత్తు। పుష్కరమూలం ౨ వరాలమెత్తు। వం
గల్యాకాష్టం ౪ వరాలమెత్తు। యివిమూర్ఖంచేసి ౨ మాష్టమెత్తు
పెడితె పటంపూటలు వెన్నిళ్లతేలుపు గలాగేది। పంచగుల్మాలున్న
మానును। పత్యం వప్పిడి అన్నము నెయ్యి వుప్పు గ। జిల్లేడుపాలు జము
డుపాలు కాంది ౩ నల్లశిలయివిగాజు వెప్పనంచేసేది। వెశిరికా
యులరసం గుగ్గలం వెస్తిగా పండినరేగుపండ్లు యీమూలాపాకం
చేసివుండె పూటయను వాడువములు మానును। మరిన్నమ
యూర్ధశివి తరకత్తులు శైంధలవణం వండెపువిత్తులు। గంగ
రావిసమూలం కాల్చి। వల్లకామెత్తంగానూరి। మెంటు
బూకతడవైన చిడుములు మానును। చిడుములకు పత్యం జ్జా
వెములు చిత్రమూలం। జిల్లేడు వంగల్యాకోష్టం। కాడశతె। యూ
వెళ్లవక్కలు మూర్ఖంచేసి యుద్దం నీళ్లతో కేవిపిసాలుగా
తాలుగా మరిగించి। మెంతి। యుద్దం। గంధం। గాడిదె। యెను
ములు। యెనుములు। యూమూత్రాలు కుంచెడు తేవియనుబాశి।
తుంచెడు జైలుదుపాలు। రెండుసోలలు జిల్లేడుపాలు। తెలం
గరరసం। తెలచిన్ముష్టరసం। కానుగాకు రసం యివిసమూలం
యిరిశపాలుతెలు పుకొనితైలపాకముగావండి కొత్తపట్టను
పిడుముకొనిపంచలవణాలున్న మూర్ఖంచేసి తైలం లోవేసి వై
తవుండలం వైకపూటపూయను చిడుములు తేమ్మాళ్లు ప
డుతామెరవాంతపుండ్లు మొదలైనవి మానును॥ యెను ము
మారెమురి యపుగింజలు ఆమిదాని రెండుముకాన్ని వెళ్లి
దివిద్దతోగానికి కారవిపెళ్లు తైలంతో కాచరమెది। వెపనం చేక

పాత్రోటించుకుతెరిగెటించుకువుండుగ వేణ్ణు। కాచ్చిన మూండి
దెవిళ్ళులానూరితెరవిచ్చి వదుమకువికొంచ్చి వుప్పు లేకిరాం
టమూరలానె వేసుకలిందె తెట్టు ఉరంటకాయలానె వేశ్రుంచె తిండె
వెయూః ప్రమయాలకు తంగెడువిత్తులు మానెదుదెబ్బ ఉరంట్టి
నెడ్డనిళ్లు ఉటివకొవ్వుంటు। నెల్లికాయలరసం యెరుమదివ
కొర్రసం పన్నెరువేళ్ళ రసం। తిప్పతీగె రసం। పిప్పిపివ్వుల రసం వేళ్ళ
రసం। యీరసాలను ప్రత్యేకం। యెదెరి మాత్రనూరి నాలు
గువరాలయెత్తు తెనెవరాల యెత్తు నెల్ల సాతెంటి లానె సేవింప
నూ। ప్రమయాలు మానును। మరిన్ని శిలకేర్రు పైతపాలు నెన్నిప
ప్పుంగపాలు। పసుపు కెపాలు మానిపసుపు। తిరెపాలు యివిమా
న్నరంచెరితెడె ప్రతిపాకం వెట్టి వెల్లతో పుచ్చుకుండు। ప్రమయం
మానును। పత్యంచెప్పునవంటకం। వపాయమాత్రానకు సవర
పంచదార। సరిగాగూంచ్చిన తెనెపుచ్చుకొను వపాయమాత్రం
మానును। మరింన్ని మిరియాలు లవంగాలు ౧ వరాం యెత్తి పై
ఓగానూరి। ఆవుడి ఆవుపాల లానెవేరి ములుగు। ఆరగ మును
వెలగమునుపాయ మాత్రం మానును। పత్యం చెప్పునిపాలు వంటం
కంలినెది। జాజి ఆకు। గలంజెరు। గజపిప్పిలి। మలుగానరంట।
కరకాయ। చెక్కలు। ఖాండి। యివిసమాంశాలుగా చూర్ణం
చెరి। దంతాలకుపట్టించెది। సుఖముపుమా। మరింన్ని కకే- జ
రదుంపలకేసాయం చెట్టుమలగపట్టితె మానును। వాళ్ల జ్వరాల
కుములువెంపలి వేరు। ఖాండి యివిరెండుమ్మా కసాయం చెట్టి
లాగను చను దాహం ఉ జెంగి జ్వరంతీసును। మరింన్ని వాళ్ల
జ్వరానకు। మోదుగవెళ్లు కానవలె వెవెంటెరి ములకొల్లసెరి। పి
ప్పళ్ళు ౪ వరాలయెత్తు చిదియగాట్టి కసాయం చెట్టిలాగెరి।

మరిన్ని దూలకాండ్లు వెలుపసాగటకం తిప్పతీగె। ఖాండి। యి
విసమభాగంగా కసాయం చెట్టియిచ్చెరి। సాద్రసాదులు వెలు
ముద్దూలానకు కొట్టై వరదు కొట్టపిప్పళ్ళు మిరియాలు మన్నువెట్టి సా
(మురద్ధకు)
కంటెయిస్తే। వెకసారివిరాలా వనకై జ్వరంపిదుమానును। పరిమిపె
రంగు ములువెలు పిప్పలి మిరియాలు వంటిత్తా సాకంత్తా ముద్దకు
నూరియిస్తేను జ్వరంవిడుమును। విరాధనముచ్చును। నెల చెపట్టి
వెళ్ళు। పిప్పళ్ళు మిరియాలు। యివి వెన్నెల్లతో నూరియిస్తే ముదా
లరిశాగం మానును।
పంచగులాన్నలకు సైంధవ లవణం। సముద్రలవణం। సౌవ
ర్చలవణం। విడాలవణం। కాచలవణం। చిత్రమూ
లం। పుల్లవచ్చిలి చాంగ్ర ఉటవికందు। నక్కెగలంజెలు।
వస। సన్నకొత్తురం। యువక్షారం। కరకతాంటికరి ఉకయ।
తెల్లజీలకర్ర। నల్లజీలకర్ర। వామం। పెద్దవామం। యిం
గువకారింగువు। యీయువి శింగాయనెపాలు। తెళ్ల
న్నిఖాండి। పిప్పలిమిరియాలు। దంతివెళ్లు। యింతమట్టు
సమాంశాలుగా చూర్ణించి। కేమడుపాలుపోసి। మరీరం
వి। పుస్తకాయంత్తవటకాలు చెసి। పైకవటకం। పెరిన
వెలిదానెపిలుకానిలినను। పత్యం చప్పిడివంటకం। ముజ్జి
గయిందునమానెరాగాలు పంచగుల్మాలు మూలవ్యా
ధులు వుదరాలు। స్వాసకాసాలు। క్షయవ్యాధులు।
కలవి. తాలు। జలోదరాలు మొదలైన వ్యాధులు మాను
ను। శూలకట్టుకు। ఇంగువ సైంధవలవణం। పిప్పలిమూలం।
కరకాయలు। యివి వేవిళ్ళనూరుకతాగను శూల
కట్టు మానును। మరిన్ని। తాంమ్రభస్మం। పరిమెందు। ఖంటె

పెళ్లు భూడిదె। యెనిమిది పలాలు। ఇంగువ పదిమేడు,
తెరతాళ్యాలు పదిమేడు। చూర్ణాలు వెళెవేళ్లి తెలుపుత
తాగను। పాశోకాలాలుంన్నమానుసు। పగంధి లకు
త్రివేలు। ఆవుపాల నూరరాంత్రి తాగను పగంధరాలు
మానుసు। మరిన్ని ఆవాలు గుగ్గిలం। తెరతెవాంటి వుశరితె
లు। యివి ఆవునెయ్యి వారాశి మెత్తంగా నూరి తెనె ప్రతిపాతం
వెట్టి పుచ్చుకొను। వాత పగంధరాలు మానుసు। పవలా
యిగుగ్గిలం పదిమేడు। పిప్పళ్లు। తెరతెవాంటివుశరితెలు। పదిమె
డు। యివి చూర్ణాలు వెళెనెయ్యిలాయి యియ్యను పైత్యం
ఖుదరాలు మానుసు। మరిన్ని సైంధవలవణం। సముద్రల
వణం। కాచలవణం। సౌవర్చలవణం। విడాలవణం। గం
ధకం। పిల్లపిచ్చులవేలు। యివి నూరి పుయ్యను। వాతపై
త్యశేష్మ పగంధరాలు మానును। తెరిపాపాంచు। కొండి। తెర
తాళ్యాలు। కొత్తమల్లి చిత్రమూలం। వేళ్లు। సద్రక్షిరం।
యిన్నిన్ని కూడా సమాళ్ల యెత్తు పాతం వెట్టుకొని శెవించ్చ
ను వాత పగంధరాలు మానుసు। మరిన్ని తెరివాంపాను।
పిప్పలి కొండి। తెరతాళ్యాలు। కొత్తమల్లి చిత్రమూలం।
వేళ్లు। సద్రక్షిరం యిన్నిన్ని కూడా సమాళ్ల యెత్తు। కపలా
లవేళ్లు వారాశి తెపాయం వెట్టి ఆపాసం వెట్టి శెవింపను। గు
లభానతులరవిడిచి ర్తరిశలు మానుసు। గుంధాంతురాల
కు। తెరతాళ్యాలు చిత్రమూలపు వేళ్లు। కొండి। యివి తెపాయం
వెట్టి। యావక్షారం నూరి। తెనె ప్రతిపాతం వెట్టి యియ్యను గుం
ధాంతురాలు మానుసు। మూలానికి। మూలువేడకంజ
యి తెరతాళ్యాలు। వెల్లం। యివి సమముగా తాళిగచ్చకాయం

త్రవృంటయి చెశి। శెవింపను మూలవ్యాధి మానుసు। తెరతాళ
యాలు వెల్లం। వల్లి। పుష్పయివి శెవింపను మూలవ్యాధులు
మానుసు। రక్తాతిసారలకు। మామిడి పసుపు। కురువేరు। వట్టి
వేళ్లు। మయూరశిఖ। కొడిశపిత్తుయి। రెనడిభూలు। యింగ
ములొస్తెయి। అతివస। యీ యెనిమిదింన్ని సమాళ్ల యెత్తు తె
పాయం వెట్టి। ఆ తెపాయము లోగా తెనె ప్రతిపాతం వెట్టి యి
య్యను। రక్తాతిసారము మానుసు। మరిన్ని నెలవేము। యింగ
ములొస్తెయి। శ్రీగంధం। కొడిశపిత్తుయి। లవంగము శుంఠి। మా
దిఫలపు। యివి తెపాయం వెట్టు యియ్యను తెనె ప్రతిపాతం
వెట్టిది। అధికముగా నెత్తురు గారె అతిసారము మానుసు। తెర
తాళ్యాలు గింజలలోని పప్పు। ఉదరాలయెత్తు। దాంటపప్పు రెవ
రాల యెత్తు। వృశరితె పపులరాం యెత్తు। యీ మూడు రాయియి
మాశ్రి। త్రిఫలం। పాయాన మర్ధించి కాడుపులు చెశి। నేత్రరా
చి తెన్నుల వెట్టును తెన్నులరోగాలు రక్తాక్షి తెమున్న తెన్నులకు
పుం మొదలైనవి మానుసు। మరిన్ని। తెరతాళ్యాలు ఆవసవంగళ్ళ।
కోష్టం। పిప్పళ్లు మిరియాలు దాంటిగింజలలోనిపప్పు। శంఖం। నాభి
మణిశిల। యివి అన్నిన్ని సముంగా కూర్చి మేకపాలమర్ధించి
కాడుపులు తెన్నుల పాలలరాచి తెన్నుల వెట్టను నేత్రరోగాలు మానుసు।
తెరతాళ్యాలు సైంధవలవణం। పచ్చని పువ్వులగనిగెస। కావిరాయి।
యివి మంచినీళ్ల నూరి తెన్నులమీద రెప్పలవెట్టను। తెన్నులరోగాలె
ల్లా మానుసు। వెంటుప్పులాద్రకాలు। ఆవునేతను డికించి తెవియా
బాది నూరి। తెల్లని పాంతను వెల్లం తెట్టి తెన్నులవెత్తను। కాయి
లు। తెంటు తెన్నులనెప్పులు దీరును। కాసీసం। రసాంజనం। సముద్ర
ఫేనం। పచ్చని పువ్వులగనిగెస। కావిరాయి మణిశిల। మ ర

యాలు। యివి సమములుగాగాని। తేనెవేశి నూరి భావిం
కుష్టంకై శిపెట్టను। బంధీకాలు తిమిరాలు కాడి వెంట్రుకలు। యి
వి మానును। పసుపు। యెట్టిమధురం। తేనె సమధికం। తేలువధూం
పమూశెడు శిల్లు। తెల్లపువ్వులాద్వగా। కు చందనం। ఆవుపాల
దండిపొట్లం కట్టి। కన్నులబారు యును యెగదిగా వుంటాదు మా
నును। జాజిపువ్వువేము। వెంగుపొట్లం కట్టి కళ్లకు। మూని పసు
పు। సుగంధి। మంచిష్ఠ। కేశరాలు యిలాద్వగా। మైనం। యష్టిమధుకం।
వేము విత్తులు। వెంట వెంట దండి పుప్పాయును పుష్పదాలు। పాం
యున పుండ్లు ఆధుంయుగ్మా। వన్నెన పుండ్లు। నాడి వ్రణాలు యెర్ర
పుండ్లు యెండని పుండ్లు యెగవాచె పుండ్లు సహితంగా మా
నును। పంచదార కుంద్రు। యివి వెల దండి నేక్షీరాయును వ్ర
ణాము నెత్తురున పుట్టిన పుష్టము। వాత్సలాను। కణాల
ను। చెవులు। కన్నులు। తలను। వాయు తల యెరుమానును। శిరా
రోగాలకు। పుత్తరేణు వేళ్లు। సైంధలవణం। యివి శుద్ధ పక్షేమి యుం
దువన్న పాలు బాశి। రాంశికండను రావు కన్నుల పెట్టును। కన్న
లతిపు మానును। సైంధలవణం। పిప్పళ్లు కర్పూరం। పాత వంటె పండు
కానుగ విత్తులు। యివి సమాంశాలుగా కొబ్బరి నిమ్మపులుసు సమ
ర్దించి కాటుకు దుప్పు చేశి వను పాలరావు కన్నుల పెట్టను కన్న
ల పువ్వులు మానును। నాభి శంకం। వను పాల నూరి కన్నుల పెట్టు
ను పువ్వులు మానును। నేత్రరోగాలకు। మైలుతుత్తం। కర్పూరి నిలాం
జనం లాద్వగా। శంకం। సముద్రపునురుగు। యింతమట్టున సమాంశాలు
గా కొబ్బరి। నాన్నగం వేశి। వెన్నకలిపి। కేశరంగ పెట్టునే। కన్నుల వేయును
నేత్రరోగాలు మానును॥ శరకే తాండవ శిడికలు। మాని పసుపు।
యష్టిమధుకం। పైక టాకేటి పరిమెండి వేసి నూరి కళ్ళ పువ్వుల్లో

రేచపాటి యు యెరువు ~~పూనును। శిరాగాలకు~~) పలాశి
। ఆమందాలు నరియును వడి। అనికుళ్లులో వేశి మెల్లని మంటను
అష్టావశేషంగా కాచి అనేళ్లు దీపం వెండి నుతెనె పొరంగా చి।
60 దులంత కర్పూరం। నాలుగువరాల మెత్తు। సైంధలవణం।
పాతికె మెత్తు తెనెలోమర్దించి కలిపి కేశరంవ పెట్టు కాచి కన్న
ల పెట్టును। నేత్రరోగాలెల్ల మానును। మిరియాలు వెల్లిపప్పు।
కానుగ గింజలు। పప్పు। యివి సమభాగంగా కొబ్బరి గుంటగలం
గరాకు రసాన మర్దించి। కాటు దుప్పులు చేశి। కన్నుల పెట్టు నేత్ర
రోగాలు మానును। పేనిసకు। మలుకే। నాంచుదువాంవి। శొం
ఠి। పుత్తరేణు। పిప్పలి యింత మట్టు కషాయం పెట్టి తాగను పీనస
మానును।
నాయువిశంగాలు। శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు। ఇంగువ గు
గ్గిలం। మణిశిల। వస। యింతమట్టు కొట్టి వస్త్రకాశితం చేశి పె స్నం
చిత్రమూలం పిప్పలి మొంఠి పుత్తరేణు। యివి అష్టభాగం విశేషం
గ్గా కషాయం పెట్టి తాగను। పీనస మానును॥
పీనసపప్పు నెమిద యిన్న మిరియం దుంపు వెల్లుల్లి పెరుగు
దంచం తినను పీనస పిడం మానును॥
ముక్కున గారె నెత్తురుకు। గరికె క్షీర సాం నగాని। దాళింబ పువ్వుల
గానివను పాల నశ్యంగా నిడాయును మానును।
యెరుపిడుకల వేడిమిడి। గరిక క్షీర సాం న। తలంట్టును। ముక్కు
వెంగాను నెత్తురు మానును।
యువక్షార శత్రి జానుజానుతి। అగలు మొండి। రసాంజనం। మాని
పసుపు। పిప్పళ్లు। యివి సమముగా కొబ్బరి నీక్లమర్దించి। వుంట్ల
చేసి। పైన పుంట మూళ్లే వేసుకొనను। ముఖరోగాలు। మా

టితెంప్పుమానును॥
వెలసులు మానును। 1 వేలాలసత్తు। జాజి పండ్లు। పొంగు। అతి
విమా చూర్ణంచేసి। ఉండకుసరి పంచదార చెట్టి తినను। నోటి
కంపు వెలసం మానును॥
దంతాలకు। వంగల్లా కోష్టం। మాని పసపు। పత్రములు। ఆమా
గా। ముణుగు దామెర। కరిగాప్పు। కేటుక రాపింఛి। వ్రా దుగ పత్తు।
అతి చూర్ణంచేసి। పండ్లు తోమును। వెత్తురుగారుటను। తినును
అతి మెత్తనై నదంత రోగాలు మానును।
మాని పసుపు। తిప్పతీగె। జాజి ఆగుల్లు। దీపదిరాక్ష్మ। రేలా
మండివేళ్లు। కరకకాయ। పుకిలిల్లు। అతికొలయంచెట్టి। తేష్ట
విశేషంగా కొంచి పుకిలి పింపను దంతరోగాలు మోటికెంపుమా
నును।
పిప్పళ్లు। పిప్పలిమూలం। కాంది। మిరియాలు। యావక్ష్యారం। ఆంద్ర
గు। అతిక చాయంచెట్టి। తెనెకు పుతి పాకంచెట్టి తినను దంత
రోగాలు మానును।
కంఠస్వర రాతికి ముందు। బ్రంహిచూర్ణం డబరం। వస। కాంది పిప్పలి
అతి చూర్ణంచేసి। తేనెతో ఆయ్యాను। సౌరస్వరం కెత్తు॥
మాగవాండి ముండు। పుత్తరేణు। వస। కాంది। లవంగం సారాయి। తా
మర। పిల్లిపిస్సరి। అతి చూర్ణంచేసి అపునె తవిత్తం మూడువరాల
మెత్తుపుచ్చుకొంటే మాగవాడైనా కాని। కవిత్వరుడవును।
పెన్నెరు గడ్డ ఉగరు కాంది వంగల్లా కాష్టం పిప్పలి మిరియాలు। తామెర
పింధులకాం। అతిసమభాగం చూర్ణి ఉండి లాసగం వస చెట్టి
చూర్ణంచేసి తేనెలో మూడువరాల మెత్తు నెకమండలం ప్రసావద
ము మూగైన విద్యాంసుడౌను॥

జాజి పత్రి తైలము మ్రవేసి మనుయాంగలజల మెత్తు విత్తి మద్యం
కెవ్వింపన మూగ లయినా బుద్ధిమంతుడౌను।
తిప్పతీగె పుత్తరేణు వావాయు వేళంగాయ మెట్టు తామెర వస కెరకెయా
పిప్పళ్లు పిల్లిపిస్సరి। ఉంత మట్టు సమాంశాలు గూడ్చి చూర్ణంచే
సి। నేతిలో కలింపు తాంస్పు టంగా లయను॥
మరింన్ని కాంది పిప్పలి మం। పసుపు। మానిపసపు। సైంధలవణం వ
స। యష్టిమధుకం। వంగల్లా కోష్టం। పిప్పళ్లు। శిలజిత్తు। అతిసమ
భాగంగా కూర్చి చూర్ణంచేసి నెతితెలుపు కలాగను వాకుసిద్ధి
కలుగును।
వాంతి భ్రాంతికి। మెకతాయి పుట్టుసువిరిచి వేళ్లు తాగవిస్తె కత్తి టంపా
ఉటమానును॥ సైంధలవణం నేతిలొతినను వాతచ్ఛర్ది మానును॥
తిప్పతీగె గరికె తుంగ ముస్తెలు యాలకులు మిరియాలు పెలాలు। ఆ
తమట్టుంన్ని సమభాగంగా చూర్ణంచేసి తేనెకలుపుక తినను వా
తచ్ఛర్ది మానును॥
పెలపిండి। దిరాక్ష్మ పండ్లు। తవక్షీరి। యష్టిమధుకం మిరియాలు పిప్పళ్లు
అతిసమంగా కూర్చి చూర్ణంచేసి తేనెతో కలింపును పైత్య ఛర్ది
మానును॥
కఫచ్ఛర్దికి॥ దిరాక్ష్మ పండు త్రిగంధం పంచదార। దాళింమ్మ విత్తు
లు ఉంత మట్టు చూర్ణంచేసి తెనెకలపి। పుకిక దుగువతాగను కఫ
ఛర్ది మానును॥
ఇంద్రకీల వేళ్లు దేవదారు పిప్పళ్లు। చాకలి। పంచదార। అతి చూ
ర్ణంచేసి తేనె కలుపుక తినను త్రైదోష ఛర్ది మానును॥
వెలగాకు। తేనె। పంచదార। బెల్లం అతి కలిపి ఆమ్లును దప్పి ఛర్ది
మానును॥

మామిడిబిక్క। నేరేడుబెంక। తెనెపులకండం। సమముగా మూడించి
నను। ఆరిసారవర్దమానుసా॥
కాండిమారేడు పండ్లు। నవియనవివిప్పీ బాగ అష్టభాగంగాను
కాచిగిగను। ఆరిసారవర్దమానుసా॥
ఉసిరిపెచ్చు। పంచదార। వట్టివేళ్లు। పత్తకం। దాక్షపండు। యష్టి
మధుకం। పెలాలు। మంగమస్తు। త్రిసంధం। మారేడువిత్తులు। యివి స
రిగా మూడించి చూర్ణంచేసి తేనెతొ నివ్వనమున్ను సేవించినను వాత
పైత్త్యశ్లేష్మ వర్దియమానుసా॥
మరింన్ని వెలగామురసం నేమవియానె తొప్పిన మశి। పిలపుసత్తు। యా
లకులు। యివి చూర్ణంచేసి। పంచదార కలిపి యిచ్చినను వర్దమా
నుసా॥
పెతిలపిండి। బెల్లమున్ను తినను వర్దమానుసు॥ కెరకాయ బెల్లం
తెనె కలుపు కలిననువర్దమానుసా॥
పుకిరి కెపప్పు। తెంగెదు చిగుళ్లు। యందుపు। చూర్ణంచేసి తేనెతొ
నాకెను వర్దమానుసా॥
రెండు వరాల మెత్తు నెంబాన పువ్వులు వరాల మెత్తు బెల్లం ౨ వరాల మె
త్తు కాండి సూరిపుండులకై కపుక్కలుబెట్టుకొను వర్దమానుసు।
అగలు త్రిగంధం వెపాకు సరిగా మూడించి నెతికలిపి దూముపెట్టిన
అపునగవాగినప్పుడు వర్దమానుసు॥
ఉసిరిపువ్వెల్లు పంచదార తినను త్రిదోష వర్దమానుసు॥
శ్లేష్మత్రిపిండం కిన్ని। మెయింగురాసిన వారికిన్ని తృటం వారికిం
న్ని మోకుకంపులు పెలకె వారికిన్ని। విషము తిన్న వారికిన్ని జిర్ణంపు
నివారికిన్ని పైటెయిబాలగలవారికిన్ని। గ్రహాణి రోగికిన్ని వర్ద
కాయమెయి। కండ్లు రాగాల వారికిన్ని సల్లురోగాల వారికిన్ని

పుదర రోగం వారికిన్ని పాండు రోగం వారికిన్ని సూలదెపింకుబ
క్కన వారికి శ్లేష్మ పక్కి తివారికి పెద్ద వారికి। మూలవ్యాధికి। వర్ద
కయియ్యరాదు:
చెతిజిర తాయి రసం। సొంపెందు। బెల్లం। నూనె దుకలిపి బిక్కు వం
డ్లు! రెంగరింక్షలం తతటం యిం పెట్టి అష్టా విశేషంగా కాంచియి
య్యరాను కడుపుకట్టు పిక్కుల నెప్పి అజీర్ణం వెంకియుం తమట్టునుమా
నుసా॥
కరకాయ కాండి కెరివాం పాకు యివి నవియగాట్టి అష్టా విశేషం
గా కషాయం పెట్టి యియ్యరాను అరవిరెంకి సూలయు కడుపుకు
ట్టు పిక్కుల నెప్పి మానును
పులిచెంపు యెరాగానే వెనెల్లు తాగి వర్ద చెసెది। అంట్ల సమనగాక
అతికరిన్నెను గుంట గలంగరాకు వక్షం చేసెది। దారాంబద్దెనా
వంటాకు రసా వనక్షం చెసెది। అడుకుమానక పుండె। కాండిపిప్ప
లి సురియాయు స్పైందల వరాం వెనెక్క కలిపి తాగని చ్చెది। మారిపలపు
వెక్క రాగాలు కొండి పిప్పలి సురియాలు యంతె మట్టునసమముగా
నెల్లు బాలకిసూరి పుండయ చేసి మెండ చెట్టు నెక్కరంబు కెండ్ల వెద్దె
ది
విషూచి అజీర్ణ విషమం విదూసి సూరి గాంసపుండ్లు మి। పెంప చెక్క బావం
త్రవకలు। మంజిష్ఠ చెక్క యివి మోదు దరం యియ్యలం చూర్ణంచె
సి ఆపుండ్లు మీద చెయును మెందు వంట్లపుండ్లైనా మానును।
మోనిసూలకు। దెవదారు। వెంపచెక్క యినూరి మోనిని ప
ట్టించ్చినను పట్టించ మానును॥
పనస పంట్లు రసం మోనిని పట్టించ్చినును మానును॥
మంజిష్ఠ వగల్లకోష్టం కరకలాండ వృశికెలు పంచదార వస। యి

ష్టిమధ్యంతం పసపు మానిపసుపు తెలుతరాహింది యింగువ పెన్నేరు
గడ్డ పిప్పిళ్లు పిప్పళ్లు । యివి సమభాగాలుగా చూర్ణం చేసి । ఆచూర్ణం
పైత్యాలు । వేయిన్ని ... యివి తింటగాను ఆచూర్ణాలు వేసి వే
డ్యాలతోను వండి ఆవేడ్యాలు గానను । యోనిశూల్కె దోషం పోవును ।
గర్భపుటా నాడికి । దేవదారుడి సున్నం నీళ్లు తెలుపుతెరాగను కడుపు తీసు
ను । ను గట్టుతెరాగను కడుపు తీసును । ఆనా ... మొద్దరి పత్రిపర్ణ
నాందు పూసితే వేరుదెబ్బ మెలగట్టి తెను కడుపు తీసును । మా పు
మిశ్మైత్తే నేవేరు యోనికి మెలకింద్దను కడుపు తీసును । ఆమదెపు
ఆకు కాండ యోని మెది ... నిదాపు యోనికి కొంద్దను గర్భపత
నము పోను ॥
పైత్యాంతె ... । ... ॥ మానాశాష్టి ... యింగు । నప్పుడంతం ...
... । ... మంస ... ష్టం । ... ॥
... ॥ ... యెమెత । ... యింగువ । ... కుప్పసం । ... మలు ।
... యివి ... మతలకెక్కి నేపైత్యం ... మానును ।
గాకుతెక్క పిప్పళ్లు । ... యింగువ । ... యెమెత । యివి
... పంచెట్టను ... మానును ।
మొసలి పిప్పళ్ళు ... । యివికషాయం పెట్టి ...
గంగా ... కొంత ... పెట్టు । యిపట్లు గర్భ ... మానును ॥
... । ... । ... । ... పిప్పలి ...
... । ... । ... । ... । ...
... । ... యివి ... చూర్ణాలు చేసి పంచదార పెట్టి ...
... గర్భ ... యివి ... మాను
ను ॥
పసుపు । మానిపసుపు । ... ములతె । ... ములతె । ...

... పుష్టి మధ్యంతం । యివి ... కషాయం పెట్టి ...
... । ... మానును ॥
... పిప్పలి ... । ... । ... । గజపిప్పలి ।
యివి ... కషాయం పెట్టి । ... చేసి యిప్పట్లు
... మానును ।
... । పిప్పళ్లు ... । యివి చూర్ణం చేసి ...
యిప్పట్లు । ... మానును ॥
మదనకామేశ్వరం । ... । ... ।
పెన్నేరుగడ్డ । ... । ... । నేలగుమ్మడి । ...
... । ... । ... । ... । పిప్పి
... । ... । ... । ... । ... । పుష్టి మధ్యంతం
... । ... పసుపు । మదనకామేశ్వరం ... । ...
... । ... । ... । గుంటగలగర । ... పిప్ప
... । ... । ... । ... । లవంగ
పత్రి । నాగకేసరం । ... । గజపిప్పళ్లు । ... । ... విత్తులు ।
... చూర్ణం । ... । ... విత్తులు । ...
... । ... । ... వితులు । యింత ముట్టుం ...
... చూర్ణం చేసి । ... చూర్ణం ...
... మధనం ... । ... పంచదార పెట్టి ...
... రెండు ... । ... పంచదా
ర ... । ... వృద్ధి ... । ... తంగా ...
గును । ... । ... । ... మందాగ్ని
... మానును ॥
యిష్టిమధ్యంతం ॥ పెన్నేరుగడ్డ నేలగుమ్మడి । ... । ...

[illegible]

[illegible]

ధగష్టం। శాస్త్రనైరాతిసః। తియ్యఙ్గసౌరభ్యమధస్తాత। కుటిలసం
వరంమకులా। సవిాంర్తైనాంగఖాకాన్ప్రుత్రు। గావనెతెర్ఖవయు
ఘ్నవి। మార్గముప్పరతెమార్గం। పవనకుటలాయాధా। తదా
బాహ్యాంతరాయాంమం। ప్రాదికుర్గితదుస్తరం। దెమనిపూర
యార్సవాం। మక్షిసంస్తంయార్ము సువ్రాక్షేపతిశ్లిష్టం।
స్త్రయార్సామతెక్షుటు। సాక్షాబంగకటురాలా। దంతవాశి
తయాస్రవా। విష్ఠస్థైవిరమషా। వప్పమానమువంటముసా। 60
తకొత్తషర్జరాబాయామంతరాయానువృత్తెః॥
టీక॥ ౬ధికంగాను వాగులుశైవంబినాటు। వంటవంట్లకంబాంత్లే
చ్చెశివాను। వెరలిసాను। మెచ్చినాను। ౬ధికంగాను శ్రిపంగమంచె
శివాను। రాధలినాను। రాత్రివిశేషకునాన్నను। ౬ధికవలిపుమొా
చివాను। యుంద్దులవల్ల ౬ధికవాయువు క్రైకింబియెనశైవా
యువులుపుట్టును। వాయువునరాల వెంటవత్తును। యుంటిలోప్రసిద్ధ
వాయువులు శబావన్నాయామ౬ంతర్లామిలక్షణాం। బావన్నాయా
మం వెనకటతినెది। ౬౦తరాయామంలాంవితిరగదిశెం॥
శ్లోకం॥ బాహ్యాస్తాయుంగతబాహ్యా। మన్నమాక్షేపతిశ్చుతు భ్ర
వం। తమసాధ్యాం విమవిన్నాది। వాంయామంధిపశ్చితః॥
టీక॥ బాహ్యాయామనంగాను। నరాలవెనకకుతీసును। ౬ధికసాధ్యం।
శ్లోకం॥ పుణాధాగద్ఘాతె వాకాంతాలాతిప్రవేపివాక్షేపకానస
సిద్ధితం। వెనసాధ్యాతిరాఘ్నాత। విరంప్యాయుఖాహాద్గాత్రం
సమాక్షేపేత్। ఆక్షేపకస్తదాయుప్తంధరః। ప్రతిపాతానిలః। మా
ర్గంనృదయమాస్త్రాయా। శిరాఘంగనిష్పన్నాన। ఆక్షేపసక
లంగాత్రం। సాపతంత్రి కసంజ్ఞితః॥

టీక॥ పెళ్ళును పండ్లుపుట్టినాను। కడుపుతిగబడ్డాను। యోనిని
క్రులకురక్తంప్రవింపినాను। ఆక్షేపవాయువుపుట్టును। ఆవాయు
వు నరాలవెంట మెత్తిబిళ్ళ్ళను సంధులను మూలలుపుట్టును॥
రామ్లుతలమెద్దను। పిరుంథులు మెతలు గాను మెట్టును। ఇది ఆక్షేప
క। పిందువువాతం। ఇమెత్తపాదయోగాసాయు। ముహుబ్బ్యోః।
గాపలానకః। కృష్ణదంతప్రతిపాప్త్యర్త్తం। శుఖకంగాలానిచెవెన్నః
ఆక్షేపకిముహువెర్గాదశరాత్రునజీవతి॥
టీక: పాళ్లు వణకుటక్కసాగంగా బిస్తుతినుసూ। పెళ్లుబిగిబా
వుము టుకులురాక। కాయలవెపుండును పండ్లనల్లనెవుండు
ను॥ పెళ్లువణకును ఇది ౬పత్రంతకవాయువు। ౬పారమస్తకం
దాషంవాన్షా పుప్పతికెన్నరః। ప్రతికింసప్పరాంపాండు। దాత
మ్నంతినసంశయః। ఖవస్యాదివిరియవాతిసుకంటిలోవాను
మూలగః। తప్రంశయుసాముస్పృస్త్రంవిష్ఠవాతమృతం।
టీక॥ పుండుకుతికెతలమెదును। ౬ఇనాలు పాండురాగికిన్ని।
ఇకనిరుమనాన్నను ఇందువవాతంపుట్టి గింజ్జు తవడలుబిగియ
పట్టుపెకి వెళ్లికాయలరసానమర్దంబిమమారుటంపెయును
శింథురింయును॥
వెల్లిపాషాణం౬రపలం పాడికెంంతరకాయలు కితంలుగా
విసుకానిపాహాదిం౬ంతులలావపురుబికాయలుమాయన
బాట్టకాయలంన్నితెర్ఖవాతకిగాత్తుగాపట్టికాత్తమండతెప్పి
౬ంతులలాముఘ్నసావంపారి ఆకాయముఘ్నసావంపుతపేలా
లకట్టిబైవతట్టమాశిబిలమంన్నులువరిమిసాయమిాది
పెట్టుసంన్నమంటగామవండతివిరికాద్దుపుండగాదింబిబలతో
సికాని కెంయులుమెత్తికానికట్టుమలాముంప్పిముఘ్నసా

నంపాశి రెండు ఝాములు మారి అరపలం కావిరాయి వేసి తీసి
మిరపగింజలప్రమాణం మాత్రలుకట్టి నీడని ఆరనిచ్చి తరాటము
లానె చెప్పుకొని శీతజ్వరాలకు జీలకర్ర కషాయంతో ఆరుపూ
టలు ఇవ్వది పులుసు వర్జితం జ్వరం విడిచి విరావును మిరు పత్య
అయిన వెనక పులుసు మానిది॥

అశ్వగంధి రెండుసెలు	వెలిమిఖపలం	గజపిప్పలిపలం
శొంఠిపలం	లవంగపట్టపలం	జీలకర్రపలం
మిరియాలుపలం	లవంగపువ్వుపలం	నల్లజీలకర్రపలం
తాళిసపత్రిపలం	నాగకేసరంపలం	జల్లిమాసిపలం
ముష్టగడ్డలుపలం	వాయువిడంగంపలం	మురిపలం
కొష్టు అరపలం	లవంగ్గలు అరపలం	
కచ్ఛురం అరపలం	జాజికాయ అరపలం	
త్రిక్షపట్టు అరపలం	జాపత్రి అరపలం	
వట్టివేళ్లు అరపలం	పరపటుకం పలం	
రుపరసము అరపలం	వీనికి సమం చక్కెర	

శిరీషపంచాంగ్రికటుకం | సారవంగతేమాత్రేణ | ప్రభాకరాంజనమి
దానహాం | సర్వేషాం సంన్నిపాతనాశనీ॥
టీక॥ గిరిశనపువిత్తులు | శొంఠి | పిప్పలి మిరియాలు సైంధలవణం | ఆ
వుపంచితాసమారి | కేణికెలు చెసి | నిమ్మపులుసునగానిపంచిత
నగానిరూపాలికెన్నలచెట్టును | సంన్నిపాతాలుమానును॥ ఇదిప్రభా
రాంజనం | సైంధవంనష్టమాత్రంత్యు | మరీచంగదమాత్రకె | మాల
సూరాబ్ధయామనాలం | అంజనంసన్నిపాతజిత్॥
టీక॥ సైంధలవణం | పాగడవిత్తులు | మిరియాలు | ఇవి సమంగా ఆవుపంచి
తానమారి కేణికెలు చెసి | కళ్లకు పెట్టును సన్నిపాతాలు మానును॥

ఉవిబాలసూర్యాభయాంజనం॥ మరీచబీజమాత్రయాం | మరిచం
గవిమూత్రకె | అంజనం సన్నిపాతఘ్నం | విఘ్నహారిప్రకాశితం॥
టీక॥ ఆముదపువిత్తులు సైంధలవణం | ఇవి గోమూత్రంబుతో నూరి
నిమ్మకాయరసానకెం కన్నుల పెట్టును | సంన్నిపాతాలు మానును॥
ఇది విఘ్నహారాంజనం॥ రామఠ సైంధవం త్ర్యూష్ణాగ వాసాభ్రోం వెనసంయు
తం | అంజనం సన్నిపాతఘ్నం | నామ్నాయం భైరవాంజనం॥
టీక | ఇంగువ | సైంధలవణం పిప్పళ్ళు స్నాయిది అవుపంచి తమర్దం
చి కెండకెట్టను సన్నిపాతాలు మానును॥ ఇది భైరవాంజనం॥
దివ్యాంజనం॥ పారితం ధాతముతం | వాజై సంధ వరామఠ త్రిక
మింక్త విమంత్రేణ | ప్రకటం ఘుటకాకృతం | దివ్యాంజనమిదం ప్రోక్తం |
సంన్నిపాతహారవిధం |
టీక | కరక్కాయలు ఆవిపప్పు | తాణికింజలపప్పు | సైంధవలవణం | శొం
ఠి పిప్పలి మిరియాలు | ఇంగువ | ఇవి ఆవుపంచితానమారి గణికెలు చె
సి నిమ్మపులుసన రాచికె కన్నులు పెట్టను | దాలాలు మానును॥
శ్రీనిత్యాళ్వనమందిర | మానినీకేళీవిలాసమంటప నానాపాస
విహిత వరణా విశరణా | ప్రామజమున ఘగాంటము త్తమ వైరయా
మల్లాలాతపపాతవృత్తాంత్తం బ్వాకేనిఌంపుము సి॥
సీ॥ వైద్యాగమము వైద్యసంపాతము మాతాంత్రధా మమును శబ్ద
గర్భ వంబ్బు | మెండాగమంబును | మెండ్రిదము మహారమె బలంబ్బు మళది
మానవాధ | తేక్షపు దినాగార్ణవము తమలు | పరికింప్పుబహువిధ
బంగ్గాలైన | మంతౌషధ త్రియామతములు తత్ప్రయోగంబునగరి
యాక్రమము తెలియ॥ సకల జనసంమోదంబ్బును సంగ్రహించి | పు
రుషులకు కాంత్తలకు పరస్పారఅనుణాను రాగప్రూషణాంబై
న యూరలరహస్యతత్త్రమెుననిరంత్తు సంక్షేపపరనిరూఢా॥

తే॥ మంత్రోపదేశంబులనగా తంత్రజ్ఞులనగా బదినతెలియ
వృత్తముగఁ। మంత్రింత్రిగుణగాపునయా మంత్రకవిని జెప్పి పిదప
మందువదాంత్తమా॥
తే॥ కామేశ్వరాంగమైనము। హా మంత్రములక్షజేసియుండ్డదశాంశ
కి। హోమము మూడుగ వ్యక్ష్యల। చెలమెలసిన మంత్రసిద్ధి వెతురా
సంత్రమూ॥
సీ॥ ప్రణవపూర్వకమగాఁ బఠియించి మొదమక్షరమైన రతిమంత్ర
రాజవిద్యావిధిపునశ్చరణగాఁ బింబియుంచటమీఁద మంత్రంబు శివం
శ్రిమాత్రగాత। ధ్యానంబు జేసియుత్తరంగుళిగసాస్తముననిచితమార్గ
మున ప్రవేశమునకాయు। నది మీఁది కెక్కు మూర్ధంబు సంధ్యింపన్నవివి
పంక్తియొ యీగిన విరియజేసి। యుండ్లు లోనియమృతమెల్ల
నతరశింబ్బు। మరువి జలములవరుసలొనసజేసి। యా షట్టము
జేసియునెట్టినవితనైన। దిక్కులరా॥ ఓం త్రం॥
యిదిలామెస్తరియంత్రం॥ మొదలమక్రామరాజమిడమంద్ర
ఓమంత్రణ ముగ్గనదలగనిప్పియానగ। యాగంబుడిక్రాం
ప్రణవాక్షరంబులఁ। బాలుపునుదేల్చు రాజపమునకు జపయుక్తి యెం
నబ్బుమెవిమీఁ। పదిమొదటిపాల్చుకంత్రామునుమంబులజేసిన
తెల్పుకామినిని॥
శ్రీ॥ ఓం క్లీం స ర్వసమర్పణానా॥ యిది ఆకర్షణామంత్రం॥
సీ॥ ప్రణవమాయనమోపదములు గూడ సుముచ్చరించినామంబున
మంత్రమువెలయు। నీమూడవర్ణంబులింతెల తమ వములలపాలం
బ్బులస్త్రుగుంకనా భాగముచేసు। సాత్తింగ్గదలబనవాకర్షణంబ్బును
వశ్యంబునంతికె త్రివర్ణంబు తెలియు। యీ మంత్రజపమునమొదలక్ష
లెలకా యిమన్నదుడో నెల్లమాస్తిములను। విస్తరాణాస్త్రర్థగురు

దర్స్యవిషము నకుము। గురుడునగు బిందుమోంకార దెయెత్తజ
పము। వింశతిసహస్రసంఖ్యకాయు వెయ్యాగెలడువెలుప్పయగా
జయవెల్లెమెలా॥
ఓం హ్రీం స్వమః॥ ఇది కుండలిమంత్రం॥
సీ॥ పసుపువస్త్రంబ్బును పాండువస్త్రంబ్బును నల్పువు రక్తవస్త్ర
బుగాగ। ఉగ్రము జ్వరము జపంబ్బును సముకూర్పను కేతవదళ
ముబకాము గృహముల। లందు క్రమంబున బాంధ్యంబ్బు దానంబు
సరవితాజేసి నతరతరంబ్బు। భవక త్రిబాల తిరముల గలవశ
ముగాకెయు భావముల దలచు। ప్రణావమామండలు జ్వాల పరి
యుగళంబు। సరవితవశముననయయూతిస్వాహా॥ ఇదివా
ముండిమంత్రం॥ వ్యా। జపమొకలక్షజేసి తిలకంబుల దశాంశ
జేసియా। తపసుందయింపా వెళస్సుది దాస్యిస్త దానఁ దల్లకంబ్బ
దెబ్బువై। శ్తపమున మంత్రమరుఁ ప్రణవపుత్తయముతాస్తర
యిద్ధిజేయుడు। విపరితహస్త్యద్రిలెబయును వంధ్యముసా
మదిసంత్మాతంబ్బుగుసూ॥
గీ॥ ప్రణవహృన్నెబ్బ సంబు విష్ణు ధ్యముని వి। కదకతొడమర్ధ
త్రివేణాం రూపిణి। పదం పత్రిస్వాహాను నిరతమైనమంత్ర
వెదల హృన్నెబ మంత్రమునరి॥ ఓం హ్రీం క్లీం॥ మాతృవేణామ
యూం పఠితిస్వాహా॥ ఇదిహృన్నెబ్బమంత్రం॥
మదయయుమాదయుమము పుర్ణ బలసానమును పిస్రాం క్రూతిం
బ్బునరి। బాదపూరు రూపిణి పదము పాండ్యగస్వాహావరం
బుగూగూరి। మదయయునుమంత్రము వ్యోజపమామురావది
వెలిపోవము పుదియగుపాలు రక్తంధ్రప ద్మములఁ।
జనవశ్య వృద్ధిని। మదమదయూస్వాహా యొపెణాస్వా

హో। యిది మదయామ మంత్రం॥

క॥ యీ మంత్రంబును పురుషుడు। కామినిఖగగమనను నామి
తంగ్నా శమిడుమర్క। కామింప్లున శ్రేష్ఠబయలంబున తైమంబున
నెఱుకు కానెప డివనవెంగ్నని॥

ఆక్షయసగములు జపము లక్షపై మూమములకు తంబ్లు ప్రసూనవరుల
ముబరగజేయు। గానసూతాదిమూతవత్సగణాన పస్నతాడ
జపము నంతిద్ద తెల్పుపతులబూడు॥

క। వేదాదియుగ్రకారము। కాదిమహాశ్రేయుసైతమూయూలతావ
హా। పాదయుతంబైన యుత్నముల దైసప్తాక్షరాంబ్లమై విలశిల్లును॥

గ। నెలతాటిపుత్రనెలయుంగ్న నూరాజనమున కంస్నుమాతన
మరమూరి। సంద్ధియుద్యాదినిబమంత్రణాన బెళి। తలల నలుక
పతులకులమును మెచ్చు॥

ఓం హ్రాం క్రీం॥ స్వాహా। ఇది సప్తాక్షరి మంత్రం॥

గీ॥ ప్రణవమాముండ్జ జయుజయుల్పం పణాపద। మోహ యువశ
శమూసాంయుస్వాహాయుటంచ్లు। మంత్రణాము జెశి పుష్పాలముగ
వశిత్వమును। వశ్యయుగుయూడ నెటుకెంట్లెవనిత యైనా॥

సీ॥ జాతియుం మోత్తైయు వెంచ్పునితెల్ల గెంట్లైనయురుదంత్రయు
దనరునట్టి। వృత్తరేను యుజూజావిత్తూలు సంపులటంజరి యును
నారుద్రజడయుగూడ। తెనెవేశి తాడపూని మదనవెశితల
పంచ్పుకంబ్లు తాగలయి పిళకి। తలకంబు వెట్టైన త్రిజగద్పశంబ్లు
సునటుగాక బట్టూదులంబని డిన। సర్వజనవశ్యముగు నారజా
లపురుగు। కాం కిమప్పయు యూన్నంబు కదకి యూత్మజలము
తాగాడ శశని మోషధిమె నెత। సర్వజనవశ్యంమగు మని
సంపుతంబ్లు॥

క। వెవిగార వెర్రిగరికేపు। ధళముల నూన్నింబ యూత్మతనజ
లమున సం। బుళిపంబ్లు జాతిపెట్టిన। వలదును మెటువంటి
వెడినవానిని నైవసా॥

గీ॥ నల్లకుక్క రామ్మనంబ్లు దయ్యూనె యహూడివాడ బూర్త
తనకు బూడమునట్టి। శుక్లమున దూపుబూరవెట్టె। వశ్యముగ
పట్టిమెట్టు కడుస్తుబూముసైనా॥

మ। సితరవిమూలమూవికెమయు। శృంగ్గమును తెనయూం నలవస్త్రగా
మృతమును తెల్లనావటు కరెంత్రము దంబ్లును రక్తరాజనా। తిల
కుసుమం సిల్కతనశరీరము పంచ్లుములాల మిస
సి। మిల్కతిలకంబు వస్సముగు మెడిత పత్యషితాంబ్లు యుక్తమై॥

క। యీ ఔషధము డివనను పాదియ్యవిప్పిన నిక్షేణాము ననెల
తనుమిగులక। నె య్యూంబు బూంత్యగావున। వయ్యూననిదికాయు
తగును సంపూత వలసూ॥

గీ॥ కణిజనన న్నెలరు దుంప్పయు కంధకంబ్లు। బూర్ణమునరంబు తె
నెతాజానజెశి। లింగవెపములతా దుతవెము బికషు। ఘూణికె
పుష్పత్పుడా నరింము గురుమంతంబ్లు॥

క॥ అరుణాకేపి పిష్టముగు నవ। హారిత్రళము ముకుమూర్తలను నం
టినవనితక। పురుషాదుకురూపిమైనను। స్మరకింపు మరుమదన
బూద్ధిలలగారునా॥

క॥ తెలణాంబావెలికములు। ములయాజమును కాష్ఠారజమును దియ
ము పసుపుర్క। కలశినరూపముతను పునజనవశ్యము కెల్లకాంత్ర
త్త ప్రియామై॥

క॥ అలవంధ వెళ్ళి ను త్పులతశిమును గంధంబు గంధితగరమున
కెక్కలు బూర్వంబ్లునవామూం। సురురక్తముగూర్చి వల్ల

త్రామదివలముసు॥

క॥ కలువవేరకు యొుకొనెకలవదుంప్పు। తెల్లనెరిజెలునాసుగంధవేరు।
కై తైలసరి తైలయుక్తముగాసుతినకంటవేదు కాంవ్వవాముబూవ
నాదివక్షముగుసు॥

చ॥ మదతరిబాధవెడిమడిసమత్పనిబూనవనరింగ్ల జంపోగయుర్
హృదయముకొంశకాప్రముసుయంప్పెసగన్తరపారమంద్దుమె।
లూదవుతెనిష్టితాంక్షుళముబూయ్యనమబ్బితదియ్యతైలముర్గాసు
దతినిష్ఠక్తియుంద్దిడినబాక్కవశంప్పుగుమెయిగానగుసు॥

ఉ॥ చందనకుంకుమంబ్బులకువల్లనికొప్పువుదెవదారువింపాంద్ది
నదాత్తధూపమిడిబాయునకంస్తవరింప్పుపుంణ్యమర్చెందుసరె
నతప్పమునిచెశరిధూపము పెరునిట్టవెసుంద్దరివక్షకొలదాము।
బూప్పడురాగబలాధియుక్తమై॥

చ॥ పిప్పుకపొట్లబూనతనచేజముచెట్టిశిరొర్పియుక్కమల్।
దిప్పుతదియ్యముద్దమునవిల్పుమమూత్రముబాశశిలమంద్దిం
ప్పునపొయ్యపైనిడిమెడుదిసంబులంబూదవెండినెన్నిచ్చినభూ
తియుంన్నజలబుక్తులపెట్టినకాంత్తమెలగుసు॥

కే॥ తాళనపత్రముతగరమునూలపటంబ్బునవిశపతిగూర్చివెచి
యువాలగలనూనెముమజకే। పాలప్పునజలంబ్బువక్షిబిరాంసు
ము॥

~~([illegible])~~

కే॥ ఆకెట్టుకవయునేంబ్బుల। మొకామిసుదియ్యతంటన దుకాన
మెవే। కొంశకెమువేంద్రులవైనను। పాకెముదప్పింబువనను
బంటుగజేయుసు॥

కే॥ బిలుకాణితముయుమునె। లెతిశయముగగారాగ్ని నను

తివెరరింపేద్। సర్వ్రతముసగుణజనులనైన్నాపక్షముకెయు
సు॥

కే॥ సతిదెవిసమూలమునెలన। గ్రసాంబునమప్పితెప్పి। ప్ర
స్ఫుననమప్పద్। మపింలూనతిలకెమిడినను। మహామునివగునైన
వృతటముతిసంజెయుసు॥

సీ॥ పాంతస్నగాత్రములయుహ్రయుసంబడియొదననిపర్వమె
కతెల్లనైనపూల। ముత్తావృతవృయుగుచెట్టుమూలముమప్పి
కనియుబాతసుకెదియంసూరిబాగజనంబులపెట్టుపుభుషన్నైపై
కాపము దగ। మూడుదుబుపరాక్తులలర। మూత్రకోశకపైర్గా
వముత్రులపెరగన। యొకమ్మైవానివెళ్లంన్ననదియు। వెలందిగూ
డుసుబారివెట్టపైబూంశయుకెగ్గంటదలబిబగియుకొగదింప్పు
యుదిగెపోయునష్టయులకెలుపారిరివెడుకనెరుకెశుదిభూని
గనయు॥

కే॥ వెరిగెంట్టునవెదిముర్గాము వెదిమూములకెలుపివెవెళ్లసతియుర్।
లలనయుసుమొకరికాకరికే। వలనుగవిడెములపెట్టవక్షము
చెవదాలుదృముసు॥

సీ। యుభవదియొుకట మూరెకెయంగ్లగలయొమూటిరసమునసు
నిధియుప్తంబ్బునెమొకశైలాంబుజనముతోడ। సరమ్మెంశమెల
నరింప్పుపుటదగ్ధభస్మసంమిదిసజెశి। యునయువాయుకెమున
జైశనకెరాటములూనగధయుంప్పనాయుముకగణికెగశ।
యుంటిసెయ్యనవుంబియుయుంజ్జనముకాంతకంన్నకెనాం
చెట్టజములనుకలయూబూడ। వక్షముగుబిబిమరోము గ
మరవాబుధేసే। కంన్నగరచెట్టుకామినిగణాములబూడ। బా
లపలతిబుధరసర్వజనులకెల్లమంన్నజెప్పినమతమదిమా

వ్రాసంబు॥
క। తన వీర్యశేషునుర తాంత్తంబున। తొమిరి దాము పాదమున బూ
జిసశి నవప్రనకా క్షిపలాయపాదయం। బ్బునసైన పలయురసము
బాగశిన మొనసే॥
యిది వశీకరణాక్రస్త లక్షణంబు। యింకపుల్యాడన మోగలక్షణం
బు యిచ్చరింపఁబడె॥
సీ। కపూర్ర రంక్యణకారంబ్బు యసువా వీఁజంబు తాంబూడు। విర
యు మెకటే। పాగడగింజలూ లవేరుపూడె దినియను గూడు। పాద
రసము తాడబర యు మెకటి। కపూర్రము తోడ జంకిపూరమైనగా
రా జనంబ్బునను మధుపుసు గూడమునైన। యింత్ర పూయును వేరాఁటంబు
వెండుపాద। రసమునింపు మిప్పింపు ద్రవములనుసూ॥
క। యాపద మొగంబ్బుల ద్రవ। యూపము శాయంత్రజాలు బూ
ఢిగవశాబిధవసముసు ద్రవము మనై పాపింప్పను మొగపఢ్ఢ
బంధుర గరిమెను॥
క॥ సురత రవుసు కుమగంధమయు। కరమెల కెస్తూరియు గరుగంధి
ములమర్దన్। దివమయు గదిప్పాంబడి నను పరస్పరమును ప్రీతి కల్గు
పతికిన్। సతికినే॥
గీ॥ ముగ్ధ యతి గెజీరముపాలంబ్బుగా దెచ్చి। తననుఁ దావెవచ్చి
థరణి బడిన। బ్రమరరజ ముగూర్పఁ పాలంబ్బునందును। చిరి
శరేని లాగెక వశ్యకరము॥
క॥ కలగరయును మునానవా మెరి। వెలజిన్నెల రుద్రజడయు విష్ణు
క్రాంత్తాపుష్ప యును పాపటవెర్పు ను పాలతో మరు నింట్టిపూ
యుం పురుషుడు వలచునా॥
క॥ శ్రీవిష్ణు ఫలరసంబ్బును। వావిరియును లా ద్రుతరుపు వారణ

మధమున్। పొదిడి సమభాగంబులుగా నించిన ద్రవము వశ్యే
తరమై నెగడునా॥
యిది ద్రావక తవశేక కార లక్షణంబులు। యింక వీర్య వర్ధనంబు
తెలంగ్రింపఁబడె॥
క। ముత్తెపు లగములకారవిధి। విత్తులు పట్టెక ముంట్ల పిల్లపెసర
యు నసమిత్రింత త్రావు పాలతోఁగాను। విత్తము నను। వీర్య తి
దిశె యమరతి తెనే॥
శీ॥ మధుతె యాష్టి నాల్గుమాడల మొత్తు తత్రాదసూనె పరగను
జ్పుణ్। తెనె గృతము గవ్య తింన్మసుర తివేళ। బలముని యుమ యార్ట్లె
బడుగుస్కైనా॥
సీ॥ ఫలము వెంబడి నెయ్యి పంచదారయుఁ జెంట్టు తెనె తత్రాదం
బు మూనుగా కె। తత్రాద ముదకంబు తగ సంస్థి యునుగా జ్ఞి
పాదగాణదాము పిండి పదిలపరచి। శర్కరపిప్పలీ క్షారంబ్బు
లనుగూర్ప బక్షింప రతి వింగ బలమునిలుచు। పది గుణంబు
లు పాలపక్వంబుగా పిల్లపెసర పిండియును పిండ్ల వేచి। మధుర
శర్కర ఘృతము నుమాగ ధియును క్షీ గూర్ప భక్షింపు కామిని
గూడెనేని। నింత్రిగూడిన బలమెప్పు నితరులను। చి త్రతిని తే
వేమిచె తావనినా। వెరఁబంత్రపండైన నిమ్మపండ్లైన పవిమాడ మ
న్నథిజలము విడుమా॥
మాషగారెలు పిండిమరి యింత్రి వెష్టితపటి విఘృత మపూప
ములవండి। కడగి భక్షింప దాగ్ర్యు శర్కర క్షీర దావి। విజయామున
బాంతురతి యాధివేళ యంతు। సితము సహా తెది తెనె ఘృ
తము। పొంద్ధు రాజ తింజ్బులై నాభిస లమెయా॥
వ॥ యిది వీర్యవర్ధనంబులు వాజీకరంబున బరగె। యిక

శుక్లస్తంభసంబులు చెప్పెద॥
క॥ తన పంటమెు దట వ్రేలను। ఘనముగ తాలు తేమను యొంప్ప
గతమూనసుడై। ఱలంబ్బుపట్టె రతి జేసిన శుక్లస్తంభంబ్బు సిద్ధి
బొందును॥
క॥ ములు వెంపుని సుత్రిపాలన్। తెలయగపూర్వంబు యొక్క తాను
గగింప్షన్। దానివియడిమూర విదుకాబ। తెలశిన శుక్లంబువ
డదుకాముక రతిని॥
గీ॥ స్నానము కేవ వస్థంబ్బు వాయగా మోంతె ౧రత మాత్మ దలచిన
భయాదిగాగ। ౧రము దాకెనుండి బంత్రంబ్బు రతి పీడ। సంబ్బు
తాయునింద్రియంబ్బు పడదు॥
సి॥ పుటమునిమ డి వంత కేరణాపములు కేరణాపములు శుక్లి కె
ములతాడు। పంది కాంమ్మను వలపవి చెవిగట్టి వని శుక్లస్తం
భసంబ్బు జేయు। వృష్టమూర్జలదక్షిణ పాశ్వసంబ్బులు వక చె
గట్టివీర్యంబు గదలకుండు। పాంతము నెడా ముప్పంన్న చెజ ము
మూరను నాబి కూడిన వీజ మెుండ్లు పడదు। మైగపాలు మసంప్ప
డుమూకె పాలు। మయిగు దామెరయును పాదతలమం నంటిబ్బ।
కెపసంబ్బు జేశి కెమదాగూడిన। పడదు వీర్యమెంత దడవునకు
నా॥
క॥ తప్పు పాడి కాలవమురిన। మెప్పు డి వెనుండు మూ మొగడు
వర్। తప్పు యొకని మోగ్నులు। చెప్పు దురిది మెరిగి కాముకులు
త్తెజరతులను॥
క॥ చెలపాముశె కెసరములు। తిలయును మషిం హీంషమృతంబు।
తెనె యుదండ్గా। పూతి మూలంబ్బులతాడు ము చెలయంగా నాబి
పుయుగ్గా వీర్యము నిలుపుదురు॥

వ॥ యిది శుక్లస్తంభనంబు యింక దండవృద్ధి చెరింగించెదా॥
సీ। మూ యింక్క ణాముయమ ణాశిలజాతి కె। స్తులముయ కా
ష్టరజము నూనె। పామెళవింబ్బి కారి దెండ్డంబ్బునె। వృద్ధి బల
శిశాబాలయాయబందు॥
క॥ నక్తెలును కరిరూపము ఖల్లాతి కెస్తెధవంబ్బు పత్రంబ్బులవె।
మెుల్లలు ములు కెరసంబ్బును పెట్టెగ పూయంగ్ల కాము పెరిగిలు
బలుసును॥
గీ॥ ములు కెపం దరసము వెవియాన నూనెను। దాడిమంబ్బు తాలు
జేడిగింజ। గుర్మడి రసమున మూర్జ దండ్డంబున। పూశిరెనిబల
శిపాదయాయండ్డు॥
సీ॥ కాయునున వవనీతమూంహీషమును। కాపులి విష్టయున వెపం
డ్లి పాదునేల్లి। మెునప నెయ్యిని పెండ్మెల నెడ్డయు। జేడిగింజె గా
వృషపంబ్బి తంబు। పైంధలవణాంబును సరిగాగ మర్దింయి। బూం
యును వింగంబు చెలగునుతెరులు। తెనెయుతిగరంబు తెలిసా
వలునెపా మూర్జరంబు యాలి కాష్టమరి చాములను। తిలయుపిప్పల్లి
పెన్నెలు మెులకపండ్లు। మనము పైంధలవణంబ్బు నెనయగూ
ర్చి। కెంద బూజ తూరిసు ఎకెన్నకాయములను। చెలయ
బూశిన కన్నబ్బు బలయురతిలా॥
గీ॥ జేడిగింజలు ములు కెబ దురదాడిమపిండ్ల। చెప్పమూవమూ
నె సహాలమగను। వింగె చెపసంబ్బున కెదాన ధర్జిల్ల। ఒక్కదింగ్ల బావి
నదిశయుల్లు॥
సి॥ పద్మదళంబు యు ఖల్లాత కెంబ్బుయు మూవుల పిప్పల్లి మెుకే ద
డవ। నెట్టె యుగ్గి పుటంబు మెక్కె బృహతి ఫలరసముమ। మెుక కెరా
టంబు పాశి। మషిం షమలంబున మరిగూర్జ మూం యు బూట

దండమల్లోనింగ్గంబుపై దిగు। ములతే పంక్తి జీడి పారిజాతంబు
వతాంబ్లుపైధలవరాంబ్లులను దెబ్బయునపనెలి। తొడ। యున
యుంగ్గమ ధేంబ దివము వేడు। ధరణీసు నివి వుంబ్లు బర్రెపెండ।
నిక్షేప వెరగంధ గ్గ పెంన్నెను తెలపి। తామ పూయు బయులని
యవా॥
వ॥ యవిధం వృక్షాల వెళ్ల యుంత్ర మొానిదూంష నివారణం
బుయజైవైదా॥
సీ॥ మణిశిలయు బుసింతు యింబ్లు సు బాత్ర కంబు సమెత్ర టయో
గ్గమై పాలు పుబిసులు। పా వాళవగరంబు బవి యుత్ర మొాగంబ్లు।
గూయు పృగబకెసరంబు ధళమ। వగరంబ్లు తైలంబ్లు తారంబు
మాశయు మెత్ర। మొాగమై యులనల్ల శల్ల। అమృతంబు పన్ని
విధైనమెత్ర నిధైన। విమలాంబ్లు నము సింధువము సుకటి। ఆవనూనె
యు దాండంబ్లు యుండ్లు పంచ్చు కంబు। మెత్ర టిమురమిన్ని కొ పృసూ
న। మెత్ర టియు గూడ। నిధియూ బమొాగమ్మ యను। మొానిదా
షంబుపాదియుంబ్లు మికటి మెత్ర టి॥
తే॥ జలగరయు సుసుర కోపము। తెలయు గమూశబు బసావృవ
ల్లకవ్రా। గధావర్ణ। వల దాబునిల్ల మిత్ర విపలనైసు బమిబ్లు బా
బవనిదయు బాలసా॥।
ఉ॥ నల్లని పాము మొారవిట కొ యానుకుమా త్రము ముంన్నబా
యు బర్ణ। తెల్లనిదాబు టగట్టి యాటి దిలీ వ్రము మొా త్రము బా
టపాలి నర్ణ తెల్ల యగావు మొానిబయుత్ర సమాన విపారంత్తు బ
బ్బి నర్ణ లొాన్ని టియుల్ల యుండు వగ దాషము బాయు వేని కబంగ్గుల
మా॥।
సీ॥ కపూర్ణరము సు పద్మకంబు సుపారదళపుపార పత్రంబ్లులు

రిశికమలయు। గాజీమిడి వెల్లను కలయుంగ సముఖాగములకై
శయూవనూనె సగరంబ్లు। మొానివల వినూయు దోషము
యనెల్ల నింబ్లు కెపాబాజలంబు తొడి కడిగినవారు యుదిగనం
బ్లునదివం నిబంత్ర మొా పంబు బా యునది యు। కెవృవిప్రన
దిసులకెడి గిరిని। మొాని బగండ్ల ధ్వసూను నియుక్తి తొడ।
కామిలదెలశిశె యు లిక్రేమ్మ మ్మె వింత్ర। కడగ మొానియుసం
మంత్రం మపాబంత్రు॥
ఋశవ। యంత్రె మొాని సంకాచము వెసంగ్గింబ్బైదా॥
కట పాలునుసనా శకమలము పాత్రలంగా నారియొానిపునము
నబూంయు బాలగతి వెట్టి డమ్మై నము। బాలగవి గుని బ్బిసుబ
ముసయు పూబు సుండును॥
కట కాలిబుడి వితప్లు యుపుష్పయు। కెలయుంగా మొానిజా బుంయ్య
కడు సంన్న బుసుర్ణ। వెలయు గబిద్ధా పృత్తెప్పైంథవ। జలములవెక
డుగ మెుదవివ కృవియుండుసా॥
కటలానికి గూడ కాగ వంక నాధి నివి శృంగములు బూశ త్రీప్పజ
నములకుర్ణ। మొాసిలబూం యుసుబపాలు కెడు। సంన్నముకైనెగడు
నంత్తెద్దాడ సునైనసా॥
తే॥ యటయు వంటి యాంవుకాంమ్మ వెప టుయంనూడర్ణ మిబసెకబూశన
యొానిర్ణ। విటుదురమిం పృగదండ్లము। తటుకెనబడి వైబు బంద్దు
తగపయుమొందిసా॥
క॥ పసుపులు రెండు తెరంగుల
యూసగగ మొానింబూశన। పసగా శంకావు బసబ గబూస్త్రములు
లభిసు॥
వే॥ యవమధ సంకోవ నంబ్లు రింక్ర రాజు ముబూశంబు యవెపైజ

[illegible]

x Venkata Subbaiah
11·10·1953.